

Pravo bez suglasnosti

Prava nacionalnih manjina u Srbiji u skladu su s najvišim europskim standardima, rečenica je koju smo čuli nebrojeno puta. Prema postojećim zakonima manjine imaju sva prava, druga je standardna rečenica koju uporno ponavljaju političari u Srbiji. I to je u neku ruku točno. Tako je točno da, prema postojećim zakonima, manjine imaju pravo na obrazovanje na materinjem jeziku, a kako bi se to pravo ostvarivalo imaju i pravo na korištenje udžbenika na materinjem jeziku, kako tiskanih u domicilnoj, tako i uvezenih iz matične države. Tako je na papiru.

Međutim, to se pravo nije ostvarilo prethodne godine, a premda se početak školske godine bliži i udžbenici su još u travnju poslani Ministarstvu prosvjete Republike Srbije, odgovora – odnosno suglasnosti za uvoz udžbenika iz Hrvatske još uvijek nema. S druge strane, nije osigurano niti tiskanje udžbenika na hrvatskom jeziku u Srbiji, pa se onda, kao i prethodne godine, još uvijek ne zna iz kojih će to udžbenika učiti učenici koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku. Neizvjesnost o tome hoće li se korištenje udžbenika iz Hrvatske odobriti, tako traje do pred sam početak školske godine, pa sve i da dođe do najavljenog sastanka predstavnika HNV-a u Ministarstvu prosvjete i odobrenja, teško da će udžbenici stići na vrijeme.

Kako kaže predsjednica IO HNV-a učenicima i profesorima ostaje neko »prijelazno« rješenje, drugim riječima – paralelno korištenje odobrenih srpskih i neodobrenih hrvatskih udžbenika, iz razloga što još nitko nije otkrio kako je moguće učiti hrvatski jezik iz srpskih udžbenika, naravno na ćirilici. Predsjednica IO HNV-a zadovoljna je što su osigurali mogućnost za ljetovanje u Hrvatskoj svim učenicima hrvatskih odjela. Vjerojatno su zadovoljni i učenici i roditelji. Ali kad počne školska godina hoće li biti zadovoljni kvalitetom nastave, udžbenicima i profesorima, ako su se odlučili iskoristiti svoje pravo školovati se na hrvatskom jeziku, a to se pravo krnji ignoriranjem zahtjeva da se u razumnom roku odobri korištenje neophodnih udžbenika.

J. D.

**BESKRAJNO VOLIM
SVOJ ZAVIČAJ12-13**

DOPISNICI

HKUPD »Matoš« održao godišnji koncert u Plavni

DA TI IME NA VIKOVE TRAJE ...23

Josipa Orčić – marljiva tinejdžerica ponijela titulu đaka generacije

**TREBA RADITI
KONTINUIRANO25**

Osam stoljeća Morovića

**SVEČANO OBILJEŽEN BLAGDAN
VELIKE GOSPE.....26**

ZABAVA

Crveni ljepotani
KLUB LJUBITELJA FERRARIJA ..42

SPORT

Nedeljko Horvat, sportski direktor NK »Đurđin«
**KLUB SE JOŠ UVIJEK NALAZI
U FAZI RAZVOJA45**

SADRŽAJ

AKTUALNO

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini prikupio 1800 potpisa za preregistraciju stranke

**DVOSTRUKO VIŠE
OD POTREBNOG6**

Slavica Peić, predsjednica IO Hrvatskog nacionalnog vijeća
**NERIJEŠENO PITANJE
UDŽBENIKA7**

TEMA

Urušava se kuća Ante Jakšića u Bačkom Bregu

**PODRŠKA ODASVUD POMOĆ
NIOTKUD10-11**

Završen XIII. saziv Likovne kolonije »Bunarić«

GALERIJA NA ČARDAKU ...14-15

U Subotici se samodoprinos provodi u tri mjesne zajednice

**MOŽE LI SE JOŠ ŠTO ISCIJEDITI
IZ DŽEPOVA GRAĐANA16-17**

INTERVJU

Vlatko Rukavina, utemeljitelj i prvi predsjednik udruge Zemunaca u Zagrebu

DEMOKRATSKI SAVEZ HRVATA U VOJVODINI PRIKUPIO 1800 POTPISA ZA PREREGISTRACIJU STRANKE

Dvostruko više od potrebnog

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini prikupio je dosad 1800 ovjerenih potpisa, što je gotovo dvostruko više od potrebnih 1000 potpisa, koliko za preregistraciju stranke, po novom Zakonu o političkim strankama, trebaju osigurati stranke nacionalnih manjina, rečeno je na konferenciji za medije održanoj u srijedu u Domu DSHV-a u Subotici.

Predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić* je akciju prikupljanja potpisa ocijenio uspješnom, budući da je potreban broj potpisa prikupljen za mnogo kraće vrijeme od predviđenog roka od šest mjeseci. »Već od prvoga dana stupanja novog zakona na snagu, 23. srpnja, organizirano smo pristupili poslovima oko preregistracije. Nijedna od agencija koje su se bavile time, niti jedna od manjinskih stranaka, nije spominjala DSHV, niti da će on uspjeti u preregistaciji. Mi smo taj posao uspjeli završiti već za nekoliko dana«, kazao je Kuntić.

Prema njegovim riječima, nakon prikupljanja potpisa DSHV-u slijedi sjednica Vijeća stranke i sazivanje izvanredne skupštine, na kojoj će biti donijet novi Statut stranke, prilagođen novim zakonskim propisima. DSHV će potom, najvjerojatnije 7. rujna, mjerodavnim tijelima predati svu dokumentaciju u svezi s preregistacijom stranke.

Kuntić je posebno istaknuo angažman članova Mladeži DSHV-a u akciji prikupljanja potpisa. »Čitavu

akciju prikupljanja potpisa iznijeli su mladi, i da nije bilo njih vjerojatno bismo bili u situaciji da i danas

Za uspješnost akcije prikupljanja potpisa zaslužni su članovi mladeži DSHV-a

prikupljamo potreban broj potpisa. To je ta kvaliteta koju smo dobili u posljednjih godinu dana angažiranjem velikog broja mladih«, rekao je Kuntić.

Potpredsjednik DSHV-a *Dužo Runje* je ocijenio kako prikupljen broj potpisa govori o drukčijem, više demokratskom ozračju u zemlji. »Ljudi koji ranijih godina iz raznoraznih razloga nisu htjeli biti na nekom spisku, sada su došli bez ikakvih problema. Drago nam je i to da je zakonodavac osigurao da ovjera potpisa bude potpuno besplatna«, rekao je Runje.

Akcija prikupljanja potpisa provedena je na teritorijima gradova Subotice (1126 potpisa) i Sombora

(120 potpisa). Najzanimljivija potpora dobivena je u somborskoj Mjesnoj zajednici Bezdán, u kojoj po popisu žive 424 Hrvata, a gdje je prikupljeno 104 potpisa. Akcija prikupljanja potpisa još nije završena, a osim u navedenim mjestima, traje u Stanišiću i Novom Sadu.

»Ovo je najbolji odgovor onima koji govore da se DSHV utopio u Demokratsku stranku«, kazao je Dužo Runje.

Na konferenciji za medije najavljeno je otvaranje podružnice DSHV-a u Srijemskoj Mitrovici, čime će nakon 15 godina ta stranka ponovno imati svoje predstavnike u Srijemu. Također, najavljen je i sastanak članova DSHV-a Petra Kuntića i Duže Runje s predstavnicima srpske manjine u Republici Hrvatskoj, u okviru znanstvenog skupa »Hrvatsko-srpski odnosi: politička suradnja i nacionalne manjine«, koji će krajem mjeseca biti održan u Golubiću Obrovačkom.

D. B. P.

BORITI SE ZA PRAVA, A NE NAPADATI DRUGU STRANKU

Upitan za komentar ovotjednog priopćenja za javnost Demokratske zajednice Hrvata u kojem se navodi »da Petar Kuntić šalje pisma građanima hrvatske nacionalne zajednice, zahtijevajući potporu isključivo za sebe i svoju stranku«, predsjednik DSHV-a je kazao sljedeće: »Mi cijelo vrijeme vodimo pozitivnu kampanju i smatramo da je bolje boriti se za prava naše nacionalne zajednice, nego napadati drugu manjinsku stranku, kao što to čini DZH, gdje će u konačnici i jedni i drugi biti na gubitku«.

Obavijest

Sobzirom na promjenu Zakona o političkim strankama u Narodnoj skupštini RS, koji je zvanično stupio na snagu 23. srpnja. 2009. godine, i uvjeta o potrebi preregistriranja svih političkih stranaka koje žele i dalje aktivno sudjelovati u političkom životu, stranke imaju rok od šest mjeseci za obnovu registracije stranke.

Demokratska zajednica Hrvata poziva svoje članove, simpatizere i ostale građane koji žele dati podršku jedinoj manjinskoj stranci Hrvata, koja je samostalno sudjelovala na proteklím izborima 2008. godine, da dođu u prostorije stranke.

Demokratska zajednica Hrvata službeno je počela s postupkom preregistriranja stranke 27. srpnja 2009. godine, na temelju odluka Predsjedništva i Glavnog odbora DZH.

Ovim putem obraćamo se svim zainteresiranim osobama i obavještavamo ih da podršku Demokratskoj zajednici Hrvata mogu dati u Domu DZH, koji se nalazi u centru Subotice u Ulici Age Mamužića broj 5, u vremenu od 9:00-13:30, od ponedjeljka do petka.

Demokratska zajednica Hrvata

DZH: »Petar Kuntić zahtijeva potporu isključivo za sebe i svoju stranku«

Demokratska zajednica Hrvata je u ponedjeljak izdala priopćenje u kojem informira javnost o, kako navode, »sramnom pokušaju predsjednika DSHV-a Petra Kuntića, koji šalje pisma građanima hrvatske nacionalne zajednice, zahtijevajući potporu isključivo za sebe i svoju stranku«. Kako se dodaje, Kuntić pisma šalje čak i članovima i simpatizerima DZH-a, koje moli za potporu i lojalnost.

»Njegova stranka utopila se u DS i normalno je da sada, kada treba prikupiti potpise, nailazi na probleme. Građani hrvatske manjinske zajednice znaju prepoznati pojedince i osobe koje kucaju na vrata samo onda kada je njihova egzistencija i interes u pitanju. Petar Kuntić i dalje u Narodnoj skupštini RS uporno šuti i zastupa interese svojih nalogodavaca iz DS-a i pri tome glasa suprotno interesima manjinskih političkih stranaka«, smatra DZH.

Demokratska zajednica Hrvata na koncu svog priopćenja poručuje Petru Kuntiću »da nikakvi pritisci, pisma, molbe i vrbovanja neće spriječiti članove i simpatizere DZH-a u procesu preregistracije stranke«.

D. B. P.

SLAVICA PEIĆ, PREDSEDNICA IO HRVATSKOG NACIONALNOG VIJEĆA

I dalje neriješeno pitanje udžbenika

Svoju savjetodavnu ulogu u području obrazovanja na hrvatskom jeziku HNV je ispunio, poslaviš još u travnju Ministarstvu prosvjete Republike Srbije prijedlog udžbenika s mišljenjima nastavnika, međutim, kao i prethodnih godina, odobrenje od Ministarstva još nije stiglo, kaže Slavica Peić

Početak školske godine ponovno donosi neizvjesnost kada je riječ o udžbenicima za učenike hrvatskih odjela. Neriješeno pitanje i dalje ostaje – hoće li se postojeći udžbenici prevoditi na hrvatski ili pisati novi na hrvatskom jeziku prema planu i programu školskog obrazovanja u Republici Srbiji? Međutim, nedovoljno jasno regulirani odnosi između ministarstava dviju država, o pitanju obrazovanja pripadnika hrvatske manjine na području RS, nagovještavaju da će se i ove godine, kao i prethodnih, na školskim klupama u hrvatskim odjelima naći i hrvatski i srbijanski udžbenici.

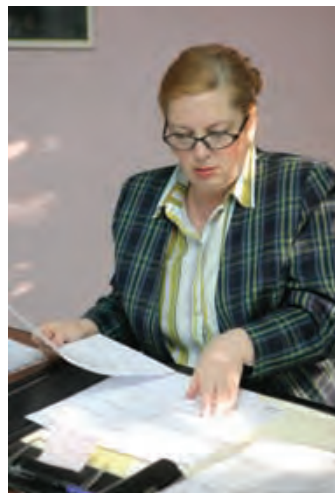
Svoju savjetodavnu ulogu u području obrazovanja na hrvatskom jeziku Hrvatsko nacionalno vijeće je ispunilo, poslaviš još u travnju Ministarstvu prosvjete Republike Srbije prijedlog udžbenika s mišljenjima nastavnika koji obavljaju nastavu u hrvatskim odjelima, glede čega bi se koncem ovoga ili početkom idućeg tjedna trebao održati sastanak predstavnika hrvatske zajednice i resornog Ministarstva u Beogradu, rekla je za program na hrvatskom jeziku Radio Subotice predsjednica Izvršnog odbora HNV-a Slavica Peić.

»Kao i prethodnih godina, situacija s udžbenicima je vrlo slična. Uvijek se čeka do posljednjeg dana, ali ne što se tiče HNV-a, jer smo pravodobno uradili sve što je od nas traženo. Naime, mi smo još 7. travnja poslali udžbenike, kao i mišljenja nastavnika koji predaju predmete na hrvatskom nastavnom jeziku. Od tada nismo dobili nikakav odgovor, osim što smo neslužbeno doznali da je Zavod za promicanje obrazovanja i odgoja ocijenio udžbenike Republike Hrvatske vrlo kvalitetnim, ali nažalost, budući da su pisani po

programima koji su usklađeni s programima školstva u EU, nisu kompatibilni sa školskim programima koji su na snazi u Republici Srbiji«, pojašnjava Slavica Peić.

Slavica Peić mišljenja je da je znatno jednostavniji postupak prijevoda udžbenika na hrvatski jezik, uz uključivanje do 30 posto zakonom dopuštenog gradiva kod predmeta poput povijesti, zemljopisa, kulture, u kojima treba biti zastupljena »školska materija« specifična za matičnu državu. Kao ključni problem Slavica Peić navodi financiranje prijevoda i tiskanje udžbenika koje bi, na temelju međudržavnog sporazuma o obrazovanju nacionalnih manjina, trebalo snositi srbijansko Ministarstvo.

»Mislim da je puno jednostavnije rješenje da se udžbenici prevedu, s tim što kod onih predmeta gdje postoje razlike u pogledu nacionalne pripadnosti, kao što su povijest, zemljopis, glazbeni i likovni odgoj, trebamo imati pravo da 30 posto

još u tijeku. Vjerojatno ćemo i ove godine imati neko prijelazno rješenje, odnosno udžbenici iz RH koristit će se i dalje kao dopunski udžbenici. Od iduće školske godine dobit ćemo udžbenike za hrvatske odjele, samo ostaje pitanje hoće li oni biti novi ili prijevod ovih koji se

ne radi o velikom broju učenika. Na temelju bilateralnog sporazuma, Republika Srbija dužna je osigurati hrvatskoj nacionalnoj manjini školovanje na materinjem jeziku, kao što to ima i srpska nacionalna manjina u Republici Hrvatskoj«, naglasila je Slavica Peić.

Dodatni problem u postojećim hrvatskim odjelima je i nedostatak kvalificiranih kadrova, odnosno nemogućnost njihova upošljavanja, što je konkretno slučaj u subotičkoj Gimnaziji, gdje, kaže Peićeva, nastavu održavaju isti profesori koji predaju i u srpskim odjelima.

»Ne postoji sklopljen sporazum između Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta RH i Ministarstva prosvjete RS o tzv. 'besplatnom ustupanju' nastavnika za rad u školama u Republici Srbiji. Kada bi se to reguliralo, nastavnici koji dolaze iz Republike Hrvatske predavati u hrvatskim odjelima ovdje, mogli bi zasnovati stalni radni odnos. Primjerice, Gimnazija ima svoje profesore kojima nije ispunjena norma potrebnih nastavnih sati, zbog čega se ne može uposliti nitko 'sa strane'. To je u suprotnosti s međunarodnim sporazumom, koji je po snazi čak i iznad Ustava, što je ono na čemu mi moramo inzistirati«, smatra predsjednica IO HNV-a Slavica Peić.

Kao svijetlu točku u brojnim nejasnoćama oko točnog definiranja i provedbe kvalitetnog održavanja nastave u hrvatskim odjelima, predsjednica IO HNV-a Slavica Peić istaknula je prednosti rada za učenike koji pohađaju nastavu u manjim odjelima, poput hrvatskih, kao i njihovo zadovoljstvo nedavno završenim ljetovanjem u matičnoj im državi, koje je, unatoč nastaloj recesiji, Hrvatsko nacionalno vijeće uspjelo i ove godine organizirati i financijski poduprijeti.

M. Matković

'školske materije' bude sukladno programu koji se koristi u Republici Hrvatskoj. Ništa još konkretno nije odlučeno, jer su razgovori

koriste u Republici Srbiji. Međutim, ključni problem je financiranje, tj. tko će platiti prevođenje i tiskanje udžbenika, sukladno tomu da se

Hrvatski jezik u osnovnim školama u Srijemskoj Mitrovici

U osnovnim školama u Srijemskoj Mitrovici od 1. rujna započinje učenje hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture. Uvođenje fakultativnog predmeta hrvatski jezik s elemen-

tima nacionalne kulture započeto je prije dva mjeseca na inicijativu političke stranke Hrvatska srijemska inicijativa i Hrvatskog kulturnog centra »Srijem«, uz svesrdnu pomoć Uprave za obrazovanje,

kulturu i šport Grada Srijemske Mitrovice. Za pohađanje ovog predmeta prijavilo se do sada blizu stotinu djece. Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture bit će uveden u sve osnovne

škole za sve razrede, a u okviru ovog predmeta učiti će se hrvatski jezik, povijest, etnologija, kultura i umjetnost.

D.Š.

OTVORENA VRATA KEP-A

Interes pokazale kulturne i obrazovne institucije

Kao nastavak kampanje Otvorena vrata, Kancelarija za europske poslove organizirala je 17. kolovoza u Novom Sadu još jednu seriju konzultacija namijenjenu aplikantima koji su zainteresirani za konkuriranje u trenutačno otvorenom pozivu prekogranične suradnje IPA Srbija - Hrvatska.

Ovog puta interes su pokazale kulturno-obrazovne institucije s teritorija bačkog okruga, brojni fakulteti Sveučilišta u Novom Sadu, Zavodi za kulturu... U četvrtak je kampanja nastavljena u Staroj Pazovi, gdje je u okviru serijala »Korak bliže« bilo riječi o programima prekogranične suradnje s Hrvatskom i Bosnom i Hercegovinom.

Program prekogranične suradnje IPA Srbija - Hrvatska otvoren je do 16. listopada 2009. godine, a ukupan proračun ovog poziva iznosi 3.240 000 eura. Projekti su namijenjeni gospodarskom razvoju regija, zaštiti životnog okoliša i povezivanju ljudi, zajednica, unapređenju interkulturalnog dijaloga...

HMI POZIVA NAKLADNIKE

Sudjelujte na Interliberu

Hrvatska matica iseljenika poziva sve nakladnike, knjižare i pojedince da sudjeluju na Izložbi nakladničke djelatnosti iz hrvatskog iseljeničtva, koja će se održati od 11. do 15. studenoga u sklopu prestižne međunarodne izložbe knjiga u Hrvatskoj pod nazivom Interliber, koji po 32. put priređuje Zagrebački velesajam. Prijave knjiga – autora iz redova hrvatskog iseljeničtva mogu se poslati do 10. rujna 2009. Potvrde prijave za Izložbu s popisom knjiga treba dostaviti putem e-mail na adresu vesna@matis.hr. Za izložbu se mogu prijaviti nakladnici i pojedinci iz svih područja ljudske djelatnosti, od književnosti do različitih znanstvenih djelatnosti, te izdavači udžbenika namijenjenih hrvatskim školama u iseljeničtvu i to na jezicima domicilnih zemalja u kojima žive Hrvati i građani hrvatskog podrijetla diljem svijeta. Na Izložbi na Zagrebačkom velesajmu bit će predstavljena i dosadašnja nakladnička djelatnost Hrvatske matice iseljenika.

POČEO FESTIVAL RUMUNJA IZ VOJVODINE I SRBIJE

Prezentacija stvaralaštva, jezika i kulture

U Ečkoj kod Zrenjanina jučer je počeo Festival Rumunja iz Vojvodine i Srbije, 49. po redu, koji će trajati do nedjelje, 23. kolovoza. Na ovogodišnjem festivalu sudjelovat će ukupno 1400 izvođača i gostiju, a osim koncerata renomiranih izvođača i nastupa KUD-ova pripremljene su i izložbe, od kojih je posebno najavljena revija narodnih nošnji iz svih mjesta u Vojvodini i Srbiji u kojima žive Rumunji.

Na festivalu će nastupati i atraktivni gosti i predstavnici drugih vojvođanskih nacionalnih zajednica, kako je najavljeno, među kojima i *Bora Dugić*, koji je već redoviti sudionik. Nastupi na Festivalu Rumunja odvijaju se u osnovnoj školi u Ečkoj.

NA PET MILIJUNA ADRESA OD NIS-A PO PET AKCIJA

Građanima stiže prvi paket od privatizacije, težak 2.500 dinara

Nakon sjednice Skupštine akcionara Naftne industrije Srbije građani Srbije, njih oko pet milijuna, dobit će besplatne akcije ove kompanije i to najvjerovatnije po pet komada, a vrijednost po akciji je 500 dinara. Time je stavljena točka na nagađanja koliko će vrijediti akcija ove kompanije i potvrđeno je da će građani od NIS-a dobiti oko 2.500 dinara ili nešto više od 25 eura. Naime, Skupština akcionara NIS-a donijela je odluku o podjeli akcija uposlenima i građanima Srbije i pri tomu je broj papira od vrijednosti povećan na 163.060.400 komada, a cijena jednog je smanjena do minimalnog nivoa koji predviđa zakon – na 500 dinara. Podjela besplatnih akcija početak će uskoro, najvjerovatnije na jesen.

CENTAR ZA RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA PROTIV MOGUĆEG UKIDANJA DVAJU MINISTARSTAVA

Šteta za pripadnike izrazito ranjivih skupina

Centar za razvoj civilnog društva (CRCD) reagirao je povodom signala koji dolaze iz Vlade Srbije i koji upućuju na moguće ukidanje Ministarstva vjera i na pripajanje Ministarstva za ljudska i manjinska prava Ministarstvu za rad.

CRCD smatra da ukidanje dvaju spomenutih ministarstava ne bi donijelo očekivanu korist, a da bi naštetilo onima koji su i sada najugroženiji – pripadnicima izrazito ranjivih skupina u stanovništvu. CRCD smatra da bi bilo krajnje neodgovorno ukinuti Ministarstvo vjera u situaciji kada je skoro 90 posto vjerskih zajednica u Srbiji neregistrirano i kada je broj vjerskih incidenata u zemlji, mada u padu, još uvijek veoma veliki.

CRCD smatra kako je krajnje rizično pomišljati na ukidanje Ministarstva za ljudska i manjinska prava ili na njegovo pripajanje Ministarstvu za rad u situaciji kada problem ostvarivanja prava nekoliko različitih ranjivih grupa nije do kraja riješen.

Među ostalim, u priopćenju CRCD-a se navodi kako problem ostvarivanja prava nacionalnih manjina nije riješen, te da se u Vojvodini kao ključno pitanje izdvaja pravo manjina na djelotvorno sudjelovanje u javnom životu.

Temeljem člana 10. i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04 36/09) Gradska uprava, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, Subotica – Trg slobode br 1

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen zahtjev investitora »MLEKARA« A.D. Subotica, za odlučivanjem o potrebi procjene utjecaja projekta »Izgradnja skladišta repromaterijala« koji se planira u prostoru unutar kompleksa »MLEKARA« A.D. na katastarskoj čestici 36153/1 KO Donji grad, grada Subotica.

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, II kat Stare gradske kuće – ured 226, u razdoblju od 21.8.2009. godine do 31.8.2009., u vremenu od 10 do 12 sati.

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

PRVI POSTUPAK PO ZAKONU O ZABRANI DISKRIMINACIJE

Pilot tuži Jat Airways

Aleksandar Pfajfer, pilot-kapetan nacionalnog avio-prijevoznika Jat Airways, podnio je tužbu protiv ove kompanije zbog diskriminacije i zlostavljanja na radu, u kojoj traži odštetu od 20 milijuna dinara, prenosi beogradski dnevni list Danas. To je ujedno i prvi postupak koji se vodi na osnovi novog Zakona o zabrani diskriminacije, koji je nedavno stupio na snagu. Od Četvrtog općinskog suda se traži da utvrdi je li vodstvo Jata prema Pfajferu diskriminatorski postupalo i zlostavljalo ga na radu nizom postupaka zato što je po nacionalnosti Nijemac katoličke vjeroispovijesti, kao i da se naloži prestanak takvog ponašanja, izjavio je Tanjugu šef njegovog pravnog tima *Vladimir Sekić*.

Pfajfer je naveo, kako prenosi Danas, kako je postupcima vodstva spriječeno njegovo napredovanje u

službi i stručno usavršavanje te da je godinama nazivan pogrdnim imenom »General Ler«, koji je bio zadužen za organiziranje bombardiranja Beograda 6. travnja 1941. godine. U tužbi se navode i detalji o uskraćivanju stručnog usavršavanja, kao i to da je Pfajfer apelirao na generalnog direktora

Srdana Radovanovića da svojim autoritetom spriječi diskriminatorno ponašanje i zlostavljanje, ali da je, umjesto toga, dobio upozorenje pred otkaz.

Pravni tim Pfajfera, koji je upućen na bolovanje uslijed stresa, zbog ovog slučaja uputio je predstavke Narodnoj kancelariji

predsjednika Srbije *Borisa Tadića* i ministarstvima za rad, za ljudska i manjinska prava i pravde. Narodna kancelarija je uputila pri tužbu sudu, kao i Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, koje je upozorilo i Jat da je neprihvatljivo i suprotno Ustavu i zakonima Srbije te potpisanih međunarodnih konvencija svako diskriminatorno postupanje i zlostavljanje na radu.

S druge strane, Kompanija Jat Airways tvrdi da nikada nije vršila diskriminaciju zaposlenih po bilo kojoj osnovi, a samim tim niti po nacionalnoj niti vjerskoj. »Jedini kriterij za profesionalno napredovanje i usavršavanje letačkog osoblja Jat Airwaysa jest stručnost u radu, odnosno ispunjavanje visokih međunarodno propisanih standarda za obavljanje poslova u zračnom prometu«, navodi se u priopćenju JAT-a.

UKINUTA PRESUDA GORANU DAVIDOVIĆU, VOĐI »NACIONALNOG STROJA«

Sudski spisi mu nisu dostavljani na ćirilici

Okružni sud u Novom Sadu ukinuo je presudu vođi »Nacionalnog stroja« *Goranu Davidoviću* po tužbi novinara *Bete Dinka Gruhonjića* i naložio novo suđenje, rečeno je Tanjugu u tom sudu.

Ukinutom presudom Općinskog suda u Novom Sadu Davidović je bilo naloženo da na ime naknade štete zbog povrede časti i ugleda Gruhonjiću isplati iznos od 500.000 dinara i nadoknadi mu troškove postupka. Ukidanje presude Okružni sud u Novom Sadu obrazložio je navodom da je Davidović uskraćeno pravo da koristi svoj jezik i pismo, pošto nije ispoštovan njegov zahtjev da mu se tijekom suđenja svi sudski spisi dostavljaju na ćirilici, izjavio je Gruhonjićev odvjetnik *Vladimir Beljanski*.

Ukidanje presude zbog tako besmislenog razloga može dovesti do pravnog kaosa u širem smislu, jer će sada niz osuđenih moći tražiti ponavljanje postupka ili reviziju iz istog razloga, upozorio je odvjetnik Beljanski i podsjetio da je latinica službeno pismo u Srbiji koje se uči u drugom razredu osnovne škole.

Ministrica pravde *Snežana Malović* je rekla za RTS kako će zatražiti da Nadzorni odbor Vrhovnog suda Srbije preispita današnju odluku o ukidanju presude Davidoviću.

Gruhonjić je Davidovića tužio zbog uvreda i kleveta iznijetih u njegovoj knjizi »Slučaj Nacionalni stroj« i zahtijevao da mu isplati naknadu nematerijalne štete zbog pretrpljenog duševnog bola. U pomenutoj knjizi, prenosi dnevni list *Borba*, Davidović je Gruhonjića nazvao »novinarom-propagandistom koji radi za određene obavještajne službe neprijateljske našem narodu i državi«, a razmatrao je i Gruhonjićevu nacionalnu pripadnost, licitirajući da li je Hrvat, musliman ili nešto drugo, dovodeći u pitanje i njegovo pravo ime. Davidović se trenutačno nalazi u Italiji, gdje čeka odluku Apelacijskog suda o zahtjevu srpskog Ministarstva pravde za izručenje.

Osuđen je na godinu dana zatvora zbog izazivanja nacionalne, rasne i vjerske mržnje, pošto je sud utvrdio da je krajem 2005. godine sa skupinom neonacista upao na antifašističku tribinu Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, gdje su verbalno i fizički napali sudionike. Osuđeni Davidović se, međutim, nije odazvao pozivu za izdržavanje kazne u Kazneno-popravni zavod Sombor, pa je Općinski sud u Novom Sadu u martu ove godine izdao tjeralicu za njim, a Ministarstvo pravde zatražilo izručenje iz Italije.

ZNANSTVENI SKUP U GOLUBIĆU OBROVAČKOM

Hrvatsko-srpski odnosi: politička suradnja i nacionalne manjine

Znanstveni skup pod nazivom »Hrvatsko-srpski odnosi: politička suradnja i nacionalne manjine« na kojem će sudjelovati povjesničari, sociolozi i politolozi iz Hrvatske, Srbije i Italije održat će se 26. i 27. kolovoza u Golubiću Obrovačkom, u Republici Hrvatskoj. Namjera je organizatora nastaviti znanstveni hrvatsko-srpski dijalog, okupiti znanstvenike koji imaju različito viđenje u svezi sa spomenutom temom i na taj način započeti razgovor u javnosti, navodi se u pozivu za ovaj skup, kojeg potpisuje direktor Centra za istoriju, demokratiju i pomirenje sa sjedištem u Novom Sadu prof. dr. *Darko Gavrilović*.

Znanstveni skup zajednički organiziraju: Centar za istoriju, demokratiju i pomirenje - Novi Sad, Institute for Historical Justice and Reconciliation (IHJR) - Hague, Dijalog - Zagreb, Ministarstvo za dijasporu Republike Srbije, Komesarijat za izbeglice Republike Srbije, Balkan Fond - Beograd, Grad Obrovac, Grad Novi Sad i Srpsko narodno vijeće - Zagreb.

Tijekom skupa sudionici će razgovarati i s predstavnicima hrvatske nacionalne manjine u Srbiji, zastupnikom u Skupštini Srbije i predsjednikom Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini *Petrom Kuntićem* i zastupnikom u Skupštini AP Vojvodine *Dujom Runje* kao i s političkim predstavnicima srpske nacionalne manjine u Hrvatskoj *Miloradom Pupovcem* i predsjednikom Samostalne demokratske srpske stranke *Vojislavom Stanimirovićem*.

Drugog dana skupa, koji će biti realiziran na Kornatima, predviđa se donošenje zajedničkih zaključaka i prijedloga za daljnje smjernice za znanstveno-istraživački rad iz ovih oblasti. Na završnoj generalnoj sesiji bit će donesena zajednička izjava vezana za daljnja istraživanja i utjecaj koji bi znanstvenici na osnovi postignutih rezultata mogli ostvariti u široj zajednici.

H.R.

RODNA KUĆA PJESNIKA ANTE JAKŠIĆA U BAČKOM BREGU URUŠAVA SE I PRIJETI POTPUNIM NESTANKOM

Podrška odasvud, pomoć niotkud

Zub vremena proždrljivo nagriza kuću na kojoj je spomen ploča velikom sinu ovoga sela i našega naroda

Na samom uglu ulica Ive Lole Ribara i Štrosmajerove u male-nom selu Bačkom Bregu, odnosno Bregu, stoji rodna kuća velikog hrvatskog književnika *Ante Jakšića*. Berezani ne zaboravljaju svoje velikane te su Anti u spomen 4. srpnja 2004. godine na ovu kuću postavili spomen ploču na kojoj je lik književnika s natpisom: »U ovoj kući je rođen književnik Ante Jakšić«.

Berezani nisu zaboravili ni svog vrsnog violinista *Miku Ivoševa Kuzmu*, te su njemu u spomen u središtu sela podigli ljetnu pozornicu i spomenik u prirodnoj veličini i čak, njemu u spomen, svake godine organiziraju festival tambure »Mikini dani«. Nažalost, danas Mikin spomenik ne stoji na pozornici gdje mu je prvotno bilo mjesto, već leži nepopravljivo slomljen u jednoj tamnoj šupi Doma kulture. Nekom je, eto, i taj betonski spomenik smetao te ga je prije nekoliko godina srušio i izlomio. Spomen ploča na rodnoj kući Ante Jakšića doduše još uvijek stoji na istom mjestu gdje je prije pet godina postavljena i izgleda da nikome ne smeta. Nitko je nije takao, nitko srušio, ali se ruši kuća, urušavaju se krov i zidovi na

koje je postavljena spomen ploča. U vrijeme kada je postavljana u kući je živjela starija žena, koja je nedugo potom preminula, a kuća ostala prazna, u korovu, posjeti je tek po koji vrapčić. Sudbina je to mnogih kuća u ovome selu. Ostaju prazne, bez nasljednika, bez nekoga tko bi je održavao. Cijene ovih kuća su niske – bescijenje je, ali nitko da ih kupi. HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« je jedina udruga u selu koja želi da se ime Ante Jakšića ne zaboravi, stoga su i spomen ploču postavili s puno žara i želje da ova kuća jednoga dana postane etno muzej – šokačka kuća u kojoj bi se čuvale stvari već pomalo zaboravljene i uspomene na Antu Jakšića. Pomoć je tražena na mnogim stranama, podrška odasvud – pomoć niotkud. Kuća i dalje tužno stoji u korovu, dok je gotovo proždrljivo nagriza zub vremena.

Zaborav

Izgleda da Antu nesreća zaborava prati i danas, osobito u krajevima iz kojih potječe, koje je s ljubavlju utkao u svoje stihove i u koje se vratio po njegovoj posljednjoj želji, te danas njegovo tijelo počiva u voljenoj bereškoj zemlji, na mjesnom groblju.

ŠKOLOVANJE ANTE JAKŠIĆA

Ante Jakšić je jedan od najvećih hrvatskih šokačkih pjesnika, no ipak je skoro zaboravljen. Rođen je 22. travnja 1912. godine, a u svom rodnom selu je proveo djetinjstvo. Učio je bravarski zanat koji brzo napušta i polazi u sjemenište, koje je u Baču otvorio subotički biskup *Lajčo Budanović*. Tamo su se đaci spremali i učili, a privatno su polagali u državnoj gimnaziji u Subotici. Ante je privatno položio četiri razreda gimnazije, a peti i šesti razred gimnazije je pohađao u Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji s pravom javnosti, koju su vodili isusovci u Travniku. Sedmi i osmi razred gimnazije s velikom maturom završio je u Somboru 1932. godine. Na Filozofski fakultet u Zagrebu upisuje se 1933. godine i diplomira na studiju jugoslavenske

književnosti 1937. U Zagrebu je položio i profesorski državni ispit. Do mirovine djeluje u prosvjeti u Subotici, Travniku, Tuzli, Osijeku, Slavonskom Brodu, Zagrebu i drugim mjestima.

KNJIŽEVNI RAD

Ante se pokraj prosvjetiteljskog bavio i književnim radom. Pisanom je riječju obogatio kulturno područje svojega naroda, a njegov cjelokupni rad je prožet dubokom kršćanskom inspiracijom. Pjesme je počeo pisati vrlo rano, još u osnovnoj školi, a prve pjesme su mu objavljene u travničkom gimnazijskom listu »Travničko smilje«. U hrvatsku književnu javnost stupa objavljivanjem svojih stihova pod naslovom »Kišna pjesma« u zagrebačkom časopisu »Mladost«. Suradio je u veoma mnogo časopisa između dva rata, a poslije Drugog svjetskog rata je objavljivao samo u onim časopisima čiji su urednici htjeli primiti njegovu suradnju, jer mnogima zbog svoje sklonosti prema kršćanskom stihu nije bio »podoban«. Objavio je dvanaest zbirki pjesama, većinu u sopstve-

noj nakladi od skromne profesorske plaće, a tek kasnije zbirke su mu objavili i neki naši izdavači. U »Subotičkim novinama« od 21. veljače do 4. travnja 1941. godine izlazi njegova epska pjesma »Marin i Stana«, a ovo djelo nikada nije objavljeno u cijelosti zbog početka rata. Njegov roman »Šana se udaje« je dramatiziran i igran na mnogim scenama. Jedan je od rijetkih koji je u hrvatskoj književnosti napisao čak pet sonetnih vijenaca. Napisao je nekoliko romana i pripovijetki.

ANTINE NESREĆE

Pišući o ovom književniku u »Subotičkoj Danici« iz 1998.

godine *Bela Gabrić* navodi: »Ante Jakšić ima mnogo pjesama u pojedinih međuratnim i poslijeratnim časopisima ili u rukopisu. Zato možemo reći da spada među najplodnije naše pjesnike u Bačkoj i jedan je od najplodnijih književnika uopće u hrvatskoj književnosti. Ali, njega su u pjesničkom stvaralaštvu pratile dvije nesreće zbog kojih je mnogo patio. Prva njegova nesreća je u tome da su, zbog raznih organizacionih propusta i razloga, Jakšićeve zbirke pjesama veoma malo poznate među Šokcima i Bunjevcima, a časopisi, u kojima su njegove pjesme objavljivane, sasvim su nepoznati u Bačkoj. Druga Antina nesreća je u tome da nikada nije bio dovoljno cijenjen od takozvanih 'stručnih kritičara' u Hrvatskoj. U tome su izuzetak časopisi 'Marulić' u Zagrebu, 'Crkva u svijetu' i 'Marija' u Splitu i sva naša izdanja u Subotici.«

Izgleda da Antu nesreća zaborava prati i danas, osobito u krajevima iz kojih potječe, koje je s ljubavlju utkao u svoje stihove i u koje se vratio po njegovoj posljednjoj želji, te danas njegovo tijelo počiva u voljenoj bereškoj zemlji, na mjesnom groblju. Preminuo je 30. studenoga 1987., a pokopan je 4. prosinca uz najveće počasti, ispraćen od prijatelja i njegovih voljenih Berežana. Pogrebne obrede je vodio tadašnji subotički biskup *Matija Zvekanović*.

Ante Jakšić se rado u svojim stihovima prisjećao djetinjstva i

svoje rodne kuće, koja je izgleda na izdahu. O tome govore i ovi njegovi stihovi iz posljednje zbirke »Prema drugoj obali«:

U ovim niskim kućama, od starosti pognutih streha,
Gdje lisnati dudovi noću dugo čuvaju straže,

Sve je blistalo nekad od našeg djetinjeg smijeha,

Od vedrih pjesama, koje prostranstva sunčana traže...

Danas je vedre pjesme zamjenila tišina i tuga, a Jakšićev stih se veoma rijetko čuje u bačkih Hrvata. Zagreb mu je dao ulicu, Bereg spomen ploču na rodnoj kući koja nestaje.

Zlatko Gorjanac

POČASNI PREDSEDNIK HKPD-A »SILVIJE STRAHIMIR KRANJČEVIĆ« JOZA KOLAR

Hrvatska zajednica mora osigurati sredstva

»Ante Jakšić, rođen u Bačkom Bregu, poslije dugogodišnjeg rada u kulturi kao književnik i pjesnik, učinio je velik doprinos za razvoj tadašnjeg života u Bačkom Bregu«, kaže počasni predsjednik HKPD-a »Silvije Strahimir Kranjčević« Joza Kolar. »Nažalost, današnje generacije vrlo malo znaju o njemu, ne samo u našem selu nego uopće u hrvatskoj zajednici. Hrvatska zajednica ne daje dovoljan značaj pjesnicima koji su izrasli u velikane, a koji nisu iz nekog centra. Antina posljednja želja da se vrati i bude pokopan u svome selu je poseban dokaz koliko je volio hrvatsku zajednicu, svoje selo i svoj narod. Njegova su djela od velikog značaja za hrvatsku zajednicu, ali, nažalost, danas se u odjelima gdje se izučava hrvatski jezik ne izučavaju njegova djela. Stoga bi hrvatska zajednica trebala podučavati mlade generacije kako su živjeli, stvarali i radili naši pjesnici i književnici. HKPD 'Silvije Strahimir Kranjčević' je učinio jedan značajni korak kada je na rodnoj kući Ante Jakšića postavio spomen ploču. To je bio prvi korak kako bi se u zajednici i u selu na neki način vidjela veličina našega pjesnika. Nažalost, ta se kuća nalazi u izuzetno lošem stanju, oronula je, mogu slobodno reći pred padom. Zajednica bi morala zajedno s nama naći prostor i mogućnost da se ta kuća otkupi i da se napravi etno kuća sa spomen pločom Ante Jakšića. Ukoliko to ne učinimo, napraviti ćemo strašno veliku grešku i naš najveći književnik biti će još više zaboravljen. Sredstva za završetak i oporavak te kuće jesu znatnija, ali ne toliko velika da se ne bi mogla osigurati. U svim selima, kako kod nas tako i u Hrvatskoj, prave se etno kuće s obilježjima kako se živjelo nekad. Kuća Ante Jakšića bila je jedna od skromnijih kuća u Bregu, s tri prostorije gdje je naš pjesnik odrastao i počeo stvarati, a odatle se i školovao i otišao u svijet velikana.

Ukoliko zajednica ne uspije pronaći mogućnost da se osiguraju sredstva i da se ta kuća otkupi, ona će za svega godinu, dvije dana, biti sravnata sa zemljom i nećemo imati nikakva obilježja o Anti Jakšiću u Bačkom Bregu. To bi bila strašno velika pogreška i mislim da se to ne smije dopustiti.«

VLATKO RUKAVINA, UTEMELJITELJ I PRVI PREDSEDNIK UDRUGE ZEMUNACA U ZAGREBU
I ZAJEDNICE HRVATA U ZEMUNU

Beskrajno volim svoj zavičaj

Srijem je čvrsto utkan u hrvatsko povijesno tkivo i sa svojom vjerskom i kulturnom baštinom oduvijek pripadao zapadnom civilizacijskom krugu

Intervju vodio: Zlatko Žužić

Dr. sc. Vlatko Rukavina nedavno je objavio i promovirao svoju najnoviju knjigu pod naslovom »Šri Lanka – zemlja koja se voli više od drugih« i ta nam knjiga otkriva ovaj malo poznati dio svijeta koji starije

generacije pamte kao Cejlon, a svi ga najviše pamtimo po Sirimavo Bandaranaike, udovici premijera Šri Lanke ubijenoga u atentatu 1959. godine, koja je postala prva žena premijer u svijetu.

Zahvaljujući ovoj zanimlji-

voj knjizi saznali smo kako je Šri Lanka otok koji se nalazi južno od Indijskog poluotoka, iznad Ekvatora, dragulj Indijskog oceana i mjesto na kojemu se Istok susreće s kršćanstvom i ostalim religijama, a brojni narodi i došljaci, među kojima i Marko Polo, davali su mu različita imena, čak 80, a sva su značila isto – Šri Lanka, ili u prijevodu Rajski otok. Predstavljanje nove knjige našeg Srijemca, koji od 1993. godine živi u Zagrebu, iskoristilo smo za ovaj razgovor, jer je dr. sc. Vlatko Rukavina nedvojbeno čovjek koji je ostavio dubok, neizbrisiv trag u novijoj povijesti Srijema.

HR: Unatoč činjenici da ste rođeni u Velikom Bečkereku (Zrenjaninu) sebe smatrate Srijemcem, Zemuncem. Odakle su zapravo Rukavine podrijetlom?

Rukavine potječu iz Lavova, tadašnje južne Poljske, a danas zapadne Ukrajine, a ime Rukavina dobili su po širokim rukavima svojih odora. Na čelu sa svojim knezom Vladimirom Vladimirovićem došli su na Bunu u okolicu Mostara, a zatim su se, bježeći od Turaka 1460. godine, naselili u Senjsko-primorskoj županiji (Senj, Brinje, Sveti Juraj), da bi se 1701. godine skrasili u Srijemu. Iz moje loze je izvjesni Juraj Rukavina, tadašnji kandidat za bana i bliski suradnik bana Josipa Jelačića, a nakon poraza Turaka kod Slankamena i Petrovaradina spominje se i časnik Nikola Rukavina, moj daleki predak koji je službovao kod princa Eugena Savojskog i ostao u Petrovaradinskoj pukovniji.

Moj pradjed Josip rođen je oko 1850. godine i nakon velike epidemije španjolske groznice ostao siročić. Nakon izlaska iz mitrovačke bolnice za tutora i zastupnika određen mu je svećenik Stipan Jurčić iz Novog Slankamena. Kasnije je

oženio svoju prabaku Jagu, rođenu Glavaš, i s njom imao pet sinova: Andriju, Josipa (mog djeda), Mišu, Ivu i Matu te dvije kćeri: Mariju i Anu. Budući da je taj moj pradjed Josip imao 50 jutara zemlje većina djece je ostala na zemlji i bavila se poljoprivredom, a s obzirom na činjenicu da je jedan njegov sin, moj djed Josip, bio odličan učenik, učitelj je predložio pradjedu da ga školuje, što je ovaj i učinio. Tako je moj djed završio realnu gimnaziju u Vinkovcima, a višu pravnu školu u Novom Sadu i postao prvi općinski bilježnik u Petrovaradinu. Imao je jednog sina, mog oca Stjepana, koji je rođen 1904. u Petrovaradinu, a umro 1989. godine. Otac je bio obrtnik, radio je u Zagrebu, Zemunu, Velikom Bečkereku, gdje je upoznao i oženio se mojom majkom Ljubinkom Vitom. Bio je dugogodišnji član Hrvatske seljačke stranke, a u Velikom Bečkereku je obnašao i dužnost povjerenika HSS-a za Srijem i Banat. Otac je bio osobni prijatelj Vladka Mačeka, koji je često dolazio u našu kuću, a i ime sam dobio upravo po njemu.

HR: Osim što ste poznati i priznati gospodarstvenik i što ste ostvarili velike rezultate u znanstveno-istraživačkom radu, aktivno ste sudjelovali i u kulturnom i sportskom životu svoga grada, a nakon preseljenja u Zagreb objavili ste i pet knjiga koje se bave poviješću Srijema i Zemuna. Što je nagnalo jednog znanstvenika, bio-tehnologa da se bavi i poviješću?

Premda nisam povjesničar napisao sam te publicističke knjige kao zaljubljenik u svoj Srijem i Zemun, jer je to jednostavno netko morao uraditi, a kako to drugi nisu htjeli ili smjeli napraviti – morao sam to učiniti sam. Naime, događaji u bivšoj Jugoslaviji posljednjeg desetljeća prošlog stoljeća, poseb-

no u mome multietničkom i multikulturološkom Srijemu, toliko su me pogodili da se u meni nakupila golema količina prigušenih emocija koje su negdje morale izbiti na površinu. Mnogi su mi rekli čitajući te moje knjige kako odišu emocijama, hrvatskim buntom i neprikrivenim ponosom što sam pripadnik hrvatskog etnikuma, a to mi je doista veliki kompliment. Osim toga cilj mi je bio ostaviti dokumente vremena u kojem smo stvarali, a ne rušili.

HR: Osnovali ste i bili prvim predsjednikom Udruge Zemunaca u Zagrebu i Zajednice Hrvata u Zemunu, a utemeljili ste i Knjižnicu i čitaonicu Ilija Okrugić u Zemunu te inicirali znanstvene skupove Dani Ilije Okrugića, također održane u Zemunu?

Kao što sam već rekao u odgovoru na prethodno pitanje sve je to rezultat moje beskrajne ljubavi prema zavičaju, prema mom gradu u kojem sam proveo gotovo cijeli svoj radni vijek, djetinjstvo i mladost, najljepše godine svoga života, ali i velike želje da očuvamo našu bogatu kulturnu baštinu, našu tradiciju, jer je Srijem čvrsto utkan u hrvatsko povijesno tkivo i sa svojom vjerskom i kulturnom baštinom oduvijek je pripadao zapadnom civilizacijskom krugu. Primjerice, Zemun je imao svoju knjižnicu još davne 1861.

godine, kada je tadašnji sabornik *Mato Ivić* osnovao prvu ratarsku knjižnicu. Ona je poslije prerasla u kulturno društvo »Odjek«, a to se društvo 1925. godine ujedinjuje s »Rodoljubom« u KUD »Tomislav«, koji je aktivno radio i stvarao sve do 1944. godine. Dakle, mi smo teškom mukom, uz velike napore, poslije punih

60 godina ponovno obnovili jednu značajnu hrvatsku instituciju u Zemunu. Ne znam trebam li uopće podsjećati da je Zemun stari hrvatski grad u kojem su Hrvati živjeli još od sedmog stoljeća, te da je prije Prvog svjetskog rata u tom gradu živjelo 70 posto Hrvata, a danas su svedeni na razinu manjinskog naroda, ima ih oko 5 posto.

Te naše zavičajne udruge danas su mjesto zajedničkog susreta s našom kulturom i bogatom višestoljetnom tradicijom, a nastale su jer smo svjesni činjenice da su naša sadašnjost i budućnost neraskidivo isprepleteni s našom prošlošću te da čuvanjem te naše prošlosti čuvamo i trasiramo našu budućnost.

Počasni konzul Šri Lanke

Vlatko Rukavina, doktor biotehničkih znanosti, rođen je u Velikom Bečkereku (Zrenjanin) 1938. godine. Osnovno obrazovanje stekao je u Zemunu. Doktorirao je na Prehrambeno-biotehnološkom fakultetu u Zagrebu 1982. godine. U farmaceutsko-kemijskoj industriji Galenika radio je 36 godina, prvo kao šef laboratorija, zatim kao glavni inženjer proizvodnje, a od 1979. do 1991. godine kao tehnički direktor. Predavao je na Tehnološkom odjelu Poljoprivrednog fakulteta u Zemunu od 1987. do 1991. godine i na Biotehnološkom fakultetu u Osijeku od 1988. do 1992. godine. Objavio je preko dvadeset stručnih i znanstvenih radova te devet knjiga i udžbenika iz kemijske tehnologije.

Poznati radovi su mu iz kriogene tehnike, liofilizacije, proteinske prehrane i obnovljivih izvora energije prezentiranih na deset kongresa u zemlji i inozemstvu, i objavljeni u domaćim i inozemnim časopisima. Autor je patenata protein sport, suhi led, silikagel i frigoakumulatori, koji su i danas u komercijalnoj upotrebi.

Na osnovi njegovih projekata i pod njegovim nadzorom podignuto je šest kapitalnih objekata u Galenici u kojima je posao dobilo preko pet stotina ljudi. Sudjelovao je u projek-

tima HIP-Pančevo, »Soja protein« – Bečej, »Carbon dioksid« – Bečej, »Fermin« – Senta.

Kao ekspert Ujedinjenih naroda organizacija FAO i UNIDO sudjelovao je u misijama na projektima u Lutonu (Engleska), Solunu (Grčka), Repcelaku (Mađarska), Entebeu (Uganda). Za svoje radove više puta je nagrađivan i pohvaljivan.

Nakon napuštanja Galenike 1991. godine i odlaska iz Srbije osnovao je privatnu tvrtku Tomitrade u Slovačkoj. U privatnom životu sudjelovao je u gospodarskom, znanstvenom, kulturnom i sportskom životu Zemuna. Posebni interes pokazao je za povijesna i kulturna zbivanja grada u kojemu je živio i sam sudjelovao sa svojim sugrađanima. Sakupljajući razne materijalne napise napisao je pet knjiga promatrajući prošlost i sadašnjost Zemuna i Srijema iz svog kuta gledanja, vrednujući doprinos Hrvata u ovome gradu i Srijemu. Utemeljitelj je i prvi predsjednik Udruge Zemunaca u Zagrebu i Zajednice Hrvata u Zemunu, a inicijator je i obnavljanja Knjižnice i čitaonice Ilija Okrugić u Zemunu i znanstvenih skupova Dani Ilije Okrugića, također održanih u Zemunu.

Prikazan je u Hrvatskoj enciklopediji, svezak 9. st. 465, Zagreb 2007. Počasni je konzul DSR Šri Lanke, a ove je godine objavio i knjigu »Šri Lanka – zemlja koja se voli više od drugih«. Oženjen je. Supruga Ružica je ekonomistica, a sinovi Tomislav i Zvonko su magistar farmacije i inženjer prometa.

ZAVRŠEN XIII. SAZIV MEĐUNARODNE LIKOVNE KOLONIJE »BUNARIĆ«

Galerija na čardaku

Trajalo je četiri dana, od srijede, 12. srpnja, kada je koloniju službeno otvorila generalna konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici *Ljerka Alajbeg*. Sudjelovalo je preko šezdeset slikara i kipara, od kojih 11 akademskih, iz osam zemalja – Hrvatske, Slovenije, Njemačke, Austrije, Mađarske, Slovačke, Kanade, a iz Srbije su slikari došli iz: Beograda, Srijemske Mitrovice, Slankamena, Sombora, Zrenjanina, Kovačice i, naravno, iz Subotice. Koloniji su se pridružile i dvije grupe – »Nepkör« i »Q«, obje iz Subotice.

Josip Horvat, ravnatelj Likovnog odjela HKC-a »Bunjevačko kolo«, istaknuo je da su slikari odabirali različite teme i motive prema svojem afinitetu i nadahnuću. Slikalo se različitim tehnikama na različitim dimenzijama platna, a radilo se u miru bunaričkog salaša Paje Đuraševića, koji se nalazi u blizini marijanskog svetišta Bunarić, u zelenilom prebogatom parku Zoološkog vrta i u hladovini vrta restorana Vila Viktorija na Paliću. Poslije četiri dana kolonije fundus je kolonije obogaćen za 102 djela, koja će po riječi Horvatovim povjesničarke umjetnosti *Olga Šram*, *Ljubica Vuković-Dulić* i *Olga Kovačev-Ninkov* kategorizirati.

Domaćin Horvat naglašava dobru organizaciju kolonije, te spremnost mnogih da joj pomognu, što, uz veliku zainteresiranost slikara, govori da za njezinu budućnost nije brinuti.

Kolonija je završena u subotu, 15. srpnja, uz prigodan program, a zatvorio ju je dogradonačelnik Grada Subotice *Pero Horvacki* riječima da se ona ne može završiti, jer ona traje – u slikama, riječima, mislima. U sjećanju. Do sljedećega saziva.

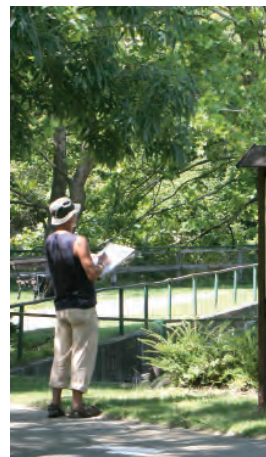
M. Kopunović

Cilika Dulić Kasiba na Bunariću

Antonija Piuković i ansambl »Hajo« na zatvaranju kolonije

LJERKA ALAJBEG, generalna konzulica

Likovni odjel HKC-a „Bunjevačko kolo“ tri-naesti put otvara vrata salaša domaćina Paje Đuraševića, otvara vrata susretu umjetnika, ljudi, prijatelja. Umjetnike treba podržavati u njihovome radu jer oni stvaraju bolji svijet, svijet bez granica, bez mržnje, pa tako i ovdje na koloniji koja je dio manifestacije Dužijance, koju je iznjedrilo hrvatski bunjevački narod i koja se već sto godina slavi u multinacionalnom i multikonfesionalnom kraju, u razumijevanju ljudi na sjeveru Bačke, koji će ovu zemlju odvesti u Europu.

CILIKA DULIĆ KASIBA, slikarica iz Subotice

Na svakoj sam koloniji na Bunariću do sada bila. Volim ovaj mir i zato valjda ovdje mogu raditi. Na ovoj koloniji radim sliku vršidbe i nadam se da ću je završiti. Gledam i kako drugi rade i još uvijek učim i to mi čini zadovoljstvo.

ISTVÁN SZÁJKO, slikar iz Subotice i Budimpešte

Ljudi ovdje pokazuju oduševljenje. Ovdje se dešava nešto se na drugim kolonijama ne događa. Slikari se sami prijavljuju, žele ponovno doći, a često je to nemoguće učiniti, jer je puno slikara. Slika se na nekoliko lokacija. Nekome to odgovara, nekome ne. Ja osobno više preferiram rad na jednome mjestu - u mom ateljeu, pa sam i ovdje donio sliku, u duhu preporuka organizatora, o Paliću.

RUDI STOPAR, kipar i slikar iz Slovenije

Prošao sam puno kolonija, ali je malo ovakvih u kojima je ovako ugodno, gdje se osjeća srce, gdje se ljudi šale, skromni su, a rade velike i dobre stvari. Iznenađen sam zeleni-

lom u Subotici i krasotom Palića. Drago mi je što odavde nosim puno lijepih utisaka.

VESNA GRUDLER, predsjednica udruge »Likar« iz Osijeka

Suradujemo s HKC-om „Bunjevačko kolo“ već desetak godina, tako smo i ove godine ugostili slikare iz Subotice u Bilju i pokazali im ljepote Kopačkog rita. Rado smo se odazvali pozivu domaćina i nadam se da ćemo ostaviti nekoliko lijepih slika.

SONJA SKENDEROVIĆ, slikarica iz Subotice

Treća je godina kako sudjelujem na kolonijama na Bunariću. Vidan je napredak i kod nas slikara amatera, puno se da naučiti, organizacija je sve bolja, a druženje je izvanredno. Uradila sam dvije slike u pastelu i voljela bih i ubuduće sudjelovati na kolonijama.

LAJČO SKENDEROVIĆ, član Organizacijskog odbora

U organizaciji bunarićke kolonije sudjelujem još od doba kad ju je pokrenuo pokojni Stipan Šabić. Uočavam veliki napredak i drago mi je da slikari rado dolaze i odazivaju se radu u koloniji i ostavljaju mnoga vrijedna djela.

PERO HORVACKI, dogradonačelnik Grada Subotice

Čovjek živi i u drugim vrijednostima, ne samo u materijalnim, i zato ovu koloniju ne treba zatvoriti. Treba se radovati što imamo ovako veliki doživljaj, veliki broj vrijednih i lijepih slika. Treba samo kazati da sad ovdje nastaje stanka do stvaranja novih djela, novih vrijednosti i zato neka ova kolonija traje i dalje.

U SUBOTICI SE SAMODOPRINOS PROVODI U TRI MJESNE ZAJEDNICE

Može li se još što iscijediti iz džepova građana

Premda je samodoprinos zakonit, jer su građani svojedobno za njega glasovali pismenim izjašnjavanjem ili referendumom, ostaje pitanje - je li ga moralno i u redu naplaćivati građanima u situaciji općeg siromaštva i besparice, kada ljudi žive na minimalcima ili bez plaća, kada i gradska vlast zbog manjka novca u proračunu izgradnju komunalne infrastrukture ostavlja za bolja vremena

Gradski proračun je sa 700 milijuna dinara manjka »pred kolapsom«, država je odlučila smanjiti priliv novca iz proračuna, zaposleni ostaju bez posla, najavljuje se opozivanje plaća, lokalni javni prihodi su manji jer je gospodarstvo u ekonomskoj krizi, grad nema novca za investicije komunalne infrastrukture. Dakle, država nema para, ali građani imaju. Time se valjda vodila lokalna vlast kada je ovih dana razaslala sugrađanima 4237 rješenja o naplati samodoprinos. Revoltirani sugrađani zbog ovakvog poteza lokalne vlasti svakodnevno se obraćaju Upravi javnih prihoda i mjesnim uredima.

»Ova država je proćerdala sve i više ne zna na koji način će namaknuti pare. Redovito plaćam porez za kuću, ali samodoprinos neću platiti. To sam otvoreno rekla u Upravi javnih prihoda i u uredu mjesne zajednice. Sad kad im je ponestalo novca, od sirotinje uzimaju i torbu. Ove godine ćemo plaćati zato što živimo u Novom Selu, kad opet nestane novca plaćat ćemo zato što živimo u Srbiji, a poslije zato što smo nekad živili u zajedničkoj Jugoslaviji. Neću

dati ni dinar«, kaže sugrađanka *Blaženka Cvijanov*, koja s bolesnim suprugom živi iz jedne mirovine.

GRAD NEMA NOVCA ZA PROGRAME

Mjesni samodoprinos je zakonit, kažu u gradskoj upravi, i oni samo sprovode volju građana koji su pismenim izjašnjavanjem ili referendumom odlučili uplaćivati samodoprinos. Podsjetimo, u Subotici se on još u tri mjesne zajednice provodi. Svojedobno su se građani izjasnili za njegovo produženje – u Radanovcu do 2011. godine, Aleksandrovu do 2013., a u Novom Selu do 2016. Samodoprinos se obračunava na plaće po stopi od tri do četiri posto (ovisno o odluci mjesne zajednice), potom na vrijednost imovine građevinskih objekata fizičkih osoba od 0,05 posto, na prihode od poljoprivrede i šumarstva 10 posto, te na prihode od samostalne djelatnosti tri posto. Tako na primjer, u jednoj obitelji može bit pet članova koji su svi zaposleni, svi imaju neku nekretninu i svi imaju neke prihode, te će im se po svim osnovama obračunavati samodoprinos. Zaposleni

neće biti oslobođeni plaćanja čak niti ako primaju umanjene plaće. Umirovljenicima se samodoprinos ne obračunava na mirovine, ali se obračunava na imovinu, i upravo takvih je više od četiri tisuće rješenja iz Gradske uprave ovih dana stiglo na adrese sugrađana u Aleksandrovu i Novom Selu.

»Institucija samodoprinos a je u nekom razdoblju odigrala značajnu ulogu, izuzetno je mnogo infrastrukture izgrađeno od rasvjete do cesta, itd., ali, na žalost, to gubi svoj smisao. S druge strane, ako nema drugog izlaza i mogućnosti da se u doglednoj budućnosti izgrade prijeke potrebni infrastrukturni objekti – vodovod, kanalizacija, pločnik, cesta, jer šira zajednica ne investira ili nema sredstava, što preostaje tim ljudima i koliko dugo oni mogu u 21. stoljeću čekati da piju pitku vodu, šeću po izgrađenom pločniku«, smatra *Todor Glogovac*, voditelj Odsjeka za mjesne urede.

I zaista, »šira zajednica« nema namjeru investirati u programe izgradnje iz samodoprinos a. Ranijih je godina iz gradskog proračuna za ove namjene izdvajano jednako toliko novca koliko je prikupljeno iz samodoprinos a, dok

ove godine prema riječima *Józsefa Jurca*, direktora Ravnateljstva za izgradnju grada, novca neće biti.

»Mjesna zajednica može trošiti samo onoliko koliko ima. Grad u ovom trenutku ne može sudjelovati u tim programima«, izričit je Jurca.

NE MOŽEMO UKINUTI SVE ZATO ŠTO JE KRIZA

Koliko je samodoprinos zapravo postao odraz nemoći i nesposobnosti lokalnih vlasti da osiguraju svojim građanima pristojan i funkcionalan život, možda se najbolje pokazuje na primjeru Novog Sela. U dijelu mjesne zajednice, s desne strane Bajskog puta, premda desetljećima plaćaju samodoprinos, građani ne mogu graditi infrastrukturu jer ulice nisu regulirane. Da bi se uradila regulacija prethodno treba eksproprijirati pojedina dvorišta koja prelaze liniju ulice, a kako lokalna samouprava godinama to nije bila u stanju učiniti, mjesna zajednica je odlučila to realizirati kroz svoj program samodoprinos a. Tako ispada da će građani, ako »u 21. stoljeću ne mogu više čekati na pitku vodu i pločnik«, platiti susjedima eksproprijaciju, platiti izradu plano-

www.supijace.co.rs

OD NJIVE DO TRPEZE.

JKП Суботичке пијаце
Szabadkai Piacok KK
JKP Subotičke pijace

va regulacije, legalizirati i izgraditi što im već treba...

Premda je samodoprinos zakonit, naši sugovornici su uglavnom izbjegli odgovor na pitanje je li ga moralno i u redu naplaćivati građanima u situaciji općeg siromaštva i besparice, kada žive na minimalcima ili bez plaća. Gradonačelnik *Saša Vučinić* kaže da odluke o samodoprinosu »nije donosio gradonačelnik nego građani«, te da stoga ta obveza stoji.

»Jest moralno ako imate obvezu to uraditi. Smanjili smo zakup poslovnih prostora, smanjili smo naknadu za korištenje građevinskog zemljišta, inzistirat ću da već u rujnu smanjimo dodatno kriterije poreza, ali ne možemo zbog krize ukinuti porez i da nitko ništa ne plaća zato što je, eto, kriza. Jedan balans između onog što se dešava i onog što je realnost i minimum funkcioniranja nečega mora postojati. Ne možemo sve ukinuti zato što je kriza, ali sam protivnik generalne politike, koja postoji u cijeloj regiji, povećavanja poreza, nameta. Čvrstog sam ubjeđenja da povećavanjem nameta nećemo uspjeti dodatno prihodovati proračun, mislim da se nema odakle iscijediti i ne treba na taj način ići.«

GRAD BI TREBAO IZDAVATI OBVEZNICE

Načelnica Gradske uprave *Marija Ušumović Davčik* smatra da je samodoprinos u današnje vrijeme prevaziđena kategorija, te da je i njegova naplata nepravedna, jer se ne pravi razlika između visine primanja građana.

»Na primjer, umirovljenici ne plaćaju samodoprinos premda mogu imati veće mirovine nego što zaposleni imaju plaće. Građani koji imaju i imovinu, plaćaju više. Mnogo bi bolji oblik financiranja kapitalnih investicija bio putem municipalnih obveznica koje bi izdavao grad, za šta još uvijek ne postoje svi potrebni uvjeti. U budućnosti bi i kod nas, kao i u drugim zemljama u okruženju, u Hrvatskoj na primjer, tijela lokalne samouprave imala mogućnost kroz izdavanje municipalnih obveznica pribaviti neophodna sredstva za ulaganje u lokalnu infrastrukturu i druge projekte, a ova vrsta papira od vrijednosti veoma je često visoko rangirana kod investitora, dakle i građana koji bi se našli u toj ulozi kupujući ih, s obzirom na relativno nizak rizik neispunjavanja obveza od strane izdavatelja, tj. lokalne

samouprave. Prednost municipalnih obveznica, s aspekta lokalne samouprave, svakako je niža cijena u odnosu na druge forme finan-

koje bi bile i oblik štednje, jer bi kroz određeno razdoblje dospijevale na naplatu s pripadajućom kamatom, koja je često i veća od kama-

ciranja, na primjer putem uzimanja bankarskih kredita. Građani bi mogli kupovati takve obveznice

te koju banke plaćaju na oročene depozite. Osim atraktivne kamate koju ostvaruje, investitor je u naj-

većem broju slučajeva oslobođen plaćanja poreza. Tako bi građani – investitori bili motiviraniji, jer bi ostvarivali financijsku korist a istodobno bi pridonosili razvoju cijele zajednice. Osobno sam protiv naplate samodoprinos. Prije pet godina je moja obitelj kupila kuću u Aleksandrovu u ulici s izgrađenom infrastrukturom, što je dakako utjecalo na cijenu nekretnine, a s druge strane sada sam i obveznik samodoprinos iz koga se financira izgradnja komunalne infrastrukture u našoj MZ. Ne kažem da ne treba pridonositi razvoju zajednice, ali tako ispada da netko plaća više, ili i dva puta za nešto što je već platio.«

Na koncu, ukoliko im je dosta samodoprinos, građani ipak mogu pokrenuti inicijativu za njegovo ukidanje, a potom na referendumu i potvrditi takvu odluku. To ipak nije baš lako, jer je potrebno da se za nju izjasni većina od ukupnog broja građana u mjesnoj zajednici koji imaju biračko pravo.

S. Mamužić

Gdje je novac?

S koliko će ukupno novca raspolagati mjesne zajednice, bilo je već teže saznati. Naime, prema informacijama iz Gradske uprave ukupno zaduženje samodoprinosom na imovinu u Aleksandrovu i Novom Selu za 2009. godinu iznosi skoro 2,5 milijuna dinara. Prihodi s plaća višestruko su veći, ali nam je u Gradskoj upravi rečeno da oni nemaju podatak koliki je taj iznos, te da mjesne zajednice imaju poseban račun na koji se uplaćuju sredstva. Predsjednik Skupštine MZ Novo Selo Lajčo Bašić Palković, međutim, tvrdi da od 2006. godine takav račun ne postoji, te da niti on ne zna s koliko novca zapravo raspolaže mjesna zajednica. On objašnjava da je na temelju odluke gradske Skupštine o uvođenju samodoprinos mjesna zajednica svojedobno imala svoj račun kod ondašnjeg SDK i svaki dan se po izvodima moglo vidjeti je li i koliko uplaćeno.

»Grad je 2006., pozivajući se na neke uredbe i pravilnike koje mi nikada nismo dobili crno na bijelo, sva poduzeća obavijestio da se ubuduće mjesni samodoprinos koji se skida radnicima ne šalje više na račun mjesne zajednice već na neki novoootvoreni račun. Mjesna zajednica uopće nema ingerencije nad ovim sredstvima«, kaže Bašić Palković te tvrdi da se prihodi od samodoprinos uplaćuju na nekoliko različitih žiro računa.

Sve to sada, kako kaže, umnogome komplicira proceduru izgradnje, jer po Zakonu o javnim nabavama natječaj se ne može raspisati ako nisu osigurana sredstva na računu. Budući da mjesna zajednica ne zna s koliko novca raspolaže, onda se od Financijske službe Gradske uprave mora tražiti izvod do kojega, tvrdi Bašić Palković, nije lako doći.

Na koncu je naša mala istraga dala rezultate, prihodi od samodoprinos nalaze se u gradskom proračunu. Šefica Službe za financije Dubravka Lončar objašnjava:

»Samodoprinos je stupanjem na snagu Zakona o financiranju lokalne samouprave postao izvorni prihod proračuna lokalne samouprave. To znači da se na jedinstvene uplatne račune ubiraju prihodi od samodoprinos, te se u svakom trenutku zna podatak koliko je točno sredstava ostvareno od samodoprinos. Predstavnici rukovodstva MZ u svako doba i na željeni način mogu dobiti informaciju o samodoprinosu. Trebaju se samo obratiti Službi za financije Gradske uprave.«

Prema podacima Službe u prvih šest mjeseci ove godine ukupno ostvarena sredstva od samodoprinos u Aleksandrovu, Radanovcu i Novom Selu iznose nešto više od osam milijuna dinara, a očekivani prihod za cijelu godinu je 21 milijun dinara.

NASELJA BAČKE U POVIJESTI (5)

Subotica – Kameniti hat

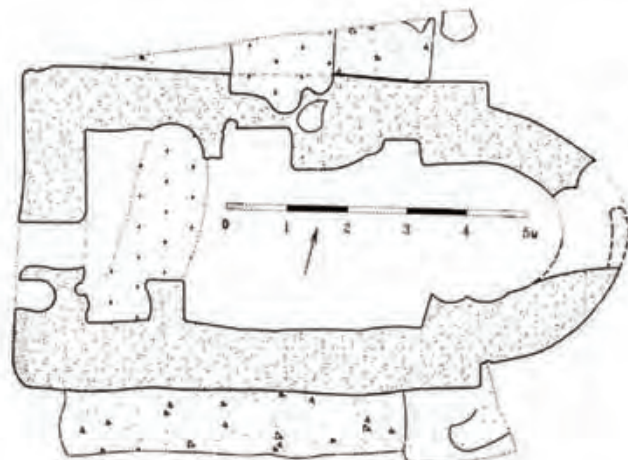
Rezultat istraživanja vršenog između 2001.-2003. godine je zasad najznačajniji arheološki nalaz na teritoriju grada Subotice

Piše: mr. Zsombor Szabó

U nekoliko nastavaka upoznat ćemo čitatelje s poznatim i novootkrivenim arheološkim lokacijama u okolici Subotice i Sombora, koji nam otkrivaju dio srednjovjekovne prošlosti ovih gradova i naselja. Ovi »tragovi prošlosti« današnjim stanovnicima govore o prošlosti njihovih mjesta, a mogu nam pomoći i u pronalaženju odgovora na pitanja o tome koji su mogući pravci razvoja ovih prostora.

Subotica je 1779. godine dobila status slobodnog kraljevskog grada. Peta točka povelje o oslobođenju obvezala je Gradski magistrat na koloniziranje dvije pustare – Bajmoka i Čantavira, radi davanja zaprega županijskim vlastima. Kako sam grad nije bio voljan dati prijevoz županijskim službenicima, Županija je inzistirala da grad kolonizira još jedno selo u svojoj

s površine terena. Prvo sondažno iskopavanje, koje je vršeno 1960. godine, nije donijelo očekivane rezultate jer je lokalitet bio uništen izgradnjom bunkera u II. svjetskom ratu, površinskim kopovima i izgradnjom gradske strvinarnice. Kolovoza 2001. godine, prilikom odronjavanja zemlje, nađeno je više ljudskih skeleta, pa je bilo obvezno zaštitno istraživanje. Istraživanje je vršeno između 2001.-2003. godine kao zajednički pothvat Gradskog muzeja Subotice i Međuopćinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture. Rezultat ovih istraživanja je zasad najznačajniji arheološki nalaz na teritoriju grada Subotice, jer je, pokraj 151 groba, otkopan i temelj jedne srednjovjekovne crkve, a pronađeni su i ostatci rova-ograda nekropole. Potpuno istraživanje lokaliteta još nije završeno.

Otkopani temelji crkve na Kamenitom hatu

rogate marve. Na osnovi grobnih priloga, novčića, nastanak groblja se može datirati od kraja XIII. do kraja XIV. stoljeća. Na osnovi karte *Gabriela Vlašića* vidljivo je da je crkva, pokraj glavnog broda, imala i dodatni prostor – sakristiju. Nažalost, pronađeni su samo najniži slojevi temelja prvobitne crkve, čije su dimenzije 10 s 5 metara. Ove dimenzije ne razlikuju se od ostalih pronađenih seoskih i župih crkava, koje su mogle primiti 30-40 vjernika. Crkva se pružala istok-zapad, a u nju se ulazilo vjerojatno s bočne, južne strane. Na osnovi oskudnih ostataka temelja, pretpostavljamo da je u crkvi postojao i vlastelinski balkon, gde je lokalni vlastelin s obitelji bio nazočan nedjeljnim misama. Obred se vršio u polukružnoj apsidi, a skromni ostatci, mješavina zdrobljene opeke i žute zemlje, ukazuju da je crkva kasnije proširena dogradnjom sakristije, a i Vlašićev crtež o tome svjedoči. Temelji i unutrašnjost crkve su u prošlosti više puta prekopavani (traženje zakopanog blaga?!). Grobovi unutar crkve, s ostacima sitnog lepa u rakama, navode na zaklju-

čak da je tu vršen pokop i nakon uništavanja crkve, najvjerojatnije u tursko doba (snaga svetog mjesta). Svi mrtvi su pokapani u drvenim lijesovima s glavom postavljenom na zapad, a oni otmjeniji i imućniji su imali i neku vrstu »grobnice« sažidane od opeke. Najvjerojatnije se, prilikom izgradnje sela Šandor, preostali građevni materijal obilato koristio za temeljenje kuća. Ostao je samo naziv – Kameniti hat.

KAKO DALJE? MNOGA PITANJA ZASAD BEZ ODGOVORA

Naselje je najvjerojatnije uništilo postojeća ciglana, ali na prostoru prema Bunariću možda još ima ostataka kuća. Antropološka (DNK) analiza dala bi odgovore – tko su bili stanovnici ovog naselja, odakle su došli, od čega su bolovali? Na samom lokalitetu mogao bi se uređiti jedan muzej »in vivo«. Temelji bi bili obnovljeni i zaštićeni prigodnim krovom, i na ovom prostoru bi se mogla služiti misa. U zgradi muzeja izgrađenoj uz »brdo«, mogli bi se izložiti dosad pronađeni srednjovjekovni predmeti na cijelom teritoriju grada Subotice. Tu bi daci, ali i turisti, mogli dobiti saznanja o srednjovjekovnoj Subotici. S brdašca crkve, 111,50 m nadmorske visine, vidi se cjelokupna panorama Subotice i dijela Paličkog jezera (nažalost pročištač kvari pogled). To bi isto mogla biti turistička atrakcija. Imamo li mi snage i volje utemeljiti tako nešto?

**U sljedećem nastavku
Subotica-tvrđava**

Ruševine crkve u blizini uvale Bunarić, detalj Vlašićeve karte

neposrednoj blizini. Poslije dužeg natezanja grad je 1781. godine dao prijedlog za koloniziranje teritorija Šandora, današnjeg Aleksandrova. Tadašnji gradski geometar *Gabriel Vlašić* je na rukopisnoj karti izrađenoj 1793. godine pokraj tlocrta sela Šandor, u blizini uvale Bunarića na jednoj humci, ucrtao i ruševine jedne crkve. Ova ruševina je ucrtana i na karti posjeda, plana atara sela Aleksandrovo-Šandor iz 1823. godine. Na ovom crtežu lokacija se zove Kameniti hat. Ovo uzvišenje se zvalo i *Pischischer halom* (Pišmišerova humka).

ARHEOLOŠKA ISTRAŽIVANJA

Ovaj arheološki lokalitet je bio poznat već od pedesetih godina, jer je obilaskom terena sakupljena velika količina srednjovjekovnih opeka

Ostatci crkve i groblja ukazuju da je u XIII. stoljeću na južnoj obali Paličkog jezera postojalo, pokraj Kera, još jedno naselje. Naselje se nalazilo pokraj tada važne ceste do Sente, gdje je postojao rječni prijelaz preko Tise. Zdravom pijanom vodom stanovnike je snabijevao postojeći izvor, a mlake oko nje su služile za napajanje i pašu

Grobni nalaz-prsten

U POSJETU OBITELJI LULIĆ NA HRVATSKOM MAJURU

Život na salašu ne bismo zamijenili životom u gradu

Obitelj s jedanaestero djece živi u slozi i vjeruje da se samo tako mogu riješiti svi problemi koji su sastavni dio svakidašnjice

Zanimljiv prizor pravog vojvođanskog salaša – avlija puna domaćih životinja i kuća puna ljudi, ambijent je u kojem su nas na salašu dočekali *Pero i Ruža Lulić*. Ova mnogobrojna obitelj s jedanaestero djece jedna je od rijetkih mladih obitelji koja živi na Hrvatskom Majuru pokraj Subotice. Zbog toga je i njihova životna priča posebice zanimljiva.

Njihova su imena dospjela u javnost kada je, saznajući za teške uvjete života ove obitelji, Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, a na inicijativu tadašnje predsjednice Dobrotvorne udruge »Amor Vinci« *Jelene Borković*, odlučio izgradnjom i opremanjem kupaonice

Vodstvo DSHV-a u avliji salaša obitelji Lukić

samo sloga i dobra volja rješavaju sve muke. Kada smo ih upitali je li život na salašu težak, dobili smo zanimljiv odgovor: »Život na salašu ima svojih prednosti i mana, ali samo ono što je Bog stvorio opstaje. Zemlja nas je uvijek hranila i od nje se ne bi trebalo udaljavati. Tehnika je prolazna i da se iscrpjeti, a ono što je Bog stvorio može uništiti samo čovjek svojim nemarom i neradom.«

Na pitanje je li im sada s kupao- nicom lakše, mama Ruža kaže: »Naravno da je puno lakše nego ranije, jer sada ne moram svaku večer grijati vodu na štednjaku. To je velika ušteda vremena.« A na pitanje bi li napustili salaš, ona

U novoj kupaonici

ce pomoći Lulićima. Kupaonica je uz prigodnu svečanost »otvorena« 17. srpnja, na dan proslave 19. obljetnice DSHV-a.

Otac Pero podrijetlo vodi s Pačirskog puta, a salaš na Hrvatskom Majuru, koji su njegovi roditelji kupili, naslijedio je i na njemu živi od 1975. godine. Ni on niti supruga nisu uposleni, bave se zemljoradnjom i seoskim poslovima i tako prehranjuju svoju mnogobrojnu obitelj. Najstarija je *Slavica* (19), pa *Marinko* (18), *Marina* (15), *Slavko* (13), *Marko* (12), *Anica* (9), *Snežana*

(8), *Blaženka* (6), *Tomislav* (4), *Katarina* (2) i *Dejan*, koji ima 8 mjeseci. Njih četvero idu u Osnovnu školu »Ivan Milutinović« u Maloj Bosni i nastavu pohađaju na hrvatskom jeziku. Marko je do sada išao u srpski odjel, ali sada od petog razreda kreće u hrvatski. Marina je trenutačno jedini srednjoškolac u obitelji i pohađa srednju Ekonomsku školu »Bosa Miličević« u Subotici. Djeca ljeti, i kada je lijepo vrijeme, u školu sa salaša idu pješice ili biciklom, a zimi i kada je vrijeme loše ostaju kod bake u Maloj Bosni ili ih roditelji prevoze do škole. Stariji

Petar Kuntić u razgovoru s Perom Lulićem

brat Marinko je uposlen, a sestra Slavica povremeno radi. Djeca koja idu u hrvatske odjele knjige dobivaju besplatno, a pribor potreban za rad moraju osigurati roditelji.

»U seoskim poslovima svi pomažu, vlada sloga i sve se rješava dogovorom«, kaže otac Pero. Starija djeca pomažu ocu oko poslova na njivi, a mlađa djeca pomažu u poslovima oko kuće i u kući. Majka obitelji Ruža ne žali se na poslove koje ima oko kuće i djece. Po njezinim riječima, svi joj pomažu oko kućanskih poslova i tako sve uspijeva postići, jer

odgovara: »Za sada ne bismo napuštali salaš, jer smo navikli na ovaj život. Budući da nismo uposleni ne bismo niti imali uvjete za život u gradu, a povrh svega bilo bi nam jako čudno. Djeci bi vjerojatno bilo lakše radi putovanja, ali naš način života prilagođen je salašu i našim mogućnostima.«

U sumrak napuštano ovaj zanimljivi vojvođanski salaš i brojnu obitelj koja na njemu živi, uz osjećaj divljenja prema načinu života kojim se čuva tradicija i zahvaljujući čemu niti salaši ne odlaze u zaborav.

Verica Kujundžić

SUBOTICA JE JEDINI GRAD KOJI IMA SLUŽBU PROTOKOLA

Gradska kuća zaslužuje protokol

Od oblačenja, preko ponašanja u raznim prilikama, pripravljanja prijama, do potpisivanja raznih sporazuma, primjene državnih znamenja – jednom riječju, protokol obuhvaća sve.

Protokol je uvijek ispred događaja, unaprijed ga planira, čak i onda kada sve izgleda spontano

Subotica je jedini grad u Srbiji koji već više od 15 godina ima svoju Službu protokola. Zapravo, ono što se u Subotici zove Služba protokola svugdje u svijetu u lokalnim upravama zove se kabinet gradonačelnika, dok je naziv protokol prije rezerviran za diplomaciju, visoke dužnosnike, dvorove. Službu protokola je početkom '90-tih godina osnovao tadašnji gradonačelnik *József Kasza*, a razdoblje njegovog upravljanja gradom svakako će ostati zapamćeno i po brojnim posjetama inozemnih izaslanstava, veleposlanika, uglednih zvanica i gostiju.

»U to vrijeme zaista smo imali pune ruke posla, ali i naša impozantna i lijepa Gradska kuća u neku ruku zaslužuje protokol. Primjerice, imao sam priliku

gačije gledaju onoga tko ih dočeka, a osobito domaćina gradonačelnika«, kaže *László Horváth*, šef Službe protokola koji je na ovoj dužnosti već devet godina i po tome, kaže, drži rekord. Prije njega ove dužnosti su obnašali *Zoltán Tóth*, *Vesna Priboj*, *László Szekeres* i *Lazo Vojnić Hajduk*, u čijoj je Službi Horváth najprije bio zadužen za novinstvo, budući da je godinama radio kao novinar u Novom Sadu.

PROTOKOL JE UVIJEK ISPRED DOGAĐAJA

Od oblačenja, preko ponašanja u raznim prilikama, pripravljanja prijama, do potpisivanja raznih sporazuma, primjene državnih znamenja – jednom riječju, protokol obuhvaća sve. Inače, riječ pro-

»Iza svakog važnog događaja stoji puno rada i organizacije. Točno se zna kada se što dešava, u koliko sati tko dolazi, gdje ide, s kim se pozdravlja, o čemu će pričati, i u svemu tome jako je važno znati i kraj. Uvijek to napominjem mladim suradnicima koji obično ne razmišljaju kako će završiti određeni zadatak. Kada planiram program protokola uvijek krećem s kraja, jer zapravo to je rezultat mog zadatka – kako će se što završiti i da li će se završiti u planiranom vremenu«, objašnjava *László Horváth*, te dodaje kako je i bonton zapravo svakodnevni protokol, jer određuje ponašanje i oblačenje u određenim prigodama, ceremonijama, manifestacijama, kako se ide na misu, kako na svadbu, tržnicu, itd.

I PROTOKOL SE MIJENJA

Protokolarno ponašanje se razlikuje u različitim dijelovima svijeta i nije nepromjenjivo, premda se mijenja vrlo obazrivo i sporo.

»U Europskoj Uniji američki protokol smatraju neozbiljnim, jer je drugačijeg tipa, dosta fleksibilan i nonšalantan, za razliku od europskog koji ima svoja pravila za svaku situaciju. Međutim, zanimljivo je da europski protokol često prihvaća novine američkog. Dakle, protokol se mijenja kao što se mijenja moda, primjenjuju se neke nove stvari, ali ne iz hira nego sustavno. Međutim, te promjene su ipak uvijek pomalo na ivici skandala, jer je pitanje – hoće li se neka novina ocijeniti kao skandalozno ponašanje ili kao jako dobra ideja koja će biti primijenjena? Tako je interesantan bio svjedobni susret predsjednika *Putina* i *Clintona*, koji su prvi puta na jednoj zajedničkoj fotografiji tijekom susreta skinuli kravate jer su željeli izgledati spontanije. Od tada je političarima i javnim osobama dozvoljeno da na određenim razinama i određenim manifestacijama dođu u odijelu bez kravate. To je izazvalo i modni hir, jer

je počela proizvodnja specijalnih košulja koje se nose samo bez kravate.«

László Horváth je kao šef Službe protokola »promijenio« četiri gradonačelnika, od kojih su neki vrlo držali do protokola, a neki baš i ne.

»*Kasza* je bio čudan, nije uvažavao protokol. On je sam stvarao protokol, koji je bio mimo svih pravila. Ali, nije to bilo bez razloga ili prosto zato što se nije želio pridržavati protokola, nego je imao autoritet, ugled i iskustvo u javnom nastupu. Tada je *Imre Kern* bio predsjednik Izvršnog vijeća, a *Gabriela Agoston* tajnica uprave, i ja sam jako puno naučio od svih njih, jer su bili zaista vrijedni i radni. *Ispánovics* je bio pravnik i sasvim drugačiji. Od njega sam naučio odmjerenost, ozbiljnost na poslu i umjerenost, i s njim sam dosta lako surađivao. Poslije je na mjesto gradonačelnika došao *Géza Kucsera*, tada sam već imao određeni staž i iskustvo, dugo smo se prije poznavali i to je bila uspješna suradnja. Ja sam njega poštovao kao gradonačelnika i on je uvijek poštovao moje mišljenje i sugestije, i stvarno smo imali jako tijesnu suradnju. Uvijek mi je davao odriježene ruke i mislim da ga nikad nisam iznevjerio. Aktualnog gradonačelnika *Sašu Vučinića* također već duže poznajem jer je šest, sedam godina u Gradskoj kući, bio je potpredsjednik Skupštine općine, pa zatim predsjednik. On je suvremeni političar, europski orijentiran, ali shvaća probleme naše svakidašnjice. Za njegovog mandata ja sam zapravo stvarno šef Službe protokola, jer sam zadužen samo za taj dio budući da on ima svoj kabinet, pa me kabinetski poslovi ne opterećuju. Jedino je problem što imamo malo novca, proračun je skresan i teže je raditi, ne zato što bi protokolisti rasipali novac, već zato što protokol osigurava gostima prehranu, smještaj, darove. Uz to, gradonačelnik je dosta štedljiv«, ispričao je Horváth.

László Horváth

vidjeti promjenu u ponašanju nekih političara, koji su inače dosta teški za suradnju, kako se drugačije, učtivije ponašaju čim kroče u Gradsku kuću. To je zanimljivo i dosta nam olakšava posao. Brojni predstavnici inozemnih izaslanstava iz Azije, Južne Amerike, Australije uvijek su bili fascinirani zgradom i njenim bogatstvom i, dakako, tada dru-

tokol potječe iz starogrčkog jezika a znači predlist. Svojedobno je ispred važnih dokumenata i ugovora stavljan predlist koji je sadržavao kratak sadržaj dokumenta ili dogovora koji su također potpisivali potpisivači sklopljenog ugovora. Tako je protokol uvijek ispred događaja, unaprijed ga planira, čak i onda kada sve izgleda spontano.

GRADONAČELNIK SUBOTICE O PRORAČUNSKOM DEFICITU

Prihodi manji za oko 500 milijuna

Ovogodišnji deficit u gradskom proračunu kretat će se između 500 i 700 milijuna dinara, od čega je 330 milijuna smanjenje transfera iz republičkog proračuna, a preostali manjak iz planiranog poreza na plaće, te prihoda od zemljišta, priopćio je gradonačelnik *Saša Vučinić* na konferenciji za novinstvo održanoj u utorak, 18. kolovoza, tjedan dana nakon što je Savez vojvođanskih Mađara, također na konferenciji za medije, pozvao svoje koalicijske partnere (DS) da se hitno poduzmu mjere kako bi se sanirao proračunski deficit.

Vučinić je rekao da su podaci koje je iznio predsjednik Skupštine grada *Jenő Maglai* (SVM) uglavnom točni, te da o pitanju racionalizacije lokalne uprave i rebalansa proračuna DS ima slične stavove SVM-u i da se oni u biti ne razlikuju. On je također istaknuo da su podaci o proračunskom deficitu i neophodne mjere racionalizacije, koje je SVM iznio na konferenciji, »samo reakcija na inicijative koje su im već podnesene u radnoj verziji«, odnosno da je prijedlog i plan racionalizacije lokalne uprave napravljen još krajem prošle godine, a prijedlog rebalansa u lipnju. On je također najavio dugo očekivane razgovore (u srijedu, 19. kolovoza) DS-a i SVM-a u svezi s krizom vlasti u Subotici.

Gradonačelnik mogućnost saniranja deficita vidi u povećanju javnih prihoda, proširenju poreske baze, a ne povećavanjem nameta. Prijedlog je da se smanje investicijski projekti i proračunska izdvajanja za javna poduzeća, a prema prijedlogu reorganizacije gradske uprave namjesto 12 tajništava, osnovala bi se četiri (za financije, opću upravu i zajedničke poslove, društvene djelatnosti i razvoj grada) unutar kojih bi postojalo dvadesetak odjela i službi. Smanjenje broja zaposlenih u administraciji je odloženo na izvjesno vrijeme, rekao je gradonačelnik, jer grad ne može osigurati otpremnine koje predviđa zakon. Za otpuštanje tehničkog viška od 32 zaposlenih grad bi morao izdvojiti 27,5 milijuna dinara, a ušteda od njihovih plaća bila bi 22,8 milijuna, što bi se osjetilo tek 2011. godine.

S. M.

Ambulanta Mali Bajmok počela s radom

Novoizgrađena ambulanta Mali Bajmok u Ulici Franje Kluza 2 u Subotici (objekt Mjesne zajednice Mali Bajmok) počela je s radom u četvrtak, 20. kolovoza, s radnim vremenom od 7 do 20 sati.

Pacijenti se mogu opredijeliti za izabrane liječnike *dr. Evu Vereb* ili *dr. Sonju Ivić Mernjak*, a Uprava Doma zdravlja podsjeća pacijente da blagovremeno prenesu svoje zdravstvene kartone iz prijašnjih ambulanti.

Granični prijelaz – 24 sata

Nakon 16 godina od kako je otvoren međunarodni granični prijelaz Bajmok – Bačalmaš, do kraja godine trebao bi početi s radom tijekom čitavog dana.

Preko ovog graničnog prijelaza, koji je posljednjih godina sve frekventniji, odvija se samo putnički promet tijekom dana, odnosno od 8 do 18 sati i na njemu nema gužvi niti dužih zadržavanja.

V. I.

Započela druga faza izgradnje vodovoda na Bikovu

Završetkom druge faze radova na izgradnji magistralnog vodovoda za Bikovu oko 80 posto ovdašnjih stanovnika za nekoliko mjeseci će dobiti čistu i pitku vodu. Na ovaj se način stvaraju mogućnosti za pristojan život građana, rekao je gradonačelnik *Saša Vučinić*, te dodao da »Vodovod« radi i na projektu revitalizacije postojećeg bunara, da se

na Bikovu provodi i plinifikacija, a u planu je i rekonstrukcija krova škole koji je od azbesta.

Radovi su nastavljeni zahvaljujući sredstvima vojvođanskog Fonda za kapitalna ulaganja iz kojeg je izdvojeno 12 milijuna dinara za izgradnju distribucijske mreže, dok je za opremanje bunara i njegovo stavljanje u funkciju potrebno još oko pet milijuna dinara, što se također očekuje od pokrajinskog Fonda.

Gospodarski sajam od 24. do 27. kolovoza

Međunarodni i regionalni gospodarski sajam u Subotici, treći po redu, održava se od 24. do 27. kolovoza u Dvorani sportova. Izlagat će 122 izlagača iz Kanjiže, Bačke Topole, Sente, Malog Idoša, Bečeja, kao i nekolicina njih iz uže Srbije. Osim toga, ove godine Republika Mađarska imat će svoj štand, gdje će se predstaviti mađarski gospodarstvenici. Na sajmu će izlagati i hrvatski poduzetnici, kao i iz BiH te Rumunjske, rekao je na konferenciji za novinare član Gradskog vijeća zadužen za gospodarstvo *Kornél Bajtai*. Iz Hrvatske su dolazak najavili poduzetnici iz Osijeka, te izaslanstvo Grada Zagreba. Cijena sajamske ulaznice je 100 dinara, a ulaznica je i kupon za nagradnu igru u kojoj je glavna nagrada vrijednosni bon u iznosu od 50 tisuća dinara za termoizolacijske proizvode poduzeća Master-plast. Sajam će za publiku biti otvoren svakodnevno od 10 do 19 sati.

»Interetno« festival u središtu grada

Osmi po redu »Interetno« festival bit će održan od 22. do 26. kolovoza. U pet dana trajanja festivala subotički Trg slobode bit će pretvoren u Etnopolis, u kome će sve vrijeme biti otvorena prodajna izložba starih obrta. Svaku večer od 21 sat na pozornici ispred Gradske kuće održavat će se folklorne priredbe kulturno-umjetničkih društava iz Vojvodine, te gosti iz Rusije, Kolumbije, Brazila, Slovačke, Hrvatske i Slovenije. Organizator »Interetno« festivala je Mađarski kulturni centar »Népkör«.

Počinje izgradnja MOL-ove crpke

Neuspjeli pokušaj izgradnje benzinske crpke u Bajmoku u neposrednoj blizini postojeće na cesti Subotica – Sombor, prema riječima mjerodavnih u Mjesnoj zajednici, dobit će sretan epilog, jer su u tijeku intenzivni pregovori s MOL-om da u ovom naselju izgradi još jednu svoju crpku. Izgradnja bi trebala otpočeti ove jeseni, a u sklopu benzinske crpke bit će otvorena i trgovina, kao i restoran, ali i osigurano petnaestak novih radnih mjesta za Bajmočane.

V. I.

RASTE NEZAPOSLENOST

Bajmočani žive od socijalne pomoći i mirovina

BAJMOK – Tijekom posljednjih nekoliko mjeseci bez posla je u Bajmoku ostalo preko 400 radnika, a od 3000 zaposlenih, koliko ih je bilo prije nekoliko godina u ovom naselju s preko 9000 žitelja, radi svega — 500 ljudi.

Situacija je, tvrde u Mjesnoj zajednici, više nego alarmantna, jer Bajmočani mahom žive od mirovina i socijalne pomoći. Da se život u

selu polako gasi najbolje svjedoče podaci da je u nekadašnjoj bajmočkoj »Ravnici«, sadašnjem »Matijeвиću«, nekada bilo zaposleno preko 500 radnika i nekoliko stotina sezonaca, dok sada radi njih svega stotinjak. Pogon »Severa«, koji je upošljavao više od 300 radnika, zarastao je u korov, a osim čuvara svi radnici su otpušteni. I posljednja otpuštanja u subotičkom »Severu« pogodila su najviše Bajmočane, jer je otkaze dobilo stotinjak radnika. Prestao je s radom i »Košut«, koji je upošljavao 70 radnika, a otpušten je i veliki broj radnika, najviše žena, iz subotičkog »Solida«.

Trenutačno u Bajmoku rade pogoni »BN bosa« i Industrije namještaja Bajmok, kao i nekoliko trgovačkih poduzeća.

V. I.

RADNE AKCIJE U B. MONOŠTORU

Novo dječje igralište

BAČKI MONOŠTOR – U monoštorskom vikend naselju »Adica« završeno je planirano postavljanje tobogana, klackalica, ljujački i penjalica na prethodno pripremljenom terenu. S nekoliko radnih akcija napravljen je koristan i lijep kutak pokraj kanala za najmlađe, u koji je utrošeno oko 25 tisuća dinara.

A. Đipanov

USAVRŠAVANJE I RAZMJENA ZNANJA

Informatički kamp u Bačkom Monoštoru

BAČKI MONOŠTOR – Odbor za informatičke djelatnosti Regionalne gospodarske komore organizirao je jednodnevni kamp za mlade, talentirane informatičare.

U kampu Crvenog križa u Bačkom Monoštoru 12 srednjoškolaca, budućih studenata iz Zapadnobackog okruga, koji su postigli odlične rezultate na natjecanjima u matematici i informatici, imali su prilike usavršiti i razmijeniti svoja znanja.

Predavanja su im držali gospodarstvenici koji se bave različitim djelatnostima, a cilj je bio da polaznici nauče sve ono o čemu u školi inače

ne uče. Bavili su se prvenstveno internetom, a jedan od zadataka im je bio napraviti novi sajt Bačkog Monoštora, na čemu su radili predano i s velikim interesom.

A. Đipanov

BAJMOK – PRED POČETAK ŠKOLSKE GODINE

Otvara se nova škola

BAJMOK – Novu školsku godinu učenici OŠ »Vuk Karadžić« iz Bajmoka započeli će 1. rujna u tek izgrađenoj školskoj zgradi. Prema riječima ravnatelja bajmočke škole Đure Zrnica u tijeku je tehnički prijam zgrade, a očekuje se i nova oprema.

»Kratak je rok za završetak neophodnih poslova, ali se nadamo da će sve teći po planu i da će nova školska zgrada konačno početi s radom, a otvorit će je, kako je najavljeno, ministar prosvjete Žarko Obradović«, kaže Đuro Zrnić.

Škola u Bajmoku, kao i još osam osnovnih i srednjih škola u Srbiji, izgrađena je sredstvima zajma Europske banke, čiji je garant bila Vlada Republike Srbije, a u projekt poboljšanja stanja školstva u Srbiji utrošeno je 25 milijuna eura.

V. I.

MLADI SOMBORCI OBILJEŽILI MEĐUNARODNI DAN MLADIH

Putujući koncert

SOMBOR – Brojni mladi Somborci su u srijedu, 12. kolovoza, na biciklima, skejtovima i rolerima u povorci pratili kamion na kome je somborska skupina »Ruski lekari« izvodila glazbene performanse. Pod sloganom »Putujući koncert traži putujuću publiku« mladi su pjevajući i igrajući obilježili 12. kolovoza, Međunarodni dan mladih. Putujuća publika je nakon zastajkivanja na četiri glazbena punkta bila sve brojnija i raspoloženija, da bi se na koncu zaustavili u Domu omladine, gdje je priredena izložba odabranih fotografija nagradnog natječaja UG »Ravangrad« na temu »Mladi drugačije«. Tročlani stručni žiri je od pristiglih 165 fotografija autora iz cijele regije, za najbolje radove odabrao fotografije *Stefana Aleksića* iz Bačkog Brestovca, *Kerima Somuna* iz Goražda, *Teodore Litvai* iz Sombora, *Bisere Tasevske* iz Makedonije, *Ivana Aleksića* iz Niša i *Katarine Femić* iz Beograda. Ova izložba će uskoro krenuti putem okolnih somborskih naselja, te će se moći pogledati i u Stanišiću, Bačkom Monoštoru, kao i u Novom Sadu, nakon čega će ponovno gostovati u Domu omladine u Somboru. Nakon izložbe, publika je nazočila književnoj večeri posvećenoj boemskoj i ljubavnoj poeziji.

U nedjelju, 16. kolovoza, u dvorištu Doma omladine priredeno je cjelodnevno punk druženje pod nazivom »Revival of punk«. Projektirana su dva filma o povijesti punka »Kill your idols« i »True Testimonial«, a čitana je i autorska poezija i proza, te se mogla pogledati izložba fotografija, slika i crteža. Mladi su uživali i u koncertu punk bendova.

Sva ova dešavanja su organizirana u sklopu »Somborskog ljeta za mlade 2009.«

Z.G.

HKUPD »MATOŠ« ODRŽAO GODIŠNJI KONCERT U PLAVNI

Da ti ime na vikove traje

Kulturni program je započeo izvedbom skladbe »Da ti ime na vikove traje« po kojoj je koncert i nazvan, a u kojoj je iskazana ljubav prema Plavni i njenoj prošlosti

Nastupili su i najmlađi

Godinu i pol od svoga osnutka, u nedjelju 16. kolovoza, HKUPD »Matoš« je priredio svoj prvi koncert u Plavni. U dvorištu Vatrogasnog doma okupilo se 150-ak gledatelja i simpatizera ovoga društva, među kojima su bili predsjednik Savjeta MZ Plavna Antun Probojčević, predsjednica Udruge žena »Ruka ruci« Ružica Torubarov, predsjednica Aktiva žena Plavna Nevenka Kristović, predsjednik KUD-a »Palona« Igor Probojčević te bački i plavanski župnik vlč. Josip Štefković.

LJUBAV PREMA PLAVNI

Kulturni program je započeo izvedbom skladbe »Da ti ime na vikove traje« po kojoj je koncert i nazvan, a u kojoj je iskazana ljubav prema Plavni i njenoj prošlosti. Svi sudionici koncerta su bili obučeni u, sada već potpuno afirmirane, šokačke narodne nošnje, a u sadržajnom smislu tijekom cijelog programa predstavljane su

šokačke pjesme i plesovi u izvedbi »Matoševih« tamburaša i plesača. Ovu je dobro osmišljenu glazbeno-literarnu večer obogatio nastup male dječje folklorne skupine, koja je tek nedavno počela s radom. Tako su maleni folkloraši, recitatori i pjevači: Nataša, Ksenija, Luka i Toni prvi puta nagrađeni pljeskom publike.

Tijekom programa svoje su pjesme predstavili publici Siniša Bartulov, Josip Klinovskii Tonka Šimić, koja je i vodila cjelovečernji koncert. Folklorni je dio koncerta predstavljen u koreografijama Ilone Gurić i Evice Bartulov. Ugodno iznenađenje večeri bilo je gostovanje dječje folklorne sekcije mjesnog KUD-a »Palona« s kojim »Matoš« od svog osnutka usko surađuje i održava prijateljske odnose.

IZLOŽBA

Ne manje važan, a za neke i mnogo značajniji događaj, bila je

cjelodnevna izložba »Pod zaštitu Tvoju«, postavljena u dvorani Vatrogasnog doma. To je bio, na osobit način, produžetak blagdana Uznesenja Blažene Djevice Marije ili Velike Gospe, a na izložbi su se mogle vidjeti slike, knjige, kalendari, kipovi i drugi predmeti u čast Majci Božjoj. Ovaj zanimljivi postav priredio je »Matošev« povijesno-istraživački odjel, a o samoj izložbi najbolje svjedoče riječi župnika Josipa Štefkovića: »Lijepa izložba u čast Majci Božjoj! Sve to svjedoči da su nam preci bili pobožni ljudi! Daj Bože da se u njih ugledamo!«

gotova, ali to se, nažalost, još nije ostvarilo, što se djelomice odrazilo i na uspješnost samog koncerta. Također, htjeli smo ovaj događaj povezati s blagdanom Velike Gospe i stoga smo priredili postav »Pod zaštitu Tvoju«. Naslov nije slučajna. Ovo je naziv jedne skladbe Josipa Andrića, koju je on 1965. godine posvetio Evici i Antunu Šarvariju i vlastoručno napisao: Pod zaštitu Božju i Majke Božje preporučam dragu Plavnu, da bude sačuvana od nesreće: poplave Dunava.«, rekla nam je nakon koncerta Kata Pelajić, v.d. predsjednice HKUPD-a »Matoš«. Od nje smo

Ekspoziti na izložbi »Pod zaštitu Tvoju«

»U ovim ljetnim mjesecima u Plavni i okolnim mjestima vlada kulturna praznina i mrtvilo. Ovaj smo koncert organizirali upravo da bismo razbili tu kulturnu monotoniju. Nadali smo se da će u ovom dvorištu ljetna pozornica biti već

još saznali da ova udruga očekuje poziv na Dane europske baštine u Baču 19. rujna, a u istom mjesecu treba nastupiti i na pokrajinskoj smotri folkloru u Vrbasu.

Zvonimir Pelajić

SASTANAK PREDSEDNIŠTVA HKPD-A »MATIJA GUBEC« IZ TAVANKUTA

Projekcija filma »Od zrna do slike«

TAVANKUT – Sastanak Predsjedništva HKPD-a »Matija Gubec« održan je 13. kolovoza u prostorijama društva u Tavankutu.

Jedna od glavnih tema sastanka bila je netom održana kolonija slamarki. Po prvi puta od postojanja HKPD-a »Matija Gubec«, katalog s XXIV. saziva prve kolonije naive u tehnici slame katalogiziran je, što znači da će se nalaziti u knjižnicama u Beogradu i Novom Sadu.

Za rujan je najavljena projekcija filma »Od zrna do slike« Tavankučanina Branka Istvančića, koji živi i radi kao redatelj u Zagrebu, a film je sniman na našim prostorima i s glavnim akterima, članovima slamarske i folklorne sekcije HKPD-a »Matija Gubec« iz Tavankuta.

S. Gagić

ŽIVA LEGENDA STIPAN MRVIČIN IMA SVOJ KUTAK I U MUZEJU SPORTA U APATINU

Ljubav jača od Dinama

**Legenda nogometnih terena od 1934. do 1952. godine danas živi u Apatinu, a 23. ovog mjeseca puni devedeset godina *
Zbog ljubavi raskinuo već potpisan ugovor sa NK »Dinamom« iz Zagreba**

Razgovor vodio: Ivan Andrašić

Rođen u Bačkom Monoštoru 23. kolovoza 1919. godine *Stipan Mrvičin* je rano ostao bez roditeljske skrbi. Djetinjstvo i ranu mladost proveo je u Somboru. Već u pionirskim danima u Nogometnom klubu Sokol pokazao je izuzetnu nadarenost među vratnicama, a poput svih vršnjaka s kojima je trenirao, sanjao je kako će jednoga dana obući majicu slavnog SAK-a (Somborski atletski klub). Snovi su mu se brzo ostvarili, na gol prve ekipe SAK-a stao je s nepunih 15 godina i već u prvoj natjecateljskoj sezoni bio je jedan od najboljih vratara u somborskom podsavazu. Slijedi prijelazak u Sent Ivan, gdje je upoznao i buduću suprugu *Anđeliju Kolarski*, te godina i pol igranja za Prištinu u vrijeme službenja vojnog roka. Nakon zarobljavanja i dvije godine boravka u logoru u Rusiji, vraća se u Sent Ivan, ponovno staje na gol somborskog SAK-a, koji se natjecao u drugoj mađarskoj ligi. Odmah po oslobođenju i dolasku kolonista Sent Ivan mijenja naziv u Prigrevica i tu se osniva NK »Bratstvo«. Konačno, u ožujku 1947. godine, skupa sa suprugom i dvije kćerke, *Sonjom*, rođenom 1943. i *Ružicom*, rođenom 1946. godine, konačno se preseljava u Sontu. Vremenom među suseljancima postaje jako omiljen, a kad netko u Sonti kaže »čika-Stipa«, jasno je da se to može odnositi samo na Stipana Mrvičina.

Kako je došlo do vašeg prelaska u redove Dinama iz Sonte?

U Sonti je tada djelovao Nogometni klub Slavija, koji je slovio za dobru ekipu. Slavija se natjecala u bačkoj zoni i vojvođanskoj ligi. Dvouvio sam se glede prelaska, u isto vrijeme najozbiljnije su me zvali i u somborski Radnički. Prevladala je želja moje supruge da živimo u mirnijoj sredini. Po tadašnjem pravilniku prigodom prelaska iz kluba u klub igrač bi pauzirao šest mjeseci. Kako bi se ova pauza izbjegla, NK Slavija je ugašena, a u isto vrijeme formiran je NK Dinamo, koji i danas nosi to ime.

Vaša epizoda sa zagrebačkim Dinamom završena je neuspješno. Zbog čega?

U to vrijeme igralo se puno prijateljskih utakmica s jakim klubovima. Jednu od njih gledali su ljudi koji su me preporučili zagrebačkom Dinamu, u kojemu je tada branio slavni *Urh*, a igrao *Welfl*. Uslijedio je poziv Zagrepčana na dvotjedni pokus. Zadovoljio sam ukuse stručnjaka, potpisao ugovor, međutim, nije mi se posrećilo. Supruga je bila protiv preseljenja u Zagreb, iz Sonte joj se nije išlo. Ja, opet, nisam htio ostavljati obitelj i tako sam upropastio najveću priliku u svojoj nogometnoj karijeri.

Od aktivnog igranja odvojila vas je teška ozljeda. Kako je došlo do nje?

Teško sam ozlijeđen 1952. godine u Bačkom Monoštoru, gdje je Dinamo gostovao u natjecanju za Kup maršala Tita. Utakmicu je gledalo cijelo selo. Ljudi, žene, djeca, skandirali su »izdajica Pula« (op.a. nadimak Stipana Mrvičina). Domaćini su na mene kidisali prljavo od prve minute. U jednom momentu u visokom skoku sam uhvatio loptu i pao na tlo. Protivnički igrač *Biskup* »pao« je na mene, s kopačkama je punom silinom ušao u moje poprsje. Slomio mi je ključnu kost i tri rebra, koja su mi probila plućno krilo. Oporavak je bio težak i dugo-trajan. Jedno vrijeme život mi je, bukvalno, visio o koncu. Mnogi su tada govorili o namjernom ozljeđivanju, no, moj sportski duh nije mi dopuštao takav rezon. Kasnije, za vrijeme ležanja u bolnicama u Somboru i Novom Sadu, film sportnoga faulta vrtio mi se u mislima na tisuće puta. Sagledavajući svaki moment, svaki potez, postajao sam i ja sve ubjeđeniji da je bila riječ o namjeri.

Stariji Sončani govore o vartarskoj školi Mrvičin. Koliko je vaš stil obrane imao utjecaja na kasnije vratare sončanskog Dinama?

Vratari Dinama bili su prepoznatljivi upravo po nekakvom mojem stilu obrana. Uvijek sam nastojao

prenijeti znanje drugima. Svakom treneru rado sam pomagao u radu s vratarima. Sve ono što sam u svojoj dugačkoj karijeri naučio, osobito od mađarskih trenera i od trenera zagrebačkog Dinama, bilo bi bezvrijedno ukoliko to ne bih prenio drugima. Moj izravni nasljednik u »jedinici« *Kokica*, potom *Žarak* iz Sombora, *Mića*, *Lukač*, *Marton*, pa i neki mlađi Dinamovi su vratari kojih se sjećaju mnoge generacije.

Imate i svoj kutak u Muzeju sporta Općine Apatin?

U svojoj dugoj karijeri aktivnog sportaša, a nakon ozljede i dugogodišnjeg sportskog radnika, dobio sam mnoga priznanja. Najdraže su mi plakete Nogometnog saveza Jugoslavije i Sportskog saveza Vojvodine. Osim njih imam još desetak plaketa i odista veliki broj zahvalnica i diploma. Najveći dio čuvam u svojoj osobnoj zbirci, a dio »najtežih« pohranjen je u jednom odjelu Muzeja sporta Općine Apatin. Iskreno, iznenadio sam se kad su me posjetili djelatnici općinskog Sportskog saveza i izložili mi ideju za stalni javni postav mojih

najznačajnijih priznanja u okviru dijela koji se odnosi na sport Sonte, ali, priznaću, to mi je i jako godilo.

Kako danas provodite umirovljeničke dane u Apatinu?

Poslije smrti supruge ostao sam usamljen u kući u Sonti. Spoznaja da sam nakon tolikih godina zajedničkog života ostao bez u svakom momentu svog najvećeg oslonca, nije mi dala mira. Znam da nisam bio idealan suprug, bilo je u mom životu i bečarenja i... znate kako kažu, nisam ostao dužan ni tamburašima ni birtašima. Moja Anđelija, ili svima znana po nadimku Mica, prelazila je preko svih mojih gafova i slobodno mogu reći, ona je naš brak i očuvala. Prodao sam kuću u Sonti i preselio se u Apatin kod kćerke *Ružice*. Tu sam stekao nove prijatelje, a dosta vremena provedem i u šetnji pokraj Dunava. No, uz sve uvažavanje novih, ne zaboravljam ni moje stare pajtaše iz Sonte, kojih je sve manje, tako da ih često obiđem i skupa s njima prisjetim se svega onoga što nas je čitavog života vezalo.

JOSIPA ORČIĆ - MARLJIVA TINEJDŽERICA PONIJELA TITULU ĐAKA GENERACIJE

Treba raditi kontinuirano

Ono što razlikuje jednu školu od svih ostalih, a u mnogo čemu je čini sličnom mnogima, sigurno je njezin »duh«, ono što ostane bivšim učenicima u sjećanju kada izblijede najprije ocjene, pa imena i lica, doduše neka se nikada ne zaboravljaju, i na kraju i sama zgrada.

Školska godina je davno završena i u Osnovnoj školi »Matija Gubec« u Tavankutu. Ostat će zapamćena po mnogo čemu. Svaki će učenik imati svoja sjećanja, ali svi oni pamtit će najvažnije zajedničke događaje za cijelu školu. Ovogodišnjim maturantima osmogodišnje putovanje bilo je jedinstveno i nezaboravno iskustvo. Mnogo lijepih i onih manje lijepih uspomena ovi će učenici ponijeti sa sobom, ali zasigurno najviše će se sjećati tradicionalnog završnog sata, dodjele diploma i matuske večeri.

U Osnovnoj školi »Matija Gubec« u Tavankutu u lipnju je proslavljena mala matura na kojoj su osmaši dobili svoju diplomu za uspješno završenu osnovnu školu,

otvorivši tako novu stranicu svog života.

UČENJE JOJ NE PADA TEŠKO

Ovu školu je pohađala i završila i Josipa Orčić. Od prvog do osmog razreda Josipa je bila odlična učenica, te je proglašena za učenicu generacije u protekloj školskoj godini. Logičan izbor za nju bio je upis u odjel na hrvatskom jeziku općeg smjera Gimnazije »Svetozar Marković« u Subotici. Društvo u školskim klupama praviti će joj osam prijatelja iz osnovne škole, što je, priznaje, bio samo dodatni poticaj pri odabiru srednje škole, iako je, dodaje, hrvatski odjel subotičke Gimnazije bila od početka njezina prva i nedvojbeno odluka. Josipa je vesela, druželjubiva, radoznala i marljiva tinejdžerica, što su, priznajmo, najvažnije osobine za ponijeti »titulu đaka generacije«. Ova talentirana buduća gimnazijalka kaže da su za učenje najvažniji motivacija i dobra organizacija, koja daje prostora i za slobodne

Od prvog do osmog razreda Josipa je bila odlična učenica, te je proglašena za učenicu generacije u protekloj školskoj godini. Logičan izbor za nju bio je upis u odjel na hrvatskom jeziku općeg smjera Gimnazije »Svetozar Marković« u Subotici

aktivnosti i druženje s prijateljima. Na pitanje kako se postaje đak generacije, ima jednostavan odgovor. »Dva-tri sata dnevno učenja je sasvim dovoljno, pod uvjetom da to radite kontinuirano«, objašnjava ona. Biti đak generacije joj, kaže, puno znači, jer je to »potvrda da netko vidi i cijeni to što radiš«. A ona radi svašta. Slika, pleše, voli čitati Shakespearea, redovita je na školskim natjecanjima. Međutim, iako umjetnička duša, nakon srednje škole planira upisati pravo, i to u Zagrebu, koji se je dojmio tijekom jedne od školskih ekskurzija. Od školskih predmeta, navodi, najviše voli engleski i matematiku, čemu su svojim načinom prenošenje znanja znatno doprinijeli i njezini nastavnici Zoran Đereg i Miroslav Rauš. Srednjoškolskih obveza, priča, nije ju strah, iako su joj stariji već pričali kako u Gimnaziji »baš i nije lako plivati«. Međutim, Josipa ne brine, jer joj učenje ne pada teško, osobito predmeta koji je zanimaju.

KAO I SVI DRUGI

Škola joj jest važna, ali isto tako Josipa rado govori i o glazbi, filmu i ostalim izvanškolskim zanimanjima.

Ljetne ferije Josipa nastoji iskoristiti na najbolji način – u društvu prijatelja iz škole, u rolanju, na probama folkloru, uz dobru knjigu, a odlazak na more u Novi Vinodolski osobito je veseli. Slobodnog vremena nađe se i za oprati suđe i pospremiti sobu, iako to baš i nije omiljena razonoda za tinejdžere poput nje, međutim, kaže, s malo dobre volje stiže se sve. »Volim čitati Shakespeareova djela, a trenutno je 'Hamlet' došao na red. Također volim slušati glazbu, ponajviše pop i R'n'B, a omiljeni izvođači su mi Riahna, Chris Brown, Lady Gaga, Mariah Carey i brojni ostali američki pjevači.

Josipa već sada ima definiranu viziju svoje budućnosti. Planira postati odvjetnica, a za sada vridno radi da to i postigne. Najveću potporu pružaju joj roditelji, naročito mama Afrodita, koja je, kako kaže, podupire u svakoj njezinoj odluci, ali značajni su joj i tatini savjeti. Osim obiteljske potpore, koju Josipa nedvojbeno ima, ovakvom talentu potrebna je potpora i šire društvene zajednice, jer ulaganje u znanje uvijek se višestruko isplati.

Marija Matković

ODRŽANA PETA LIKOVNA KOLONIJA »ČAPLJINA 2009.«

Umjetnička dimenzija vječnosti

ČAPLJINA – Na jubilarnom petom sazivu umjetničke kolonije »Čapljinina 2009.« sudjelovalo je oko 50 umjetnika iz BiH, Hrvatske, Crne Gore i Srbije, u prekrasnom ozračju parka prirode Hutovo Blato. Nazočne je u ime domaćina 5. kolovoza, prilikom otvorenja trodnevne kolonije u ambijentu motela »Park« na Karaotoku pozdravila Mara Božović organizacije kolonije, te Mirna Šutić direktorica motela.

Koloniju je svečano otvorio Stanko Špoljarić, povjesničar umjetnosti i likovni kritičar, kustos Umjetničkog paviljona u Zagrebu, koji je od početka sudionik ovih kolonija.

Sudionici kolonije su umjetnici različitih izraza, stilistika, stavova i različitih umjetničkih svjetonazora.

Na ovoj koloniji je po treći puta sudjelovala somborska umjetnica Cecilija Miler, koja je sa organizatorima čapljinke kolonije povezala subotičke umjetnike Rudolfa Sedlara Divnu Lulić Jovčić, koji su također bili ovogodišnji sudionici ovog likovnog okupljanja.

Z. G.

OSAM STOLJEĆA MOROVIĆA

Svečano obilježen blagdan Velike Gospe

Preljepim misnim slavljem obilježen je blagdan Velike Gospe u najstarijoj Marijinoj crkvi u Srijemu, u Moroviću, koji je nekada slovio kao poznato marijansko svetište

Blagdan Velike Gospe svečano je obilježen u brojnim marijanskim svetišlima diljem kršćanskoga svijeta, pa tako i diljem Hrvatske. U najpoznatijem svetištu Mariji Bistrici okupilo se 30-tak tisuća vjernika, a svečano je euharistijsko slavlje predvodio kardinal *Josip Bozanić*. Ništa manje svečano nije bilo niti u Sinju, gdje su vjernici hodočastili Gospi Sinjskoj, a niti u Rijeci, gdje se tradicionalno hodočasti Gospi Trsatskoj. Može se reći da je najveća proslava blagdana Velike Gospe ove godine bila u nadbiskupijskom svetištu Gospe od utočišta u Aljmašu, gdje je svečano misno slavlje predvodio mons. *Marin Srakić*, nadbiskup i metropolit đakovačko-osječki. Prema ocjenama nazočnih i brojnih novinara, u Aljmašu se okupilo 60 tisuća vjernika.

Svečano je bilo i u poznatom marijanskom svetištu Dragotinu kod Đakova, gdje se također okupi par tisuća vjernika, a kod Gospe Ilačke okupilo se ove godine desetak tisuća vjernika s krajnjeg istoka Hrvatske, ali i iz susjedne Vojvodine, gdje već tradicionalno hodočaste vjernici iz

Preljepu euharistiju prikazao je vlč. Nikica Bošnjaković

Vinkovaca, Iloka i sela u šidskoj općini.

Preljepim misnim slavljem obilježen je blagdan Velike Gospe u najstarijoj Marijinoj crkvi u Srijemu, u Moroviću, koji je nekada slovio kao poznato marijansko svetište. Okupilo se nekoliko stotina vjernika iz Morovića, Jamene, Vašice i Batrovaca, te hodočasnika iz Gibarca, Kukujevaca, Sota i Šida, a župnik župe Presvetog Srca Isusovog iz Šida, koji je i župnik u župama u Gibarcu, Kukujevcima,

Moroviću i Vašici, te filijalama u Jameni, Batrovcima i Berkasovu – vlč. *Nikica Bošnjaković* u svojoj je propovijedi naglasio: »Sinoć sam prikazao svečanu euharistiju u Gospinom svetištu u Ilači, gdje je bilo nekoliko tisuća vjernika i bilo mi je milo obraćati se tolikom mnoštvu, no ja sam danas ovdje u Moroviću jednako tako uzbuđen, mada je znatno manje vjernika, a vjerojatno je razlog u obnovi koja je u tijeku, i crkve svetoga Roka u centru Morovića koja datira s početka

19. stoljeća, ali i ove Marijine crkve sagrađene u 12. stoljeću, koja svjedoči da su ovdje dolazili Marijini štovatelji evo već punih osam i pol stoljeća. Zato vam s radošću prenosim riječi biskupa našega srijemskog mons. *Đure Gašparovića* i dekana mitrovačkog dekanata preč. *Eduarda Španovića*, koji su podržali našu inicijativu da se ova crkva zbog svoje znamenitosti, duhovne i povijesne, uzdigne na čast svetišta marijanskog. Ona to jest, ona je to i bila tijekom svoje duge i bogate povijesti i ona to treba biti i ubuduće. Ali treba nam zama-ha, treba nam vremena da čitavom ovom kraju, čitavoj okolici, čitavoj regiji, pokažemo i dokažemo da se ovdje Marija časti više od 8 stoljeća. Zato smo i krenuli u obnovu, da ovo blago ne propada, i Bogu hvala, naišli smo na razumijevanje i Zavoda za zaštitu spomenika, Ministarstva vjera Republike Srbije, pokrajinskih struktura, ali prije svih općine Morović i ja im ispred ovog Marijinog oltara srdačno zahvaljujem, ali i svim morovićkim vjernicima, koji su svaki na svoj način pridonijeli ovoj našoj aktivnosti«.

Slavko Žebić

ZAVRŠENI VANJSKI RADOVI NA CRKVI SRCA ISUSOVA U APATINU

Euharistijsko slavlje na blagdan Velike Gospe

Na blagdan Velike Gospe 15. kolovoza, zaštitnice grada, u apatinskoj župnoj crkvi Uznesenje Marije održana je svečana sveta misa. Euharistijsko slavlje predvodio je biskup zrenjaninski dr. *Ladislav Nemet*, a suslavio apatinski župnik preč. *Jakob Pfeifer*. Uz veliki broj vjernika, kako iz Apatina, tako i iz obližnjih sela, misi je bio nazočan i predsjednik Općine Apatin dr. *Živorad Smiljanić* s najbližim suradnicima. Ovaj veliki katolički blagdan ujedno je i proštenje, tako da je toga i sljedećega dana u Apatinu zabilježen veliki broj gostiju, poglavito iz Njemačke, gdje danas žive bivši Apatinci, iseljeni koncem II. svjetskog rata, i njihovi potomci.

U nedjelju, 16. kolovoza, u obnovljenoj katoličkoj crkvi Presveta Srca Isusova kod Donjeg groblja u Apatinu održana je sveta misa zahvalnica. Euharistijsko slavlje na hrvatskom, njemačkom i mađarskom jeziku predvodio je župnik apatinske crkve Uznesenje Marije

arhiepiskop podunavskog arhiepiskopata preč. *Jakob Pfeifer*, uz sasluženje župnika župe Sonta vlč. *Dominika Ralbovskog*. U samom početku preč. *Jakob Pfeifer* najavio je kako je misa posvećena svim dobročiniteljima i radnicima, koji su dali svoj doprinos današnjem

prekrasnom izgledu crkve Srca Isusova, te lokalnoj vlasti za doprinos uređenju okoliša crkve. Crkva Presveta Srca Isusova građena je od 1931. do 1933. godine, u vrijeme službovanja znamenitog apatinskog svećenika i posljednjeg opata *Jakoba Egerta*. Tornjevi, visoki 38 metara, obnovljeni su 1960., a krov 1965. godine. Koncem 2007. godine započeti su i radovi na vanjskom uređenju, a u tijeku je i uređivanje groblja uz crkvu. Žitelji Apatina, bez obzira na vjeru i nacionalnost, oduvijek su štovali ovu crkvu, koja je i jedan od najznačajnijih simbola grada. Zbog svoja dva tornja u puku je poznata pod nazivom Dvije crkve.

I. Andrašić

MARIJANSKI BLAGDANI U SRIJEMSKOJ MITROVICI

Kapelica i mitrovačka Kalvarija zasjale u punom sjaju

Blagoslov obnovljene kapelice i postaja križnog puta

Marijanski blagdani su ove godine za srijemskomitrovačke katolike imali posebnu važnost. Za blagdan Snježne Gospe blagoslovljena je ponovno obnovljena kapelica na

Kalvariji, te postaje križnoga puta. Time su kapelica i mitrovačka Kalvarija zasjale u svom punom sjaju, i na taj način u punom smislu riječi postale mjesto ugodnog vjerničkog okupljanja. Kalvarija sa

Blagoslov oltara na Veliku Gospu

svojom kapelicom važno je mjesto za mitrovačke katolike i Hrvate, jer je trajno svjedočanstvo vjere, koja se i na ovom mjestu razvijala naraštajima prije, okupljajući ih oko mitrovačke Žalosne Gospe.

Uoči blagdana Velike Gospe, na mitrovačkoj Kalvariji upriličeno je bdjenje koje je započelo pobožnošću križnoga puta, te sv. misom. Bdjenju je bio nazočan veliki broj vjernika, želeći kroz molitvu i pobožno pjevanje iskazati čast Nebeskoj Majci kojoj se rado utje-

če u svojim ovozemaljskim potrebama. Bdjenje je predvodio župnik i dekan srijemskomitrovačkog dekanata preč. *Eduard Španović*, uz koncelebraciju župnog vikara vlč. *Ivice Zrna*.

Tom prigodom blagoslovljen je novi oltar koji je napravljen za kalvarijsku kapelicu. Bdjenje je završeno marijanskom procesijom sa svijećama, uz pjevanje brojnih marijanskih pjesama, koje je predvodio mitrovački župni zbor.

I. Z.

Koliko je Kalvarija sa svojom kapelicom uvijek bila važna svjedoče nam i riječi poznatog mitrovačkog svećenika, povjesničara i hagiografa Mitra Dragutinca, koji je kroz pjesmu o Žalosnoj Mitrovačkoj Gospi opjevao i Kalvariju:

Po Čikasu bistrom, Fruška ti je gora,
Slala topli pozdrav u tvoj sveti stan.
Mitrovačka Gospo, onda kad je zora,
Obećavala nam divan sunčan dan

U blizini križa, stajala si sama,
Rasplakana, tužna, Sveta Marija.
Oko tebe naglo spuštala se tama,
Plakala je s tobom sva Kalvarija.

Nad šokačkim krajem Majko i sad bdiješ
U kapeli maloj na Kalvariji.
I zoveš nas i sad, radosno se smiješ,
Kad dođemo svojoj Majci Mariji.

Palanka i Kuzmin, Sveti Rok i Brdo,
I pašnjaci travni drage Jalijske,
Vesele se jošte jer vjeruju tvrdo,
Da ih čuva ljubav Majke Marije.

ŠIROM BOSNE I HERCEGOVINE PROSLAVLJEN BLAGDAN VELIKE GOSPE

Rijeke hodočasnika posjetile marijanska svetišta

Marijanska svetišta diljem Bosne i Hercegovine su povodom proslave blagdana Velike Gospe okupila tisuće vjernika. Najveći broj vjernika okupio se oko Širokobriježke Gospe, gdje je čak i nekoliko dana prije blagdana bilježeno preko 20 tisuća hodočasnika iz svih zemalja, kao iz same regije. Svečano misno slavlje pred tisućama vjernika predvodio je fra *Ivan Sesar*, provincijal Hercegovačke franjevačke provincije. On se kroz propovijed prisjetio svega

što su u ovim krajevima franjevci prošli po dolasku iz Bosne, te je poseban naglasak stavio na mučenja i ubijanja fratarata. Naglasio je kako ih je kroz sva ta nemila događanja pratila njihova zaštitnica Djevica Marija, koja im je dala snage da iznesu taj teret. Uz sami blagdan Velike Gospe širokobriježki fratri su proslavljali 800 godina od osnutka franjevačkog reda.

A. B.

STARA CIGLANA U PLAVNI, PODIGNUTA 1920. GODINE, KOJA NE RADI,
MOGLA BI DOBITI DRUGAČIJI SADRŽAJ

Novi turistički potencijal

*Najlakše je ovo zdanje prepustiti zaboravu, kao što se dogodilo
i s čuvenom plavanjskom kudeljaram
od koje više nema niti traga. Ipak, vrijedi potruditi se.*

U Plavni i njejoj okolici nalazi se nekoliko starih i vrijednih građevina. One govore kako je Plavna nekada bila značajno mjesto, mnogo poznatije nego danas.

Pokraj stare crpne postaje, koja je najstarija na Balkanu, danas još uvijek postoji stara zgrada ciglane. Nju su 1920. godine osnovala i podigla četiri Plavanjaca: *Franjo Otto, Stefan Shendlinger, Adam Raissvailer i Daniel Stumpf* (prema zapisima iz Matične knjige 1906.-1928.).

Donedavno je ova ciglana radila, a sada nije u funkciji. Postoje

tri moguća rješenja: otpočinjanje ponovnog rada, pretvaranje u turistički objekt, ili prepuštanje zaboravu. Ovo treće je najlakše, tako je bilo i s čuvenom plavanjskom kudeljarnom od koje više nema niti traga.

Jedno je ipak realnost: prošlost i sadašnjost se na ovim prostorima prepleću, jedno ne isključuje drugo, a od njih treba graditi čvrstu i jasnu cjelinu.

Plavna je selo koje se spominje već 1522. godine pod nazivom Palona, a sudeći po broju poreznika (58) moglo je biti mnogoljudno selo. U turskim dokumentima spominje se 1553. pod nazivom Palavna.

Vjerojatno je tu postojalo naselje još ranije, o čemu svjedoče razni nalazi, zemljane utvrde i prahumci u području sela.

Na jugu sela, na Petkovači, gdje je sagrađena ova čuvena ciglana, prilikom zemljanih radova pronađeni su razni fragmenti keramike, žrvnjeva, pa i željezni i koštani predmeti. Među mnoštvom tih predmeta bilo ih je i s raznolikom ornamentikom, šarama, te fragmenta sivih, glačanih i dobro pečanih posuda s ugrebanim crtama na stranama.

Poslije poplave 1965. godine iskopavanje na ovom prostoru obavljali su Gradski muzej iz Sombora i Gradski muzej iz

Novog Sada. Ustanovljeno je kako se na Petkovači nalazi zemljana utvrda, no ona je polako nestajala, jer je ciglana koristila zemlju te utvrde za proizvodnju opeke. Ostaci te utvrde mogu se vidjeti još u Morgaškoj šumi.

U projektu »Stoljeća Bača« planirano je da se ova ciglana obnovi i da se u njoj proizvodi opeka velikog formata za rekonstrukciju bačke tvrđave. U njoj bi se otvorila i keramičarska radionica. Sve su te opcije moguće, a u krajnjem slučaju ovaj bi objekt trebao biti sačuvan i uređen kao muzej.

Zvonimir Pelajić

ŠOKCI I BAŠTINA

Susret Šokadije u »Didinoj kući«

U sklopu zajedničkog projekta podunavskih Hrvata Šokaca »Šokci i baština« sljedeće subote, 29. kolovoza, u organizaciji HKUPD-a »Mostonga« Bač održat će se drugi po redu »Susret Šokadije«. Manifestacija će se održati u Etno kući »Didina kuća« u Baču, gdje će se istom prigodom upriličiti i svečano otvorenje ovog turističkog objekta. Poslije svečanog otvorenja slijedi revija ženskih tradicijskih frizura i narodnog ruha, gdje će svoje najsvečanije oprave prikazati djevojke iz šokačkog Podunavlja, Slavonije i Bosne i Hercegovine.

Etno kuća »Didina kuća« predstavlja svojevrsan muzej šokačke tradicije i kulture hrvatskoga naroda Bača i okolice. Uz mogućnost razgledanja, posjetiteljima se pruža mogućnost kušati stara i zaboravljena jela, pića i slastice. Uz obvezatnu najavu i rezervaciju, vikend u Baču u »Didinoj kući« pruža mogućnost upoznavanja starodrevnog Bača i njegovih kulturnih i historijskih znamenitosti.

S.Čoban

NAJVEĆE ULJE NA PLATNU U NAŠOJ ZEMLJI NALAZI SE U ZGRADI ŽUPANIJE U SOMBORU

Priča o »Bitci kod Sente«

Doći u Sombor a ne pogledati to iznimno ulje na platnu Ferencza Eisenhuta – isto je kao da u tom gradu niste ni bili

Piše: Zlatko Gorjanac

Sombor je jedna od popularnijih turističkih destinacija u Srbiji. Osim parkova, zelenila, nepreglednih ravnica i salaša koji ga okružuju – zbog čega ga još nazivaju Zelengrad ili Ravangrad – on je i kolijevka poznatih slikara i književnika. Pričati ukratko o Somboru je nemoguće, a opet nemoguće je i ne spomenuti njegove galerije, kazalište i Gradski muzej. Jednako tako, doći u Sombor a ne pogledati sliku »Bitka kod Sente« *Ferencza Eisenhuta* isto je kao da u njemu niste niti bili. Ova slika veličine 7 puta 4 metra zauzima čak 40 metara četvornih zida svečane dvorane u zgradi Županije, gdje je postavljena 20. veljače 1898. godine.

EISENHUTOVA BITKA

Ferencz Eisenhut (1857.-1903.) rodom iz Bačke Palanke, školovan je u Budimpešti i Münchenu i bio je jedan od vodećih orijentalnih slikara svoga vremena. Bio je aktivno prisutan na izložbama u Budimpešti, Münchenu, a povremeno i u Parizu, Berlinu i Madridu, gdje je dobivao razne nagrade, ali samostalnu izložbu za svoga života nije imao. Prva mu je priredena povodom smrti 1903. godine u Budimpešti. Kao orijentalni slikar nerijetko je boravio u dalekim zemljama, u kojima je dugo i studiozno proučavao nošnju i kulturu tamošnjih naroda.

Slika »Bitka kod Sente« naručena je za 1896. godinu, čime se Sombor priključio velikoj proslavi milenija, tisućgodišnjice od dolaska Mađara u Panonsku nizinu. Slika je naslikana u Münchenu, a ugovor za izradu slike potpisan je u Teheranu, gdje je tada boravio Eisenhut. Nagrađen je s 12.000 forinti, za što se u to doba moglo kupiti 40 jutara skupe bačke oranice. Somborci su željeli baš ovaj motiv zbog izuzetnog povijesnog značaja bitke u kojoj je sudjelovalo i 500 Somboraca različitih vjera i naroda u redovima austrijske regimente, predvođene princom *Eugenom Savojskim*.

Na slici je ovjekovječeno zarobljavanje turskog vojskovođe *Kising Džafer - paše*. Prema nekim

izvorima, na bojištu je potučeno 40.000 Turaka, a zarobljavanje je jedva izbjegao sam sultan *Mustafa II.*, koji je s druge strane rijeke Tise promatrao pogibiju svojih ljudi. Slika je osim glavnog motiva puna upečatljivih detalja sa studiozno urađenim izrazima lica sukobljenih vojnika. U jednom detalju slika kopira efekt »Mona Lize«. Za konjanika koji se nalazi na lijevoj strani slike, koji drži ruku na čelu u vojničkom pozdravu, vjeruje se da je autoportret slikara. Njegov pogled stalno prati promatrača, bez obzira u kojem se dijelu dvorane nalazio.

SAVINA BITKA

Iz Sombora ćete otići nepotpuni ako ne pogledate i slike *Save Stojkova*, a mnoge turističke organizacije nude u svojim paketima i posjet Savinom ateljeu, čak i razgovor s njim. No, postoji li nit koja povezuje Eisenhuta i Stojkova? Svakako. Nešto manja po veličini od originala, kopija »Bitke kod Sente« nalazi se i na čeonom zidu ateljea *Save Stojkova*, na platnu veličine 2,50 puta 1,20 metara. Naime, ljeta 1947. Gradski muzej u Senti raspisao je natječaj za izradu kopije čuvene Eisenhutove slike. Posao je dobilo pet u to vrijeme najčuvenijih jugoslavenskih slikara. Sava Stojkov, koji je tada imao 22 godine, bio je na početku svog slikar-

skog puta i iz prikrajka promatrao rad poznatih majstora kista.

Sava se u jednom momentu osmijelio, a akademci su dopustili da i on »pokuša« precrtati čuvenu sliku, ali je morao raditi subotom i nedjeljom kada su se »pravi slikari« odmarali. Nakon mjesec dana stiglo je peteročlano povjerenstvo vidjeti kako napreduje posao slikara. Netko od članova povjerenstva primijetio je i Savino platno i rekao: »Ako ovaj mali tako nastavi, bit će nešto od njega«. Nekoliko dana poslije odlaska povjerenstva, otišla je i nedovršena slika *Save Stojkova*. Nestala je, netko ju je ukrao. Dvanaest godina za nju se nije znalo i već ju je i Sava zaboravio i prežalio, sve dok nije sreo poznanika, općinskog službenika, koji mu je rekao kako zna tko je ukrao njegovu sliku i da obeća kako to nikada nikome neće reći. Stojkov

i danas tajnu čuva za sebe. Zna se kako je kradljivac bio dugo uticajna ličnost u Somboru, a Savi je bez riječi vratio ukradeno platno kada je slikar to zatražio, skinuvši ga s tavana. Kradljivac je rekao kako je njegova supruga željela dovršiti Savinu »Bitku kod Sente«, jer su saznali da je nagrada bila tolika da su za taj novac mogli kupiti stan ili manju kuću. Supruga je željela završiti i potpisati sliku, ali se ipak nije upustila u tu opasnu avanturu, tako da je slika 12 godina ležala u mraku tavana. Sliku, na prijedlog prijatelja, nikada nije završio ni Sava Stojkov, jer je prošlo puno godina i nastavak slike bi bio rađen kistom jednog drugog *Save*, a ne onoga od 22, koji se pritajeno i stidljivo šuljao za velikim majstorima. Takva, nedovršena i danas visi na zidu ateljea ovog velikog umjetnika, gdje je završila svoju bitku.

Sava Stojkov s nedovršenom kopijom

Predavanje o Hrvatskoj seljačkoj stranci u Bačkoj

SUBOTICA/SOMBOR – Predavanje profesora povijesti Maria Bare na temu »Hrvatska seljačka stranka u Bačkoj: političko, kulturno i gospodarsko djelovanje« bit će održano večeras (petak, 21. kolovoza) u prostorijama Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata u Subotici, s početkom u 19 sati i 30 minuta. Dan kasnije, u subotu 22. kolovoza, isto predavanje bit će održano i u Somboru, u dvorani Hrvatskoga doma, s početkom u 20 sati.

Predavanje organiziraju Hrvatsko akademsko društvo i Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata, uz potporu Pokrajinskog tajništva za propise, upravu i nacionalne manjine.

»Bosansko prelo« u Lemešu

SVETOZAR MILETIĆ – Sutra (subota, 22. kolovoza) u Domu kulture u Svetozaru Miletiću bit će održano »Bosansko prelo«. Nastupa skupina iz mjesta Žepče (BiH) koja izvodi izvornu glazbu. Početak je u 20 sati, a ulaz je slobodan.

Međunarodni književni festival u Novom Sadu

NOVI SAD - Četvrti međunarodni književni festival u Novom Sadu, koji će biti održan od 24. do 27. kolovoza, okupit će oko 60 inozemnih i domaćih pisaca, najavilo je Društvo književnika Vojvodine (DKV).

Književnici će svake večeri od 21 sat čitati svoje pjesme i prozu na otvorenom prostoru, na Trgu mladenaca, dok će se u poslijepodnevnom satima održavati književnokritički razgovori o suvremenoj poeziji, nacionalnim književnostima, odnosno o suvremenim poetikama, ili oblicima književnosti. Bit će organiziran i posebni simpozij na temu »Književnost i identiteti: globalno/lokalno«.

U kasnim večernjim satima u Kafeu Bistro u središtu grada drugi put

će biti organizirano dvodnevno natjecanje u slam poeziji. Pobjednik natjecanja bit će proglašen za najboljeg slam pjesnika Srbije.

Festival je i u znaku glazbe koju izvode na festivalskim manifestacijama mladi glazbenici Novog Sada.

Osim međunarodne nagrade za književnost »Novi Sad«, koja će ove godine biti uručena engleskom pjesniku Seanu O' Brienu, u okviru festivala bit će uručena »Brankova nagrada« za mlade pjesnike koja se uručuje u Srijemskim Karlovcima.

Znanstveni kolegij o predsvadbenim običajima Hrvata-Bunjevaca

SUBOTICA – U utorak, 25. kolovoza, u dvorištu Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata (Harambašićeva 14) bit će održan znanstveni kolegij s temom »Predsvadbeni pohodi i darivanje kod Hrvata-Bunjevaca Subotice i Sombora s okolicom«. Na kolokvij u biti predstavljeni rezultati terenskog istraživanja predsvadbenih pohoda i darivanja u bunjevačkih Hrvata, koje je kao vanjska suradnica Zavoda sprovedla diplomirana etnologinja iz Subotice Biserka Jaramazović, uz mentorstvo prof. dr. Milane Černelić. Biserka Jaramazović će govoriti o običajima koji obuhvaćaju cijeli niz pohoda koji se odvijaju u predsvadbenom razdoblju kod bunjevačkih Hrvata – od trenutka izbora bračnog druga do dana vjenčanja, te darove koji se tom prilikom daju i primaju. Podaci su zabilježeni prilikom terenskog ispitivanja za područje Subotice i Sombora s okolicom, koje je za potrebe Zavoda Biserka Jaramazović obavila tijekom ožujka i travnja 2009. Predavanje je zakazano za 19,30 sati.

DVD arhiva o povelji iz 1779. godine

SUBOTICA – U izdanju Historijskog arhiva Subotice pojavilo se DVD izdanje na kome se nalazi gradski privilegij, povelja iz 1779. godine, kojom je Subotica stekla status slobodnog kraljevskog grada, pripočili su iz HAS-a. Materijal se može pratiti na dva jezika (srpskom i mađarskom) a sadrži više cjelina: izvorni tekst privilegija s prijevodom, paleografsko-diplomatički prikaz, tekst o autorima i prevoditeljima te galeriju.

Inače, sve što se nalazi u ovom digitaliziranom obliku, već se pojavilo pred javnošću u knjizi »Korijeni – svjedočenje stoljeća, Subotica 1991«, također u izdanju subotičkog Arhiva.

U rujnu susret društava »Matija Gubec«

RUMA – Za otprilike mjesec dana, u subotu 26. rujna u Rumi će biti održan sedmi po redu susret kulturno-umjetničkih društava koje nose ime legendarnog narodnog tribuna i čuvenog vođe seljačke bune u Hrvatskom zagorju Matije Gupca.

Ovogodišnji domaćin susreta je HKPD »Matija Gubec« iz Rume, a očekuje se da će udruga tijekom susreta ugostiti više od 500 gostiju iz: Ilače, Sotina, Donjeg Miholjca, Slavonskog Kobaša, Zagreba, Tavankuta, Bakovića... Inače, udruga iz Rume ove godine slavi i vrijedan jubilej – 105 godina postojanja i rada, pa je time ovaj događaj još značajniji.

Potporu ovoj manifestaciji, osim hrvatskih organizacija iz Vojvodine i Hrvatske, pružili su Općina Ruma i AP Vojvodina.

N. J.

Natječaj za 38. Novosadski salon

NOVI SAD – Otvoren je natječaj za ovogodišnji Novosadski salon, koji se tradicionalno održava krajem godine. Ovogodišnja tema ove likovne manifestacije s najdužom tradicijom u Vojvodini je »Mikro – Manevar«. Rok za podnošenje radova je od 5. do 17. listopada u Malom likovnom salonu Kulturnog centra Novog Sada, u vremenu od 10 do 20 sati. Na natječaj se mogu prijaviti svi likovni stvaraoci koji studiraju ili su završili Akademiju umjetnosti, ili pripadaju nekoj od strukovnih udruga (SULUV, ULUS, UPIDIV), a koji su mjestom rođenja, prebivališta, studiranja ili profesionalno vezani za teritorij Vojvodine. Opširnije informacije u svezi s natječajem možete pronaći na sajtu Salona: www.nssalon.eunet.rs. Rezultati žiriranja bit će objavljeni 21. listopada.

Nagradu predstavlja novčani iznos od 100.000 dinara i samostalna izložba na idućem 39. Novosadskom salonu. Otvorenje izložbe 38. Novosadskog salona predviđeno je za 9. studeni u Galeriji likovne umjetnosti Poklon zbirci Rajka Mamužića.

SENZACIONALNA ARHEOLOŠKA OTKRIĆA (2.)

Tragovi glagoljice u Mađarskoj

*Bude li i u Zalaváru pronađen pleter, bit će to očiti dokaz o postojanosti hrvatske države
ak do Balatona i između Dunava i Tise, dakako i Srijema*

Piše: Đuro Franković

U Zalaváru (naselje južno od Balatona), čitam na internetu, u srpnju 2009. godine pronađena su slova glagoljice na jednom komadiću posude. Ovo pismo, kako se tvrdi, blage veze nema sa ćirilicom, već više s runama, znači, riječ je o zasebnom hrvatskom pismu.

U tekstu se iznosi da je ovdje boravio *Ćiril*. To je prema mišljenju autora zasnovano na temelju priče iz 14. stoljeća, kao i to da su ovdje slavenski apostoli *Ćiril* i *Metod*, kao i u Moravskoj, širili pismenost te od pape tražili uvođenje slavenske liturgije, što bi bila prosta izmišljotina koju su kasnije panslavisti podržali i širili te je dobro došla čak i kasnijoj jugoslavenskoj ideologiji.

No, to su bili panonski Hrvati koje svojataju i Slovenci, a navodno i *László Gyula* je u svojim arheološkim nalazima naišao na ostatke glagoljice, tj. hrvatske pismenosti, čiji tragovi, ako budu nađeni i ubuduće, odnosno, naporedo time budu našli i pleter, na čije tragove nailazimo i u sjevernim hrvatskim krajevima, govorit će o sasvim novim i nepoznatim pojedinostima i spoznajama iz naše hrvatske prošlosti.

Sve o svemu, bude li i u

Pronađeni komad vrča s glagoljičnim pismom

Zalaváru, nekadašnjem Mosaburgu ili Mozapurecu (prema slavenskom izgovoru njemačkih riječi iz sredine 9. stoljeća), pronađen pleter, bit će to očiti dokaz o postojanosti hrvatske države čak do Balatona i između Dunava i Tise, dakako i Srijema.

U svezi s tekstom i slovima, tj. riječima »on«, odnosno »iže«, kao i križa, nađenih i zabilježenih na

posudi, nudi nam se rješenje da se taj tekst, kao rune ili mađarski »rovaš«, odnosno »raboš«, čitao s desne strane prema lijevoj. Na komadiću vrča znak križ = »Jezuš«, a »iže« na kajkavskom u značenju »kuće«, »on« ima svakako istovjetno značenje kao i danas. Ako li se, pak, čita od lijeva prema desnoj strani imamo tekst »on (iz) kuće Isusove«. Međutim, ne znamo na

koga bi se odnosila lična zamjenica »on« – možda na samog kardinala iz Salzburga kome je ovo područje tada i pripadalo, a imao u Mozapurecu svoju palaču na kat, od drveta izgrađenu, što se na temelju arheoloških nalaza zasigurno zna. Dabome, posvećenje crkve bilježe i tadašnji njemački kodeksi, naime, ovdje su posvećene crkve u 9. stoljeću, čak tri – jedna s tri broda, najveća u tadašnjoj srednjoj Europi, a sam vrč i u njemu voda služila je vjerojatno u krstionici za krštenje (trebalo je brojne pogane i pokrstiti! – a otkriven je i bunar).

Uz sve to upitno je kada počine rabljenje izraza »crkva«, »cirkva«, možda kasnije, a ne u 9. stoljeću. Naime, tada je vjerojatno rabljena »Isusova kuća«, ili pak na kajkavskom području »Jezušova / Jezuševa iža« (?).

Svakako, riječ je o senzacionalnom nalazu te po mom skromnom mišljenju u ova bi arheološka iskapanja valjalo uključiti i hrvatske arheologe, lingviste, povjesničare – da se raščisti taj jedinstveni fenomen. Neosporno svaku hvalu zaslužuju mađarski arheolozi koji su svojim trudom naišli na ove hrvatske (slavenske?) spomenike.

OVOGODIŠNJI »HOSANAFEST« BIT ĆE ODRŽAN 6. RUJNA U DVORANI TEHNIČKE ŠKOLE U SUBOTICI

Prihod namijenjen za pomoć ovisnicima

Četvrti po redu, festival hrvatskih duhovnih pjesama »Hosanafest« bit će održan 6. rujna u Subotici. Ovogodišnji moto festivala je »Ne zaboravite

talente Bogom dane«. Kao i prijašnjih godina, na festivalu će biti predstavljeno 15 novih pjesama, te biti dodijeljene četiri nagrade: za najbolji tekst, nagrada stručnog žirija, nagrada publike, dok će najboljeg među sobom birati sami izvođači.

Po riječima predsjednika Organizacijskog odbora »Hosanafesta« vlč. dr. *Marinka Stantića* došlo je do male izmjene u programu, te će se umjesto *Vlatke Kopic-Tene* publici predstaviti *Tamara Babić* s pjesmom »Budi uz mene«. Naime, *Vlatka Kopic-Tena*

nije u naznačenom roku i odgovarajućem obliku predala svoju pjesmu, te ove godine neće sudjelovati na festivalu.

Novina je mjesto održavanja ovogodišnjeg festivala. Naime, festival će biti održan u sportskoj dvorani Tehničke škole (bivši MEŠC). Također, festival će biti humanitarnog karaktera. Novac koji se prikupi bit će usmjeren Zajednici za pomoć ovisnicima – »Hosana«.

Organizatori ovim putem mole: ukoliko netko može i želi primiti goste iz Hrvatske u svoje domove tijekom njihovog borav-

ka u Subotici, neka se javi tajnici festivala *Saneli Kolar* na telefon 064/20-54-780.

Ulaznice za »Hosanafest« moći će se kupiti prije početka programa, kao i novi CD s pjesmama koje će biti izvedene. Cijena ulaznice je 200 dinara, koliko košta i CD, a tko želi pomoći zajednicu može dodatno izdvojiti po svojoj želji i mogućnostima.

Tijekom festivala glasovanje za publiku će biti putem SMS-a na broj 3390. Tekst poruke treba glasniti: G1 (razmak) i redni broj pjesme.

Ž. V.

MONS. STJEPAN BERETIĆ O SVOJOJ KNJIZI »DUŽIJANCA U SRCU«

Ljepota vjere u svojoj inkulturaciji

Ovom knjigom bih želio posvjedočiti koliko je naša vjera lijepa u svojoj inkulturaciji. Tko je gledao Dužijancu kao promatrač, morao je vidjeti i doživjeti koliko su naši vjernici srasli s tom svetkovinom.

Mons. Stjepan Beretić

Na književnoj večeri Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović«, koja je održana u sklopu ovogodišnje Dužijance, predstavljena je knjiga »Dužijanca u srcu« mons. *Stjepana Beretića*, subotičkog katedralnog župnika. Knjiga u prvom dijelu sadrži njegove propovijedi, te pozdrave i zahvale gostiju Dužijance. U drugom dijelu knjige nalaze se sačuvane propovijedi gostiju na Dužijancama, za koje je mons. Beretić smatrao da se uklapaju u ovu knjigu, kao i izjave gostiju o Dužijanci. U trećem dijelu knjige je popis svih voditelja, bandašica i bandaša, te propovjednika od 1985. do 2008. godine, koji su govorili na Dužijanci. Osim svoje dužnosti katedralnog župnika u Subotici, mons. Beretić je dugogodišnji urednik kalendara »Subotička Danica« i vjerni suradnik mjesečnika »Zvonik«. Do sada je objavio dva izdanja molitvenika »Slava Božja«, knjigu »Božji prijatelji s nama na putu«, prijevod knjižice »Terezija Avilska«.

Nova, treća knjiga mons. Beretića bila je povod za razgovor. **Knjiga je posvećena Dužijanci u kojoj spominjete kako ste i Vi sami bili dio risa i dužijance. Kako Vi doživljavate Dužijancu?**

Kao dječak sam zaista bio u žetvi s mojim roditeljima. Bilo mi je tada 9 ili 10 godina. S obzirom na moju dob, meni je dopalo samo bacanje uža. Donosio sam vodu mome ocu i mami. Sjećam se i danas strnjike i izgrebane kože. Na njivi i nije bilo tako strašno, kao navečer kad sam trebao oprati noge.

Dužijanca je za mene bilo ono slavlje, koje su priredili moji roditelji na kraju žetve, u dvorištu naše kuće u Somboru. Vijenac od klasova, voda, ručak, zajednička molitva. Za dužijancu u crkvi nisam niti znao. Bilo mi je 12-13 godina kad sam prvi put vidio Dužijancu u Somboru. Dužijancu doživljam kao svetkovinu zahvalnoga srca.

Vaše propovijedi sa subotnje Svečane večernje mise su često puta dirnule sve nazočne, je li to razlog da ste ih stavili u ovu knjigu?

Kad trebam govoriti na Dužijanci,

vorim, proživljam, promišljam i iskreno iznosim u propovijedi.

U sklopu knjige objavljene su i poneke propovijedi biskupa gostiju. Ima li neka propovijed koja je Vama posebno draga?

Najdraža mi je zapravo propovijed subotičkog župnika *Andrije Anišića*, a draga mi je i propovijed mog profesora *Bonaventure Dude*, kao i riječi blagopokojnog kardinala *Kuharića*.

Postoji li neka Dužijanca koja je Vašem srcu osobito draga ili po nečemu posebna?

To je bila Dužijanca s kardinalom *Kuharićem* 1990. godine i ona 1999. godine s kardinalom *Bozanićem*. Posebno me obradovao i biskup hvarsko-viško-brački *Slobodan Štambuk*.

Kako je bilo rečeno na samoj književnoj večeri, ova knjiga je označila i početak proslave 100. obljetnice Dužijance, koju na

stima kršćanske etike kao i identitetu našega čovjeka?

To bi možda bila previsoka ocjena. Zato bih takvu ocjenu prepustio čitateljima. U svakom slučaju, knjiga je svjedočanstvo za moje doživljavanje Dužijance. Tko je slušao moje propovijedi, znade da sam ljepotu svojih propovijedi postigao mislima i stihovima najvrstnijih pjesnika i mislilaca, napose Svetim pismom. Ovom knjigom bih želio posvjedočiti koliko je naša vjera lijepa u svojoj inkulturaciji. Tko je gledao Dužijancu kao promatrač, morao je vidjeti i doživjeti koliko su naši vjernici srasli s tom svetkovinom.

Volio bih kad bih svojom knjigom mogao doprinijeti još dubljem doživljaju Dužijance, kao svetkovine zahvale za žetvu. Dužijanca uvijek budi radost, nadu, ljubav i slogu. Zato i naši sugrađani koji nisu katolici, nisu bunjevački

sav se dadem u pripravu propovijedi i uvijek se trudim da tada iznesem najljepše što mogu. Možda se upravo to dopalo sudionicima slavlja. Ono što na Dužijanci izgo-

ovaj način obilježava Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović«. Možemo li reći da je ova knjiga svojevrstan doprinos vrijedno-

Hrvati, nisu Bunjevci, vole reći da je dužijanca zajednička svetkovina svih Subotičana.

Ž. Vukov

SLAMA 2009. OKUPILA UMJETNIKE IZ HRVATSKE, BOSNE I HERCEGOVINE, MAĐARSKE I SRBIJE

Trnovit put Baranjaca

Slamarke iz Tavankuta pronijele su diljem svijeta slavu umjetnosti od slame, a na taj trnovit put pošli smo i mi Baranjski, rekla je predsjednica Udruge »Slama« u Lugu Silvana Faller, čije eko-gospodarstvo »Fallerovi dvori« u malom baranjskom selu Lugu krase skulpture od slame umjetnika iz regije

Vatra!?, povikao je netko, i toga trena vatreni jezici već su lizali jarbol visine desetak metara. U trenu, barka je potpuno izgorjela, no na sreću, ljudskih žrtava nije bilo. Osim kolateralne štete. Naime, Baranjski, inače panonski mornari, iznova su ostali i bez barke i bez mora, a što bi rekao *Dorđe Balašević*, to je već izuzetan peh.

Završna je to scena i najatraktivniji dio umjetničke kolonije Land Art Festivala »Slama 2009.«, koja se u malom baranjskom selu Lugu održava već četvrtu godinu zaredom, spaljivanje najveće zajedničke skulpture od slame, barke visoke 9 metara. No, nije student zapalio žito, već magistar kiparstva *Nikola Faller*, utemeljitelj ove jedinstvene manifestacije u Hrvatskoj, koja već četvrti puta okuplja dvadesetak umjetnika iz čitave regije – Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Mađarske i Srbije, a njihovi su radovi od slame mamili poglede više od tri tisuće posjetitelja na eko-gospodarstvu »Fallerovi dvori« kod Luga. Osim umjetnika, toga se vikenda dobrotno oznojilo i više od 200 volontera, zatim članovi Udruge za terapijsko jahanje »Mogu«, Udruge branitelja iz Tovarnika i članica »Kuminog sela« i kulturni djelatnici poput »Druge« iz Osijeka i Jazzybel quarteta.

»Slamarke iz Tavankuta pronijele su diljem svijeta slavu umjetnosti od slame, a na taj trnovit put

»Druge« na Slami

pošli smo i mi Baranjski«, rekla nam je predsjednica Udruge »Slama« u Lugu *Silvana Faller*, čije eko-gospodarstvo »Fallerovi dvori« krase skulpture od slame – tetrijeb, jarac, stećak, riječna zmija, srce od slame, snovolovka i mnoge druge, autora *Andrassa Kuhleina* iz Mađarske, *Ivana Miletića* iz BiH, *Milene Obradović*, *Drage Stojakovića* i *Borisa Bogdanovića* iz Srbije, *Mariel Hühn*, *Ane Gizdić*, *Marije Sršen*, *Ane Pichler* i *Borisa Sekulića* iz Hrvatske, te

domaćih, baranjskih snaga, no za njih ćete svakako još čuti. »Udruga danas broji 18 članova, uglavnom akademske naobrazbe, članstvo se iz godine u godinu povećava, a planovi su ostvarenje nekolicine projekata zasnovanih na slami i jačanje prekogranične suradnje, te brendiranje suvenira od slame«.

Posjetitelja je bilo barem tri tisuće i to sa svih strana, jer za koloniju se već čulo nadaleko, i mogli su laganim hodom razgledati umjetnine od slame na čitavom prosto-

ru gospodarstva, jer moto ukupne aktivnosti jest povratak prirodi, a za one koje su sunce, visoke temperature i zapara izmorili, organiziran je eko-taxi, konjska zaprega s obližnjeg obiteljskog gospodarstva »Orlov put«. I gastronomska je ponuda karakterizirala povratak prirodi, pa je na trpezi od slame ponuđeno sve iz vrta i voćnjaka – od paprike i rajčica do šljiva, bresaka, jabuka i grožđa, domaćeg kozjeg sira i kruha iz krušne peći i pekmeza iz »Kuminog sela«.

»Ova je manifestacija zaživjela kroz ove četiri godine i nema sumnje da će ostati tradicionalna«, rekao je Miroslav Faller, čiji su sinovi *Erich* i *Nikola* duša ove nadasve lijepje umjetničke kolonije. Ovaj značajan ekološki projekt prepoznali su od samoga početka Osječko-baranjska županije i Općina Bilje, a od ove godine i Ministarstvo zaštite okoliša, te Ministarstvo turizma Republike Hrvatske, pa će se vrlo skoro još više znati o hrvatskom festivalu slame u baranjskom selu Lugu.

Slavko Žebić

Kolonija je bila dobro posjećena

Silvije Strahimir Kranjčević

Priređuje: Miranda Glavaš-Kul

Vodeći pjesnik hrvatsko-ga realizma, ujedno i najmarkantnija pojava u hrvatskome pjesništvu 19. stoljeća svakako jest *Silvije Strahimir Kranjčević*. Rođen je Senju 1865. godine. Pučku školu i gimnaziju polazio je u rodnom gradu, ali zbog svoje buntovne naravi nije uspio maturirati. Tijekom 1883. godine učenik je senjske bogoslovije koju ubrzo napušta jer odlazi u Rim gdje se, kao student teologije Collegiuma Germanico-Hungaricum, želi pripremiti za svećeničko zvanje. Nakon šest mjeseci napušta Rim i odlazi u Zagreb, ondje upisuje jednogodišnji učiteljski tečaj. Nakon završenog školovanja ne uspijeva naći namještenje u Hrvatskoj te odlazi u Bosnu gdje kao učitelj trgovačkih škola predaje u Livnu, Mostaru, Bijeljini i Sarajevu. Godine 1898. vjenčao se s *Elom Kašaj*, a šest godina kasnije rodila mu se kći Višnja. Bio je urednik sarajevskog polumjesečnika »Nada« (1895.-1903.), član Hrvatskog književnog-pedagoškog zbora te suradnik »Vienca«, »Hrvatske vile« i »Slobode«. Umro je u Sarajevu 1908. godine.

Kao pjesnika zanimale su ga sve brige i tegobe njegova naroda, a izražavao ih je pomoću biblijskih i antičkih parabola, simbola iz povijesti kršćanstva i židovskog naroda; njihovom je alegoričnošću odijevao temeljna ljudska pitanja

o svemiru, o životu, o neskladu ideala i zbilje, o svrsi čovjeka i prirode, o vjeri, o Crkvi, o Bogu, o smrti, o ljubavi, o grijehu i o sreći, o pravdi, o slobodi – o pitanjima koja bi inače bila više nego obična; o tragikomediji svijeta, za koji ni on, kao ni njegova velika pjesnička simpatija *Heine*, nije uvijek pravo znao, je li bolnica ili umobolnica. Svemirske vizije koje otkriva njegova poezija izrasle su iz mračne stvarnosti khuenovske Hrvatske. Sve patnje koje je trpjela njegova pogažena domovina i njegov poniženi narod doživljavao je starčevićanskim očajavanjem i proživljavao svojim pjesničkim senzibilitetom tako intenzivno da je njihov domet prelazio granice zemaljske stvarnosti. Kozmička dimenzija njegova pjesništva, o kojoj se toliko govorilo i nagađalo, suvislo i nesuvislo, nije zapravo ništa drugo nego bolni odjek i projekcija hrvatske nesreće. Ona proizlazi iz nesklada svijeta u kojemu i završava.

Stihove je počeo pisati u ranoj mladosti, ili kako sam Kranjčević u svojoj autobiografiji kaže, prije petnaeste godine. Svojom prvom tiskanom pjesmom »Zavjet« objavljenoj u časopisu »Hrvatska vila« 1883., odnosno borbenošću i rodoljubljem koje je ona izražavala, oduševio je pravaše Harambašićeva kruga koji su posve nepoznatog pjesnika dočekali oduševljeno i proročanski: »Taj će vam biti najbolji hrvatski pjesnik!«. Zbirkama »Bugarkinje« (1885.) i »Izabrane pjesme« (1898.) Kranjčević se predstavlja kao pjesnik prorok koji rodoljubni zanos uobličuje u odnosu na svoju osobnost. U Kranjčevićevu se stvaralaštvu isprepliću biblijska tradicija i Darwinova teorija evolucije. Njegov će pjesnički put punih dvadeset i pet godina, od »Zavjeta« 1883. do »Kristove slike« objavljene u »Savremeniku« 1908. godine teći crtom koju definiraju tri uporišne točke: domovina – čovjek – svemir. Dosljedno na toj crti, Kranjčević se nije mijenjao nego rastao i sazrijevao.

Moj dom

Ja domovinu imam; tek u srcu je nosim,
I brda joj i dol;
Gdje raj da ovaj prostrem, uzalud svijet prosim,
I... gutam svoju bol!
I sve što po njoj gazi, po mojem srcu pleše,
Njen rug je i moj rug;
Mom otkinuše biću sve njojzi što uzeše,
I ne vraćaju dug.
Ja nosim boštvo ovo - ko zapis čudotvorni,
Ko žića zadnji dah;
I da mi ono pane pod nokat sverazorni,
Ja past ću utoma.
Ah, ništa više nemam; to sve je što sam spaso,
A spasoh u tom sve,
U čemu vijek mi negda vas srećan se je glaso
Kroz čarne, mlađe sne!
Kroz požar, koji suklja, da oprži mi krila,
Ja obraz pronijeh njen;
Na svojem srcu grijem već klonula joj bila
I ljubim njenu sjen.
I kralje iznijeh njene i velike joj bane,
Svih pradjedova prah,
Nepogažene gore i šaren-đulistane
I morske vile dah.
... Ja domovinu imam; tek u grud sam je skrio
I bježat moram svijet;
U vijencu mojih sanja već sve je pogazio,
Al ovaj nije cvijet.
On vreb, vreb, vreb... a ja grlim mukom
Na javi i u snu,
I preplašen se trzam i skrbno pipam rukom:
O, je li još te tu?!
Slobode koji nema, taj o slobodi sanja,
Ah, ponajljepši san;
I moja žedna duša tom sankom mom se klanja
I pozdravlja joj dan.
U osamničkom kutu ja slušam trubu njenu
I krunidbeni pir,
I jedro gdje joj bojno nad šumnu strmi pjenu
U pola mora šir!
Sve, cvjetno kopno ovo i veliko joj more
Posvećuje mi grud;
Ko zvijezda sam, na kojoj tek njeni dusi zbore,
I... lutam kojekud.
Tek kad mi jednom s dušom po svemiru se krene,
Zaorit ću ko grom:
O, gledajte ju divnu, vi zvijezde udivljene,
To moj je, moj je dom!
(»Vienac«, 1897.)

BLAGDAN SVETOG ROKA U LEMEŠU

Zahvala svecu koji ih je spasio od kuge

U nedjelju, 16. kolovoza, na blagdan Svetoga Roka, katolički vjernici u Lemešu obilježili su zavjetni dan. Svečanu misu predvodio je mjesni župnik *Antal Egedi*. Misi je bio nazočan veliki broj vjernika, što ukazuje na činjenicu da vjernici i dalje štiju ovaj blagdan iako je od davanja zavjeta proteklo više od dva stoljeća. Naši stari su molili ovog sveca da ih spasi od kuge koja je harala selom. Sveti Rok im je uslišio molitve, bolest je prestala. Za uzvrat, mještani su ovaj dan štovali kao zavjetni i u crkvu postavili kip ovoga sveca i, naravno, kao žrtvu su postili, što se i danas održava.

Vremena se mijenjaju, pa je poštast sada bijela kuga. To potvrđuju i brojke: prije samo 30-ak godina u mjesnoj osnovnoj školi bilo je 350 - 400 učenika, a sada ih je oko 220.

L. T.

Još jedna »Čikerijada«

Ovogodišnji susret mladih »Čikerijada 2009« održat će se 26. kolovoza u Čikeriji, malom mjestu između Subotice i Tavankuta. Kao i prijašnjih godina, susret je zamišljen kao duhovno-rekreativni susret mladih iz subotičkih i okolnih župa. Tijekom dana mladi će sudjelovati na misnom slavlju, koje će ove godine predvoditi vlč. *Akos Gutasi*. Pokraj ispovijedi i mise, ostatak dana okupljeni će provesti u druženju, sportu i drugim rekreacijama. Na Čikeriju se ide biciklima, a zainteresirani se mogu javiti svojim župnicima ili jednostavno doći biciklom ispred župe Isusova Uskrsnuća (kod »Buvljaka«), gdje je okupljanje u 8 sati.

100 Bandaša i bandašica

U povodu proslave 100. obljetnice održavanja Dužijance u Subotici, Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« planira izdati fotomonografiju pod radnim naslovom »Sto bandaša i bandašica«, koja bi u svom sadržaju prikazala sve do sada sakupljene fotografije bandaša i bandašica. Knjigu priprema *Grgo Piuković*, koji dugi niz godina brižno sakuplja i arhivira sve fotografije vezane za Dužijancu.

Iako je sakupljen veliki broj fotografija, nedostaju neke iz vremena prije i nakon I. svjetskog rata, te one iz perioda II. svjetskog rata i nakon rata, kada su ulogu bandaša i bandašice vršila djeca.

Molimo sve dobronamjernike koji imaju fotografije dužijance ili informacije o njima iz bilo koje godine, da pomognu i posude fotografije, kako bismo ih mogli uvrstiti u monografiju. Naravno, fotografije ćemo nakon skeniranja odmah vratiti vlasnicima, a rado ćemo primiti i skenirane fotografije na USB memoriji ili na CD-u u »jpg« ili »tif« formatu.

Unaprijed Vam zahvaljujemo u nadi da ćete prepoznati vrijednost ovoga izdanja te svojim informacijama i angažiranjem u potrazi dati i svoj doprinos stotoj obljetnici Dužijance. Možete se javiti *Grgu Piukoviću* na tel. 024/534-589 ili *Marinku Piukoviću* na tel. 063/80-87-835.

mr. *Andrija Anišić*,

pročelnik izdavačkog odjela Instituta »Ivan Antunović«

OBILJEŽEN BLAGDAN U ZEMUNU

Srce za molitvu otvoreno

Blagdan Uznesenja Blažene Djevice Marije, čije ime s ponosom nosi župna crkva u Zemunu, njeni župljani su 15. kolovoza obilježili na poseban način. Prijepodnevnu svečanu misu predvodio je biskup Srijemski mons. *Đuro Gašparević* s domaćim župnikom *Jozom Dusparom* i još nekoliko svećenika. Poslijepodnevno svečano euharistijsko slavlje predvodio je preč. *Petar Tašev* iz crkve Ćirila i Metoda s Ćukarice s ostalim svećenstvom. On je blagdan Uznesenja Blažene Djevice Marije u svom izlaganju povezo s njenom pobjedom nad duhovnom i fizičkom smrću. Dobro poznatim pjesmama posvećenim Majci Božjoj, koje su od srca vrijedno pripremili pjevači zbora Svete Cecilije, uveličane su obje svečane svete mise. Na ovaj veliki blagdan Blažena Djevica Marija još jedanput pod svoje okrilje okupila je nas, svoju djecu. Najveći dar koji mi možemo pokloniti njoj je naše srce otvoreno za molitvu i za svako dobro koje nam ona i njen sin svakodnevno nesebično daruju. Župljani Zemuna su danas zaista pokazali želju da krenu prema tom cilju.

D. Lukinović

U sklopu proslave blagdana sv. Roka u istoimenoj župnoj crkvi u Subotici, tijekom svete mise župnik preč. *Andrija Anišić* blagoslovio je obitelji koje očekuju dijete. Misno slavlje je predvodio mons. *Marko Forgić* uz koncelebraciju domaćina i mlađomisnika vlč. *Dragana Muharema*.

PORUKE EVANĐELJA

Tri zlatne riječi

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Koji dan sam slučajno otvorio TV kanal »Tele pace«. To je, inače, televizijski kanal koji često posuđuje svoj program iz Vatikana. Zainteresirala me je misa koju je služio *Benedikt XVI.* u onoj crkvi koja je bila njegova naslovna crkva dok je bio kardinal. Naime, svaki kardinal je član »Rimskog klera«. Dakle, svaki kardinal je u Rimu »kod kuće«. Stoga ima u dekretu kreiranja kardinalom i crkvu koja je njemu dodijeljena.

Zanimljivo je da je kardinal *Ratzinger*, kad je postao Papa, učinio posjet svojoj bivšoj naslovnoj crkvi. Držao je homiliju. Pri kraju je odložio pisani tekst i zamolio slušatelje za pažnju za samo tri riječi. Bit će kratko, par minuta. Zanimalo me koliko je to »papinskih par minuta«. Trajalo je pola sata. No, ono što je govorio, daleko je bitnije i zaslužilo je i više vremena.

BIT KRŠĆANSTVA JE RADOST

Postavio je pitanje – znamo li koje su tri ključne riječi u Novom zavjetu i čine Novi zavjet? Moram priznati. I ja sam sebi to pitanje postavio i ne bih znao dati bolji odgovor. Onda je on počeo. Prva riječ Novog zavjeta koja sadrži najjaču poruku je: RADUJ SE. I tada se upustio u tumačenje grčkog značenja te bogate riječi, koja je i poruka, i pozdrav, i vijest, i sadržaj. Nevjerojatno koliko elemenata sadrži samo etimološko tumačenje. Kada je došlo teološko, ostao sam zadržan bogatstvom smisla koju ta riječ u sebi nosi. Uistinu, bit kršćanstva je radost. Radost ponajprije radi vijesti koja je u sebi oslobađajuća, a to je život i djelo Isusa Krista. Jedini put, istina i život je On. Ako znamo kojom cijenom smo privedeni u zajedništvo s Njim, a po Njemu s Ocem i Duhom, kako ne biti radostan? Nastavio sam kasnije reflektirati na ovu riječ. Usporedio sam sebe i svoju okolicu i postavio pitanje – koliko je stvarno među nama prisutna radost? Ona nije veselje – koje može biti i plod čašice vina – ona je radost, plod čiste savjesti. Plod punine. Plod sreće. Kako je važna čista savjest, pošten rad, istinska sreća da bi čovjek mogao biti radostan. Jasno, radost se ne da glumiti, ona je nutarnje svjetlo koje izbija iz naših očiju, odzvanja našim usnama, vidi se u našim djelima, stoga plijeni i osvaja naše sugovornike. Osjeća se prisutnost punine osobe koja iz »bogatstva srca« govori, čini, zrači. Kako je danas poželjna radost kao poluga života, kao snaga, pa i kao smisao. Čini mi se ponekada da evanđelje u svojoj punini još nije dospjelo do nas. Još nismo slobodni. Još nismo iznutra sigurni da smo spašeni. Ili nam možda savjest ne da biti radosnima? Ili naša djela? Svakako je ova riječ i poruka istinita i osjetio sam kako često zaboravljam na temeljnu kršćansku poruku: biti radostan.

U vremenu kada je

čovjek sve manje oso-

ban, sve češće zbir-

na imenica, ili samo

broj. U vremenu kada

se plaši sam svojih

spoznaja, svojih čina,

svojih promašaja.

U vremenu kada ga

plaši okolica, a nad-

vija se oblak sumnje

za budućnost, kako

je važna poruka: ne

boj se!

UTJEHA I POZIV

Druga riječ koju je Papa spomenuo bila je: NE BOJ SE! Za nas je to cijela rečenica, a u grčkom obliku to je samo glagolski oblik. Ponovno etimološko tumačenje koje pokazuje koliko je Papa siguran u svom znanju i poznavanju teologije i onoga što se iza same etimologije krije. I ponovno je pokazao kako je puno važnije ono što ta riječ poručuje. Nisam zapamtio koliko se puta u Svetom pismu ta riječ spominje, ali svakako više od stotinu puta. Redovito je Bog upućuje prestrašenom čovjeku: ne boj se. Grješnom čovjeku: ne boj se. Malom čovjeku: ne boj se. Novi zavjet je u cijelosti okrenut malenom čovjeku. Okrenut je ugroženom, grešnom, izgubljenom. Što može biti snažnije kada ti Sudac života utješno dovikne: ne boj se. To biva onda i utjeha i poziv. To nije prijekor nego ohrabrenje. I ponovno sam reflektirao u sebi tu riječ – koliko je uopće ja upotrebljavam? Kao ohrabrenje, kao utjehu, kao pomoć. Čini mi se da je ta riječ postala eventualno samo fraza, a zaboravljamo – ako je istinita, ona spašava iz svake situacije. Uistinu Novi zavjet je jedinstvena poruka koja nam je pokazana u Isusu Kristu: ne boj se. Zvuči kao novo otkriće, a tako je stara poruka. Tako jednostavna, a tako snažna. U vremenu kada je čovjek sve manje osoban, sve češće zbirna imenica, ili samo broj. U vremenu kada se plaši sam svojih spoznaja, svojih čina, svojih promašaja. U vremenu kada ga plaši okolica, a nadvija se oblak sumnje za budućnost, kako je važna poruka: ne boj se!

POTVRDA I PREDANJE

Treća riječ koju je Papa odvojio kao poruku cijelosti Novoga zavjeta bila je: DA. Jedna potvrda i predanje. Pristanak na Božji plan spasenja čovjeka, pristanak na Božju volju u našem životu, pristanak na našu puninu u nama samima onako kako je vidi da je punina u Božjim očima. Nameće se trajno pitanje – što je to Providnost? Trajno izaziva problem naše slobode: biti slobodan, a biti predodređen. Jasno da to ne može ići zajedno. Mi ne vjerujemo u predodređenje. Vjerujemo u Providnost. Providnost je Božja očinska briga za naše dobro i vremenito i vječno. To da se Bog o nama očinski brine i da »zna što je potrebno« je objava Isusa Krista. Ako bismo htjeli razumjeti što je evanđelje najkraće, onda je to objava da je Bog Otac – jedini dobar. Ako je to tako, onda je zaista naša najveća riječ koja može odgovoriti na svu puninu sadržaja našeg života jednostavno »da« – neka bude volja Tvoja.

Tako razmišljajući i prateći Papin nevezani govor vjernicima, shvatio sam da ima pravo na svojih »pet minuta« koje traju pola sata.

Zagovor i pomoć sv. Roka

Prije više od 270 godina dan je zavjet da će se na blagdan sv. Roka postiti, kako bi nas ovaj svetac poštedio kuge

Vjernici našega grada i danas štiju sv. Roka, koji se smatra i zaštitnikom Subotice. Prije više od 270 godina dan je zavjet da će se na blagdan sv. Roka postiti, kako bi nas ovaj svetac poštedio kuge. I danas mnogi poste i ostaju vjerni tom običaju, koji se prenosi s generacije na generaciju. Iako danas nemamo kugu, imamo neke druge bolesti i probleme današnjice.

U subotu, 15. kolovoza, u ovoj stoljetnoj kapelici blagoslovljen je obnovljeni oltar. Tim povodom razgovarali smo s mons. *Stjepanom Beretićem*, katedralnim župnikom. »Za vrijeme kuge 1738. godine katolički građani Subotice su se zavjetovali da će u čast svetome Roku u središtu grada podići zavjetnu kapelu. I zaista. 5. rujna 1738. godine je već položen kamen temeljac današnje kapele. Kapela je 1753. godine prvi put bila obnovljena, a 1773. godine je ispred kapele podignut trijem, te je tako služila kao župna crkva, dok se nije završila današnja katedrala – u listopadu 1797. godine. Kad je 1739. godine ponovno izbila kuga, subotički katolici su se zavjetovali da će se na blagdan svetoga Roka uzdržavati od težačkih poslova, te da će toga dana postiti. Još i danas se posti. I naše vrijeme ima svoju kugu: zarazne bolesti, rak, ovisnosti. U svim tim bolestima možemo tražiti zagovor i pomoć svetog Roka«, pojasnio je mons. Beretić.

RADOVI NA KAPELICI

Radovi na obnovi kapelice sv. Roka započeli su još 2007. godine obnovom pročelja i oluka, ugrađena je i rasvjeta i obnovljena fasada same kapelice. »Kao što

Oltar, koji je sada blagoslovljen, još je prošle godine izradio stolarski majstor Stipan Bašić, a ove je godine dobio svečanu oblogu

Kronostih na pročelju kapele

Na pročelju kapele se nalazi kronostih. Kronostih je tekst koji zbrajanjem istaknutih slova odaje godinu važnu za tu građevinu ili za neki povijesni događaj. VOTIVA HAEC E FVNDAMENTIS A SENATV CIVICO SIBI ET POSTERIS RESTABILITA. Kad zbrojimo rimske znamenke: V + I + V + C + V + D + M + I + V + C + I + V + C + I + I + I + L + I dobit ćemo 1884. To je godina kad je kapela dobila današnji oblik. Evo zbrajanja i arapskim znamenkama: 5 + 1 + 5 + 100 + 5 + 500 + 1000 + 1 + 5 + 100 + 1 + 5 + 1 + 100 + 1 + 1 + 1 + 1 + 50 + 1 = 1884. Prijevod teksta: Zavjetnu ovu (kapelu) je obnovio gradski senat za sebe i za potomstvo. Kapela je tada obnovljena prema nacrtima gradskog mjernika Tita Mačkovića.

je brigu za gradnju kapela svojedobno prihvatio grad Subotica, i kao što se stoljećima brinuo o njezinom uzdržavanju, tako je subotička gradska samouprava 2007. i 2008. godine posve obnovila kapelu izvana. Svi su ti radovi bili pod budnim okom Zavoda za zaštitu spomenika kulture u Subotici«, rekao je mons. Beretić. Obnova unutrašnjosti subotičke zavjetne kapele sv. Roka je započela prošle godine otklanjanjem oštećene žbuke. Po riječima katedralnog župnika Beretića radove je obavio *Zdravko Petković*, dok su radovi vezani za unutrašnjost kapele rađeni ovoga ljeta, te je soboslikarske i ličilačke radove obavio *István Annus*, a električarske *Gabriel Kujundžić*. Oltar, koji je sada blagoslovljen, još je prošle godine izradio stolarski majstor *Stipan Bašić*, a ove je godine dobio svečanu oblogu. »Ona strana oltara koja gleda prema puku (antependij) je izrađena u lijepom reljefu. U središtu antependija je lik Krista Kralja. Tamo se vide i reljefi zaštitnika grada Subotice: svetog Mihovila i svete Terezije Avilske. Na antependiju su likovi sv. *Rozalije* i sv. *Alojzija*, koji su, kao i sveti Rok, zaštitnici od kuge. Također, na antependiju su i likovi blaženoga *Ivana Merza* i blažene *Sare*, da ljudi koji se u kapeli okupljaju imaju i najnovije svjedoke svetosti iz vlastitoga naroda«, pojasnio je mons. Beretić.

U zavjetnoj kapeli sv. Roka od 15. do 22. kolovoza služi se jutarnja dvojezična misa s početkom u 7 sati, a navečer u 18 sati moli se pobožnost u čast ovoga sveca.

Ž. Vukov

Piše: dr. Marija Mandić

Sunčanica je akutno, naglo nastalo oštećenje mozga koje je izazvano sunčevim zračenjem. Izloženost glave suncu bez kape, šešira i slične zaštite, koje se događa u ljetnjem periodu, može dovesti do glavobolje i poremećaja svijesti. Ovo se najčešće događa kod izlaganja suncu u vremenu najjačeg zračenja, odnosno od 11 do 16 sati. Ipak, nisu svi ljudi podjednako osjetljivi na zračenje, pa čak to nije ni ista osoba u različitim vremenskim i fizičkim uvjetima.

Do razvoja simptoma sunčanice dolazi zbog otečenosti mozga, koji je uzrokovan širenjem krvnih žila samog mozga zbog iznimno visoke temperature u njegovoj okolini. Razvoju neuroloških simptoma koji vode podrijetlo od sunčanice podložne su labilne osobe, osobe u alkoholiziranom stanju, čelave osobe, ali i sve druge osobe nakon preležane bolesti i ozljede.

Poštovani čitatelji,
U želji unapređivanja medicinske strane u našem tjedniku, možete slati svoja pitanja na koja će odgovarati naši liječnici-suradnici.

Pisma možete slati poštom na adresu redakcije ili mailom na: hrvatskarijec@tippnet.rs

ZNAKOVI SUNČANICE

Simptomi sunčanice ne nastaju odmah nakon ili tijekom izlaganja poglavine suncu, nego po pravilu postoji jedno tzv. latentno razdoblje u kojem osoba ne osjeća nikakve simptome. Ovo razdoblje traje otprilike 6-12 sati, nekada i duže, nakon čega se javlja ošamućenost, glavobolja, mlitavost cijelog tijela, crvenilo lica, mučnina, povraćanje koje ne donosi olakšanje. Upravo ovo povraćanje, nakon kojeg osoba ne osjeća olakšanje kao poslije povraćanja zbog mučnine izazvane hranom, ukazuje na ozbiljna događanja u središnjem živčanom sustavu i mora biti znak

Sunčanica

da situacija postaje veoma opasna. Ukoliko se ne reagira pravilno u ovom stadiju razvoja sunčanice, dolazi do pojave nesvjestice, halucinacija, nekada i grčeva tijela te do ukočenosti vrata. U ovom stadiju sunčanica je vrlo ozbiljno stanje, koje može završiti dugotrajnom nesvjesticom, a na kraju i komom i smrću.

Poslje sunčanice se obično javljaju: glavobolja koja može potrajati danima, preosjetljivost na zvučne i vizualne nadražaje, šum u ušima, razdražljivost i opće nezadovoljstvo. Bolesnik se mora odmarati u zamračenoj i prohladnoj prostoriji, u mirnom okruženju bez televizora i kompjutera.

POMOĆ

Ukoliko netko u vašoj okolini pokaže znakove razvoja sunčanice, potrebno je na vrijeme i adekvatno reagirati, jer nerijetko na taj način možete ne samo pomoći unesrećenoj osobi, nego joj čak i spasiti život! Ukoliko je povređeni na suncu potrebno ga je prenijeti u hlad, osloboditi suvišne odjeće i rashlađivati laganim polijevanjem vodom (ne naglim pljuskanjem iz kante). Svakako, savjetuje se stavljanje hladnih obloga na čelo i na glavu (krpe, ručnici, majice potopljene u hladnu morsku ili bazensku vodu), a preporučuje se i stavljanje kesa s ledom. Hladne obloge ili kese

s ledom, koje se najprije moraju umotati u krpe kako oboljeli ne bi dobio ozeblina, mogu se stavljati i na grudni koš, na stopala, na predeo butina i ispod pazuha.

Ukoliko je ozlijeđeni pri svijesti, neophodno mu je dati hladne napitke u što većim količinama. Pošto tijekom sunčanice tjelesna temperatura raste i preko 40°C, ukoliko postoji mogućnost, treba je stalno kontrolirati te s hlađenjem prestati tek kada padne ispod 38°C.

Ukoliko je ozlijeđeni u komi, odnosno bez svijesti, potrebno ga je staviti na bok u tzv. »bočni koma položaj«, kako se ne bi ugušio ukoliko dođe do povraćanja. Bolesnika treba što prije prevesti u bolnicu, gdje se tekućina nadoknađuje infuzijama i daju se lijekovi za smanjenje otoka mozga.

PREVENCIJA

Sunčanicu možete izbjeći ukoliko koristite dobru zaštitu za glavu. Nabavite slamnati šešir širokog oboda, koji će vas štititi od direktnog utjecaja sunca. Ukoliko na suncu boravite duže vrijeme (na primer za vrijeme poljskih radova ili na plaži) redovito rashlađujte kosu, glavu i potiljak vodom. Pijte puno hladne tekućine kako biste rashladili tijelo iznutra – i odmarajte se dovoljno.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Na obalama plavog mora

*Svi učenici hrvatskih odjela
imali su priliku ljetovati u
Hrvatskoj*

*Djeca su posjetila Krk,
Zaostrog, Novi Vinodolski i
otok Prvić kod Šibenika*

Dragi moji mali i veliki prijatelji, nadam se da ste se odmorili, jer uskoro počinje nova školska godina. Neki se raduju ovom novom početku, dok bi se neki još malo odmarali.

Svakako, ima tu i lijepih stvari osim učenja, koje je ipak na prvom mjestu, ponovno ćete se susresti sa »starim« prijateljima, dobit ćete možda novu školsku torbu, nove bilježnice, knjige, olovke, uvijače...

No, ono što je sigurno, jest da škola uskoro počinje!

Mnogi od vas su tijekom ljetnog odmora posjetili more i uživali skupa s prijateljima. Neki su bili odmah na početku ljeta, dok su se neki vratili prije koji dan.

Ove su godine svi oni koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku imali mogućnost ići na more skupa sa svojim nastavnicima, učiteljicama, a neki i s roditeljima.

Djeca su posjetila Krk, Zaostrog, Novi Vinodolski i otok Prvić kod Šibenika. Odlazak djece na Krk, u Zaostrog i na otok Prvić organizirala je Hrvatska katolička udruga »Stopa«, čiji je predsjednik *Mičo Skenderović*. U pomoć oko organizacije priskočili su i učiteljica i roditelji, dok je odlazak u Novi Vinodolski organiziralo Hrvatsko nacionalno vijeće i Grad Zagreb.

KRK

Na Krku su ljevali učenici OŠ »Matko Vuković« i to 5., 6. i 7. razredi, skupa s nastavnicima.

Boravili su u karmelićanskom franjevačkom samostanu, gdje su imali organiziranu svakodnevnu svetu misu, razne kreativne radionice, kupanje, svakodnevnu tjelovježbu i, naravno, odmor. S njima je također išao vlč. *Marijan Vukov*, koji je bio duhovni vođa ovoga ljetovanja.

Zajednička sveta misa

ZAOSTROG

Već treću godinu zaredom roditelji generacije budućeg 4/h razred u OŠ »Matko Vuković« organiziraju zajedničko ljetovanje u Zaostogu. Ovaj susret nije obično i samo ljetovanje, nego je obiteljska duhovna obnova. To je njihova ideja, produblјivanje zajedništva među djecom i obiteljima. Kako bi zaista imali pravu duhovnu obnovu, odlučili su u Zaostrog povesti i vlč. *Oskara Čizmara*, koji je s oduševljenjem prihvatio ovaj poziv. Po riječima *Ane Čavrgov*, učiteljice i katehistice, svakodnevno su imali svete mise na kojima su djeca aktivno sudjelo

vala, svirala i pjevala. Također su priređene i meditacije za odrasle. Za vrijeme njihova posjeta obilježen je blagdan Gospe od anđela, koji se tamo osobito štuje i slavi, te su subotička djeca predvodila svečanu povorku kroz mjesto. Tijekom boravka u Zaostrogu bili su smješteni u franjevačkom samostanu, koji je, po njihovim riječima, prava oaza mira.

Ove godine u njihovo pozitivno iskustvo su se uvjerili i roditelji i djeca Dječjeg vrtića »Marija Petković«, koji su ljetovali u Blatu na Korčuli.

Škola plivanja

Maskenbal

NOVI VINODOLSKI

Od 3.-10. kolovoza dječje odmaralište Grada Zagreba (točnije Crvenog križa) u Novom Vinodolskom posjetili su učenici od 1.-8. razreda osnovnih škola: »Matko Vuković« - Subotica, »Ivan Milutinović« - Subotica i Mala Bosna, »Sveti Sava« - Subotica, »Matija Gubec« - Tavankut, »Vladimir Nazor« - Đurđin, kao i djeca iz Sonte i Bačkog

Monoštora. Njih 110-ero i 8 nastavnika, po riječima učiteljice *Danijele Romić*, odmorili su se uz zanimljiv i prigodan program. Djeca su imala svakodnevnu tjeļovježbu, razne kreativne radionice, školu plivanja, kao i večernje maskenbale, razne fešte i zabave. Skupa s njima u odmaralištu su gostovala i djeca iz Karlovaca i Siska, te su se rodila i neka nova prijateljstva.

OTOK PRVIĆ

U organizaciji Hrvatske katoličke udruge »Stopa« na otoku Prviću, kod Šibenika, u Prvić Luci ljetovali su učenici starijih razreda iz OŠ »Matija Gubec« iz Tavankuta, OŠ »Ivan Milutinović« iz Subotice i Male Bosne, učenici hrvatskih odjela iz Gimnazije »Svetozar Marković« i Vokalno instrumentalna skupina »Proroci«, koji su sudjelovali u organiziranju i animiranju meditacija. Za vrijeme boravka u Prvić Luci mlađi su sudjelovali u raznim radionicama, dok su stariji imali rad po grupama i duhovnu obnovu. Svaki dan u predvečerje su imali svetu misu, na kojoj su aktivno sudjelovali. S mladima je iz Subotice išao i vlč. *Željko Augustinov*, koji je u svojoj režiji vodio i mlade folklorashe iz Male Bosne. Po riječima organizatora Miće Skenderovića i ovoga puta mlađi su bili smješteni u jednom franjevačkom samostanu benediktinskog reda, koji se sada obnavlja. Tijekom njihovog boravka VIS »Proroci« su održali i dva koncerta, u Prvić Luci i u obližnjem otočnom mjestu Prvić Šepirunama

CRVENI LJEPOTANI

Klub ljubitelja Ferrarija

Tijekom nedavnog ATP turnira u Umagu, na obližnjem parkingu iznenada su »zabrujali« snažni, prelijepi automobili jarko crvene boje. Točnije, šest crvenih i jedan crne boje. Dileme nije bilo. Klub ljubitelja Ferrarija stigao je na krajnji sjever Istre, a njihovi ponositi vlasnici pružili su izvanrednu priliku brojnim radoznalim turistima za fotografiranje i razgledanje »ljepotana«, čija se vrijednost, ovisno o modelu i opremi koju posjeduju, kreće u stotinama tisuća eura. Prema riječima *Giorgia Farinellia*, jednog od vozača ovih famoznih ljepotana, jedina prilika iskušati ih u punoj snazi imaju isključivo na stazi Formule 1, jer brzine koje postižu njihovi modeli daleko su iznad dozvoljenih na »civilnim« autocestama. No, ljubav prema Ferrariju je jača od svega, a voziti ga znači mnogo toga. A što bi se više i moglo reći o ovim prestižnim modelima talijanske automobilske industrije,

kada zbilja svaka fotografija vrijedi više od bilo kojih riječi. Ipak, dok uživate gledajući ih, evo i nekoliko dodatnih podataka o automobilima iz Scuderiji Maranello, gdje se oni dizajniraju i proizvode još od 1947. godine pod imenom svog genijalnog tvorca *Enza Ferrarija*, legende talijanskog automobilizma.

MODELI

F430 (4.300 kubičnih centimetara, 490 KS – max. brzina 315 km/h),

F430 Spider, 430 Scuderia (automobil koji je najviše testirao Michael Schumacher), **Scuderia Spider 16M** (limitirana edicija svega 499 komada), **612 Scaglietti**,

Ferrari 599 GTB (od 0 do 100 km/h za 3,7 sekundi – max. brzina 330 km/h), **Ferrari California** (restaurirani model iz 1957. godine)

VODA

Svakodnevno slušamo savjete liječnika i nutricionista kako u ovim toplim ljetnim danima prijeti dehidracija organizma, ukoliko se ne pije dovoljno tekućine. Ipak, prema savjetima stručnjaka najbolje je uzimati vodu. Negaziranu, tzv. običnu vodu. Ali, ima tu jedan mali problem. Voda iz pipa često baš i nije najbolja za piće, pa da bi se zadovoljile ove potrebe za njezinim unosom, jedino preostaje konzumiranje »flaširane« vode, koje je sve više na tržištu. A to »malo košta«. Pa ako se uzme računica kako je dnevno potrebno minimum dvije litre vode, puta 30 dana mjesečno, onda se može ostati i »žedan preko vode«.

FOTO KUTAK

Svatko na svoju stranu

KRUŽNI TOKOVI SUBOTICE

18. KOLOVOZA

KVIZ

U2

Koje godine i gdje je oformljen sastav U2?
Kako je pravo ime Bono Voxa?
A kako The Edgea?
Kako se zove prvi album grupe U2, a kako posljednji?
Koliko su koncerata održali nedavno u Zagrebu?
Koliko su Grammy nagrada osvojili do sada?

1976. godine u Dublinu
Paul Hewson
Dave Evans
Boy, No Line on the Horizon
Dva
22

VICEVI

Razgovaraju tri prijatelja, pa će prvi od njih:
- Moja žena je opasna kao lavica!
- Moja je gora od tigrice, doda drugi.
- Ako ćemo tako, niti moja ne liči na čovjeka! – skrušeno će treći prijatelj.

Srela se dva drugara, pa će jedan iznenađeno:
- Zar ti nisi rekao da se seliš za Englesku, pa imao si vizu i sve sredene papire?
- Odustao sam. Tamo se vozi desnom stranom, a meni to nikako ne odgovara. Dva tjedna sam vježbao vozeći tako do Novoga Sada i umalo nisam izgubio glavu!

NAJVEĆI SPORTSKI REZULTAT SVIH VREMENA

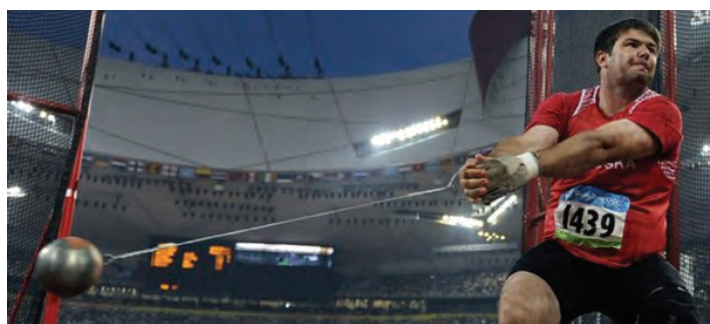
Bolt: 9,58 na 100m

Svijet je isprva na nepunih deset sekundi zaniemio u ponedjeljak 17. kolovoza oko 21.40 sati, a potom eksplodirao od oduševljenja i ushićenja zbog senzacionalnog novog svjetskog rekorda na 100 m. Jamajčanin Usein Bolt »popravio« je dosadašnji osobni rekord (9,69) za nevjerovatnih 11 stotinki i superiorno osvojio naslov najboljeg svjetskog sprintera današnjice. Istrčavši američki nacionalni rekord od 9,71, Tyson Gay morao se s ovakvim izvanrednim rezultatom zadovoljiti samo drugim mjestom, ispred Aasafe Powella 9,84 (Jamajka), koji je osvojio brončanu medalju.

SP BERLIN

Haklits sedmi kladivaš

Sbačenom daljinom od 76,26 m hrvatski bacač kladiva Andras Haklits osvojio je sedmo mjesto na Svjetskom prvenstvu u atletici, koje se održava u Berlinu. Samim plasmanom u finale SP-a 32- godišnji kladivaš

je ispunio svoj veliki sportski san i ostvario lijep rezultat za hrvatsku mušku atletiku. Prvak svijeta je postao Slovenac Primož Kozmus s bačenih 80,84 m.

TENIS

Trio u Cincinnatiju

Marin Čilić, Ivo Karlović i Ivan Ljubičić uspješno su startali na ATP turniru serije 1000, posljednjem velikom ispitu pred US Open. Čilić je svladao umaškog finalista Juana Carlosa Ferrera 6-3, 6-4,

Karlović je poslije velike borbe bio bolji od Gaela Monfilsa 6-4, 6-7, 7-6, dok je Ljubičić uz dosta muke svladao Florenta Serru s 4-6, 6-3, 6-4.

NOVI TRENER »BILIH«

Talijan Reja trener Hajduka

Katastrofalan start nove sezone splitskog prvligaša uvjetovao je kangažiranje novoga trenera, koji će pokušati zaustaviti rezultatsko posrtanje jednog od najtrofejnijih hrvatskih klubova. Nakon otpuštenog Mišea i oboljelog Kalinića, na »užarenu bijelu klupu« trebao bi sjesti 64-godišnji Talijan Edoardo Reja, nekadašnji strateg Napolija, koji je ovu slavnu momčad u prethodne četiri godine vratio iz treće lige u Seriu A.

POGLED S TRIBINA

Put za Afriku

Minsk je osvojen! Vjerojatno najteži ispit hrvatske nogometne reprezentacije pod vodstvom izbornika Bilića položen je bez greške (3-1) i s tri osvojena boda na teškom gostovanju u Bjelorusiji. Hrvatska je ostala u kvalifikacijskoj utrci za osvajanje drugog mjesta u svojoj skupini. Kiks protiv Ukrajine i gubitak dva dragocjena boda uvjetuje maksimalan učinak u svim sljedećim susretima, ali i »podgrijava« nadu da bi se moglo i nešto više učiniti na gostovanju u Engleskoj. Jer, domaća pobjeda u uzvratu protiv Bjelorusa nikako ne bi smjela biti u pitanju, a bod protiv lidera skupine na njegovom terenu 9. rujna mogao bi presuditi u konačnici borbe za drugo mjesto koje vodi u razigravanje za plasman na Svjetsko nogometno prvenstvo u Južnoj Africi sljedeće godine. Srna, Dudu, Luka i ostali nasljednici »vatrenih« sposobni su to učiniti...

PRIVATNO POGREBNO PODUZEĆE
"URNA"
A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PODUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PRIJEVOZ I CEREMONIJAL
POKOPA

Tel.: 024-558-011

Cvjećara:
Tel.: 024/557-130

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karadordev put 2,
telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,
telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovida i umrlice na
Internetu: www.funero.co.yu
e-mail: funero@funero.co.yu
Mogućnost odloženog plaćanja

Optimal Tours

-Prijevoz putnika u zemlji i inozemstvu
-20 putničkih mjesta
-49 putničkih mjesta
-56 putničkih mjesta

**tel/fax: 024/600686
mob: 065/66 26 144
069/60 0 886**

Banatska 28, 24000 Subotica, 24413 Palić

NEDELJKO HORVAT, SPORTSKI DIREKTOR NK »ĐURĐIN«

Klub se još uvijek nalazi u fazi razvoja

Prelazak u niži rang neće prekinuti našu viziju stvaranja kvalitetnog sportskog kolektiva

Razgovor vodio: Dražen Prčić

U protekloj natjecateljskoj sezoni Međuopćinske lige NK »Đurđin« nije uspio održati ostanak u ovom razredu nogometnog klupskog natjecanja i u novoj sezoni igrat će u Općinskoj ligi Subotice.

Unatoč slabijem postignutom rezultatu, u klubu je zauzet čvrst stav u nastojanju da se propusti u igri i ostvarenim rezultatima što prije isprave i već u nastupajućoj sezoni nižeg ranga »ekspresno« izbori povratak u Međuopćinsku ligu. O klubu i planovima za »povratničku« sezonu porazgovarali smo s *Nedeljkom Horvatom*, sportskim direktorom NK »Đurđin«.

»Iako u prošloj sezoni Međuopćinske lige nismo uspjeli ostvariti ostanak u tom razredu natjecanja, mi ćemo i u Općinskoj ligi nastaviti kontinuitet započetog rada. Neuspješna sezona iza nas je prepoznata kao rezultat nedovoljnosti uloženog angažmana koji je potreban za taj rang i smatramo kako je to glavni razlog ispadanja iz lige«, konstatirao je Nedeljko Horvat.

ODRŽATI STRUKTURU KLUBA

Prema riječima sportskog direktora kluba u budućem razdoblju najvažnije je očuvati strukturu kluba i s postojećim igračkim kadrom konsolidirati redove za novu natje-

cateljsku sezonu, koja bi trebala uskoro početi u Općinskoj ligi.

»U pogledu igrača na koje računamo tu se nije ništa promijenilo, imamo 22 nogometaša koji konkuriraju za prvi sastav. Prosječna starost igračkog kadra je između 25-26 godina, ali imamo i mladih igrača od 17 godina, pa cijela momčad predstavlja jedan spoj mladosti i svojevrsnog iskustva. No, želio bih istaknuti još jednu činjenicu koja bi najbolje mogla pojasniti situaciju u kojoj se naš klub trenutačno nalazi. NK »Đurđin« je još uvijek klub koji se formira i razvija i u tom procesu posve normalno dolazi i do ovakvih rezultatskih oscilacija. I pokraj ispadanja u niži rang mi očekujemo da u skorijoj budućnosti krenemo uzlaznom putanjom, a naši rezultati bi to trebali i potvrditi. Najvažnije nam je očuvati strukturu kluba i nastaviti započetim putem njegovog daljnjeg razvoja«.

PRIPREME ZA POVRATAK U VIŠI RANG

»Svi naši ciljevi usmjereni su što bržem povratku u viši rang natjecanja – Međuopćinsku ligu, i to ćemo nastojati ostvariti već tijekom ove sezone igranja u Općinskoj ligi. Pripreme su već odavno počele i već ulazimo u tzv. natjecateljsko razdoblje njihovog finaliziranja. Odigrali smo i nekoliko prijateljskih susreta protiv Starog Žednika, Ljutova, Subotice, a imamo i zakazane susrete s Tavankutom i

Severom, što bi u konačnici trebalo brojiti desetak pripremni utakmica na kojima bi se mogao u potpunosti sagledati igrački potencijal naše momčadi. Kako stvari trenutačno stoje, za natjecanje u Općinskoj ligi je prijavljeno 12 momčadi, a prvenstvo bi trebalo početi koncem kolovoza ili početkom rujna«.

RAD SA SVIM SELEKCIJAMA

»U klubu djeluju i redovito treniraju sve starosne selekcije, počevši od najmlađih pionira do seniorske momčadi. Imamo, u ovom trenutku, tri trenera koji aktivno rade: *Davor Skenderović*, trener prve momčadi, *Dežika Šomođi*, trener juniorskog sastava, i ja, koji radim s našim najmlađim nogometašima, a nastojim dovesti još jednog stručnjaka, kako bi još više pojačali trenerski rad u svim strukturama kluba. Važno je naglasiti kako svi angažirani treneri posjeduju stručnu licenciju za rad, što pokazuje ozbiljnost nastojanja da se osiguraju najbolji mogući uvjeti za kvalitetan i stručan rad, a sve u skladu s našom vizijom stvaranja dobre sportske sredine za razvoj mladih igrača. Mi smo ipak jedna mala sredina iz koje je teško regrutirati kompletan igrački potencijal, pa nastojimo animirati nogometne talente iz obližnjeg Starog

Boban taxi

Financijsku podršku momčadi pruža subotička tvrtka »Boban taxi«, čiji je naziv i dio službenog imena kluba.

Žednika, Pačira i ostalih naselja u okolici Đurđina«.

SLOŽNOST

Primjer nedavno održane radne akcije u kojoj su svi treneri skupa s nogometašima uređivali teren i klupske prostorije, jasno pokazuje kako je složenost u NK »Đurđin« na velikoj visini i da svi skupa žive za klub.

»Gledajući sve strukture i starosne kategorije u klubu je aktivno negdje oko 100 članova i zbilja je lijepo vidjeti zajedništvo i složenost, posebice kada su u pitanju ovakve zajedničke akcije, kakva je bila naša nedavna radna akcija na uređenju klupskog prostora. Sve to, uz daljnji kvalitetan rad, nam daje za pravo očekivati bolje rezultate u budućnosti i brzi povratak u viši rang natjecanja«, zaključio je Nedeljko Horvat, sportski direktor NK »Đurđin« iz istoimenog naselja pokraj Subotice.

Najpoznatiji nogometaši Đurđina

Siniša Vuković i Darko Skenderović su prije par godina igrali u NK Bačka, Siniša Romak je bio veliki talent, a svojedobno su zapaženije nastupe imali i Nedeljko Horvat, Dežika Šomođi, Marinko Merković, Tomislav Burger i još nekoliko igrača koji su prve nogometne korake napravili u Đurđinu.

NOGOMET

Pobjeda Bačke

SUBOTICA - Novu sezonu u Vojvođanskoj ligi, skupina Istok, nogometaši subotičke Bačke započeli su pobjedom protiv momčadi Kozare (3-0) na svom igralištu pokraj Somborske kapije.

Bačka: Bilinović, Karadžić, Vilotić, Bator, Vučković, Tešanović, Petrović, Perović, Đereg, Davidović, Nikutović.

Novi dresovi

Član Gradskog vijeća zadužen za sport i omladinu, Nemanja Simović, u utorak 18. kolovoza uručio je novu garnituru dresova Nogometnom klubu Bačka, uz želje da se pod novim vodstvom kluba, na čelu s novoizabranim predsjednikom Dragoslavom Radonjićem, izbori plasman u viši rang natjecanja - Srpsku ligu.

Poraz Spartaka ZV

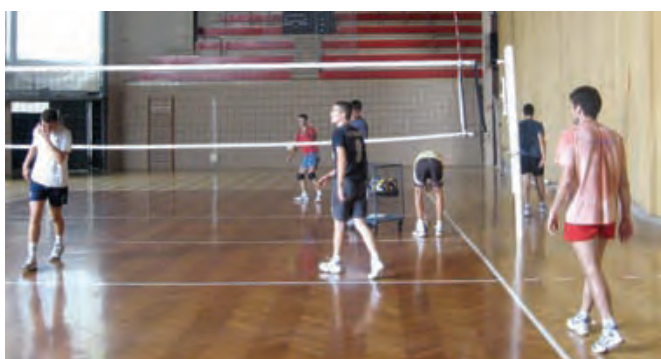
SUBOTICA - Premijerni susret Super lige pred 4500 gledatelja na Gradskom stadionu u Subotici završio je minimalnim porazom (0-1) domaćeg Spartaka Zlatibor vode u susretu protiv gostujućeg OFK Beograda. Susret je odlučio gol Beljića u 14. minuti susreta, ali je rezultat mogao biti i drugačiji, da je dosuđen penal nakon igranja rukom u šesnaestercu gostiju. Sljedeći susret Spartak ZV igra protiv Mladog radnika u Požarevcu.

Spartak ZV: Jovanić, Puškarić, Pešić, Simović, Oletu, Bratić, Mijić, Torbica (od 49. min. Bošković), Janjuš, Misini (od 62. min. Puhalak), Mirić (od 62. min. Nosković).

ODBOJKA

Pripreme za novu sezonu

SUBOTICA - Pod vodstvom novog trenera Gorana Ilića, kojemu asistiraju pomoćni treneri Igor Čajić i Nemanja Simonović, odbojkaši Spartaka vrijedno se pripremaju u subotičkoj Dvorani sportova. Iako je

do početka prvenstva još daleko, mladi subotički odbojkaši nastoje se što bolje pripremiti za osvajanje prvoga mjesta u Drugoj ligi i plasman u 1B ligu Srbije. Druga momčad će se natjecati u Vojvođanskoj ligi.

HRVANJE

Štefanek na pripremama u Rusiji

SUBOTICA - Najbolji subotički hrvac i standardni državni reprezentativac otputovao je na pripreme u Rusiju, gdje će, sparringajući s jakim rivalima u svojoj kategoriji, nastojati što bolje se spremati za velika svjetska i europska natjecanja, koja ga očekuju u nastavku sezone.

GOSTI IZ DALMACIJE

Mladi džudisti iz Splita u Somboru

SOMBOR - Ovih dana u sklopu priprema za novu natjecateljsku sezonu u Somboru su boravili mladi sportisti džudo kluba Split, pod vodstvom direktora Steve Mentusa i trenera Daniela Dimića. Trenirali su tri puta dnevno u Gradskoj dvorani, a smještaj im je omogućen u Domu učenika. Trener Daniel Dimić je rekao kako se u Somboru osjećaju veoma ugodno i da u ovaj grad dolaze vrlo rado već nekoliko godina. Kao klub su zadovoljni uvjetima, a pripreme su izvršno organizirane. Mladi džudisti iz Splita su posebno oduševljeni zelenilom i ljepotom grada Sombora

Z.G.

MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA

Sončani galantni domaćini

SONTA – U okviru natjecanja Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Kula - Odžaci u Sonti je odigrana utakmica 1. kola između domaćeg NK Dinamo i NK Aleksa Šantić iz istoimenog mjesta u Općini Sombor. U susretu osrednje kvalitete konačni rezultat je bio 1:1. Zgoditkom Branislava Andrašića Dinamo je već u osmoj minuti poveo, a izjednačio je Marko Tomić u 69. minuti. Igralo se dosta žustro, a svaka od ekipa imala je po nekoliko propuštenih stopostotnih prilika.

Rezultati 1. kola: Hajduk (Stapar) – Jedinstvo (Ribarevo) 10-1, Sloga (Čonoplja) – Terekveš (Svilojevo) 3-2, Jedinstvo (Kolut) – Sport (Bezdan) 0-2, Dinamo (Bački Breg) – OFK Odžaci 1-0, Dunav (Bački Monoštor) – OFK Šikara (Sombor) 5-4

I. Andrašić

POBJEDA GOSTIJU IZ RIĐICE

RK Stanišić ponovno igra

STANIŠIĆ - U srijedu, 12. kolovoza, s početkom u 18:30 u Stanišiću je odigrana rukometna utakmica između reaktiviranog RK Stanišića i RK Riđice. Za ekipu Stanišića su zaigrali nekadašnji igrači i evidentan je bio nedostatak kondicije, što je bio razlog lošeg ostvarenog rezultata i uvjerljivog poraza 33:22.

S. Tadić

MARTIN MAČKOVIĆ I SABOLČ BOŠNJAK, VESLAČI »PALIĆA«

Palićki dubl

Razgovarao: Dražen Prčić

Mladi veslači VK »Palića« koriste svaki dan trenirajući i pripremajući se za nove utrke, koje ih očekuju ove jeseni. Na mirnoj vodi najvećeg vojvođanskog jezera, po čijem imenu je nazvan i klub za koji nastupaju, »preveslaju« desetine kilometara u svom čamcu, usklađujući tehniku i snagu koje su potrebne za njihovu disciplinu dubl skul.

MARTIN MAČKOVIĆ

Dva puta smo bili drugi na prvenstvu Srbije u disciplini dubl skul, koja je ujedno i naša glavna disciplina. Pošto već duže vremena zajedno treniramo i veslamo na natjecanjima, uspijevamo se dobro »pratiti«, što je i rezultiralo spomenutim uspjesima na najvažnijem državnom natjecanju.

Svakoga dana, tijekom školskih ferija, imamo po dva treninga i ovaj dupli program koristimo za što bolju pripremu, jer kada škola počne, onda možemo trenirati samo jednom dnevno. Ovako imamo prvi trening

Sabolč i Martin

u osam ujutro, a drugi je poslije podne u pet sati. Trening nam u prosjeku traje oko dva sata, za vrijeme kojih preveslamo između 10 i 12 kilometara, no uvijek ostanemo i malo duže da nešto poradimo oko opreme ili ako treba pomoći u klubu. Uvjeti za veslanje su u redu, kao što to i uobičajeno biva na Paliću koji je mirna voda, jedino je malo nezgodnije ukoliko puše malo jači vjetar. U nastavku sezone nas očekuju natjecanja u Beogradu, Titelu, potom idemo u Szolnok (Mađarska), pa zbog toga moramo malo pojačati buduće treninge. Veslanje volim, ponajprije zbog mojih drugova s kojima zajednički provodim dane, a volim se i natjecati s vršnjacima. Ovo je jedan lijep i zdrav sport, na svježem zraku, koji doprinosi kvalitetnom razvijanju tjelesne muskulature.

SABOLČ BOŠNJAK

Veslanjem se bavim tri godine, '95. sam godište, isto kao i Martin s kojim već duže veslam skupa u pionirskoj disciplini dubl skul. Prije smo veslali i u četvercu, skupa s još dvojicom klupskih kolega, ali smo se ipak odlučili isključivo za dubl u kojemu možemo napraviti bolji rezultat. U našem čamcu sam ja prvi, dok Martin vesla od nazad, ali to uopće nije važno, jer je najvažnije uskladiti pokrete i ritam zaveslaja. Nadam se kako ćemo u budućnosti postizati još bolje rezultate i na sljedećem prvenstvu države osvojiti i prvo mjesto, koje nam je ove godine izmaklo.

NAJMLAĐI BIKIKLISTI »SPARTAKA«

Mladost na kotačima

Razgovarao: Dražen Prčić

Vrijeme je ljetnih školskih ferija i slobodnog vremena je napretek. Četvero subotičkih školaraca ove dane, unatoč velikim toplotama, marljivo koriste trenirajući biciklizam, sport u koji su »zakoračili« tek nedavno. Tijekom kolovoza, kako sami svjedoče, prevezli su već stotine kilometara pripremajući se za nastupajuća natjecanja. Ovaj kratki razgovor nastao je za vrijeme jedne pauze između dvije trening vožnje.

BORIS KOPUNOVIĆ

Imam trinaest godina i biciklizmom se bavim već dvije godine. Dosada sam uspio osvojiti dva pokala, koja sam dobio jer sam bio najmlađi natjecatelj na utrka u Arandelovcu i Beogradu. Trenutačno se, skupa s mojim klupskim kolegama, pripremam za utрку u Subotici koja je na programu 6. rujna, a vozit će se središnjim ulicama grada. Volio bih napraviti dobar rezultat i zbog toga svakoga dana treniram, vozeći trening etape do Horgoša, Malih Pijaca, Palića i ostalih mjesta u okolici. U svojoj kategoriji mladih kadeta (do 15 godina) bio sam treći u vožnji na kronometar, jer sam po biciklističkoj vokaciji sprinter.

DARIO NIMČEVIĆ

Rođen sam 1997. godine, a biciklizmom se bavim godinu dana. Sudjelovao sam na dvije utrke, ali ću u skorijoj budućnosti znatno uvećati broj nastupa. Svakodnevno prevezem 40 kilometara, a danas smo, primjerice, išli i 50 kilometara i malo pojačali trening. U biciklistički sport sam ušao isprva zbog

želje da se bavim mountain bikeom, no onda sam čuo za biciklistički klub »Spartak« i ubrzo zavolio cestovnu vožnju. Svojom najvećom vrlinom smatram upornost, jer bez nje je teško izdržati golemi napor brojnih kilometara, koje broji svaka utrka.

DIMITRIJE PRLJA

Imam petnaest godina i posve sam nov u ovom sportu, s obzirom kako treniram tek jedan tjedan. Isto kao i Darija, i mene je biciklizmu privukao mountain bike, ali sam se ipak odlučio za cestu. Drugačije je to kada je klub organiziran, nego što je to kod mountain bikea. Nije mi teško trenirati, jer već odavno vozim bicikl i prije sam, onako za sebe, znao prevaljivati i duže kilometarske dionice. Malo je teže nego kada je to bila isključivo rekreacija, ali se može izdržati.

SLOBODAN IŠTVANČIĆ

Nešto sam duže u biciklizmu od Dimitrija, jer sam počeo trenirati prije dva mjeseca. U ovaj sport sam ušao preko trenera, jer sam bio u prodavaonici Winner bike, dobio

potrebne telefonske brojeve i prijavio se u klub. Pozvali su me da se priključim momčadi i od tada sam svakoga dana s njima.

Treniramo svakoga dana izuzev ponedjeljka, a moj osobni prosjek je oko 60 kilometara, jer uvijek vozim i malo više od uobičajenog dnevnog treninga.

PETAK
21.8.2009.

06.00 - Najava programa
 06.05 - Hrvatska uživo
 06.45 - TV kalendar
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 08.35 - Vijesti
 08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - ZABA - 90 sekundi
 09.08 - čarolija 10
 09.57 - Croatia Osiguranje - prozor u svijet 125
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Prirodni svijet: Jazavci - Jazbinske tajne
 11.10 - Oprah Show
 11.55 - Burzovno izvješće
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Oprezno s anđelom
 13.20 - Idemo u Ameriku
 14.05 - Jelovnici izgubljenog vremena: Luk kojim miriše vrijeme
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Gospodica Marple 3
 16.20 - Skica za portret
 16.35 - Brodovi hranitelji: Posljednji pokušaji
 17.10 - Kazalište u kući
 17.45 - Croatia Osiguranje - prozor u svijet 125
 17.50 - Hrvatska uživo
 19.23 - HP - gdje ste vi, tu je i vaša pošta
 19.30 - Dnevnik
 20.05 - ZABA - 90 sekundi
 20.10 - čarolija 10, serija
 21.05 - Kartel, američki film
 22.50 - Burzovno izvješće
 22.55 - Dnevnik 3
 23.30 - Pučka intima
 00.05 - Priče Ruth Rendell: The Secret House of Death
 00.50 - Zvezdane staze: Voyager 2
 01.35 - U uredu 3
 01.55 - Falcon Beach 1
 02.40 - Ksenia - princeza ratnica
 03.25 - reprizni program
 04.45 - Brodovi hranitelji: Posljednji pokušaj
 05.15 - Oprezno s anđelom

07.00 - TV vodič
 07.05 - Najava programa
 07.10 - Mali titani
 07.30 - Dexterov laboratorij
 07.55 - Na kraju ulice
 08.10 - Ljubitelji dječjeg svijeta
 08.25 - Moji su roditelji izvan zemalji
 08.50 - Tree Hill 5
 09.30 - Vip Music Club
 10.00 - Ally McBeal 4, serija
 10.45 - Dragi John 2
 11.10 - Prijatelji 3
 11.30 - Prijatelji 3

12.00 - Lige prvakinja 1999.: Dubrovačka banka - Vakifbank
 13.05 - Reprizni program
 13.20 - Obični ljudi, TV serija
 14.05 - Znanstvena petica
 14.35 - Zemlje-ljudi-pustolovine: čuvari Ararata
 15.25 - Falcon Beach 1
 16.10 - Ksenia - princeza ratnica
 17.00 - Berlin: Atletika, SP
 21.35 - Vijesti na Drugom
 21.50 - Momci s Madisona, serija
 22.45 - Menkellov inspektor Wallander
 00.25 - VIP Music Club
 01.00 - Posebni dodaci
 01.40 - TV raspored

07.15 Lude 70-e, serija
 07.40 Cosby show, serija
 08.30 Ezo TV, tarot show
 09.30 Nova lova, TV igra
 10.50 Rebelde, serija
 11.45 Otvori svoje srce, serija
 12.35 Lude 70-e, serija
 13.35 Kralj Queensa, serija
 14.35 IN magazin
 15.15 Savršeni par, igrani film
 17.15 Vijesti
 17.30 Baywatch, serija
 18.25 IN magazin by Bijele udovice
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Zadatak: Uхватite šakala
 22.00 Prljavi poslovi, igrani film
 23.35 Lice s ožiljkom, igrani film
 02.20 Ezo TV, tarot show
 03.20 Rezovi, igrani film
 05.10 Savršeni par, igrani film
 07.00 Kraj programa

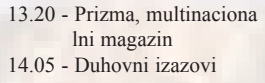

07.05 Pink Panther
 07.20 SpužvaBob Skockani
 07.45 Punom parom
 08.10 Korak po korak
 08.45 Astro show, emisija
 11.35 Kako sam upoznao vašu majku
 12.00 U dobru i zlu
 12.30 Rat u kući
 12.55 Ekkluziv, magazin
 13.10 Večera za 5
 13.45 Tajna čokolade
 14.35 Heroji iz strasti
 16.15 Korak po korak
 16.40 Pod istim krovom
 17.10 Kako sam upoznao vašu majku
 17.35 U dobru i zlu
 18.00 Rat u kući
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5
 19.35 Punom parom
 20.00 U potjeri za zavodnikom

21.15 Lov na zeleni dijamant, igrani film
 23.10 Vijesti
 23.20 Ukleti lijenčina, igrani film
 00.50 U potjeri za zavodnikom
 02.05 Astro Show, emisija

SUBOTA
22.8.2009.

06.30 - Najava programa
 06.35 - TV kalendar
 06.50 - Vrijeme je za jazz: HGM jazz orkestar Zagreb i David Liebman
 08.00 - Vijesti
 08.15 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Ljepotica iz Montane
 09.40 - Skica za portret
 09.55 - Croatia Osiguranje - prozor u svijet 125
 10.00 - Vijesti
 10.20 - Kućni ljubimci
 10.55 - Normalan život
 11.55 - Burzovno izvješće
 12.00 - Dnevnik
 12.15 - TV kalendar
 12.30 - Oprezno s anđelom
 13.20 - Prizma, multinacionalni magazin
 14.05 - Duhovni izazovi
 14.35 - Reporter i izbor: Urote - 11. rujna
 15.40 - Znanstvene vijesti
 15.45 - Alpe-Dunav-Jadran
 16.20 - Vijesti
 16.35 - Celeste osvaja Manhattan
 18.10 - Croatia Osiguranje - prozor u svijet 125
 18.12 - HP - gdje ste vi, tu je i vaša pošta
 18.15 - Lijepom našom: Gruda
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - TV Bingo Show
 21.00 - Festival šansona - ©ibenik - finale
 22.35 - Burzovno izvješće
 22.40 - Dnevnik 3
 23.02 - Sport
 23.04 - Vrijeme
 23.05 - Vijesti iz kulture
 23.15 - Krv i vino, američki film
 01.00 - Filmski maraton: Utjerivač dugova
 02.45 - Filmski maraton: Ljubav na prvi pogled
 04.30 - Reporter i izbor: Urote - 11. rujna
 05.30 - Oprezno s anđelom

07.15 Atom, crtana serija
 07.45 Winx, crtana serija
 08.10 Pocoyo, crtana serija
 08.30 Ezo TV, tarot show
 09.30 Nova lova, TV igra
 10.45 Kralj Queensa, serija
 11.15 Čarobnice, serija
 12.05 U sedmom nebu, serija
 12.55 Silverado, igrani film
 15.05 Ne zaboravi stihove, glazbeni kviz
 15.55 Nad lipom 35
 16.45 Vijesti
 16.55 Kod Ane, kulinarski show
 17.40 Mr. Bean, serija
 18.10 Lud, zbunjen, normalan, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Svjetlost dana, igrani film
 21.50 Svemirski marinci, igrani film
 23.50 Povratak gospodina Ripleyja, igrani film
 01.35 Tajno društvo 3, igrani film
 03.10 Prljavi poslovi, igrani film
 04.40 Čarobnice, serija
 05.30 Kralj Queensa, serija
 06.30 Kraj programa

07.00 - TV vodič
 07.10 - Najava programa
 07.15 - Disneyjevi crtići: Legenda o Tarzanu
 07.35 - Disneyjevi crtići: 101

dalmatinac
 08.00 - Na kraju ulice
 08.25 - Dinosapiens, serija za djecu
 08.50 - Pokusi koji su promijenili svijet
 09.10 - Sportske igre mladih
 09.25 - Koga briga: Mladi u odlučivanju
 09.50 - Igrajmo se
 10.05 - Parlaonica
 11.00 - Vip Music Club LP
 13.00 - Gimnazija
 13.55 - Valencia: Kvalifikacijska utrka F1 za Veliku nagradu Europe
 15.15 - KS automagazin
 15.45 - 4 zida
 16.20 - Put oko svijeta kroz 80 vrtova: Sjedinjene Američke Države
 17.20 - Berlin: Atletika, SP - snimka
 18.00 - Berlin: Atletika, SP
 21.00 - Večeras...
 21.05 - Komandos, američki film
 22.35 - Bitange i princeze
 23.10 - HP - gdje ste vi, tu je i vaša pošta
 23.15 - Sportske vijesti
 23.30 - Noć u kazalištu: Baletni maraton
 00.45 - TV raspored

07.15 Atom, crtana serija
 07.45 Winx, crtana serija
 08.10 Pocoyo, crtana serija
 08.30 Ezo TV, tarot show
 09.30 Nova lova, TV igra
 10.45 Kralj Queensa, serija
 11.15 Čarobnice, serija
 12.05 U sedmom nebu, serija
 12.55 Silverado, igrani film
 15.05 Ne zaboravi stihove, glazbeni kviz
 15.55 Nad lipom 35
 16.45 Vijesti
 16.55 Kod Ane, kulinarski show
 17.40 Mr. Bean, serija
 18.10 Lud, zbunjen, normalan, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Svjetlost dana, igrani film
 21.50 Svemirski marinci, igrani film
 23.50 Povratak gospodina Ripleyja, igrani film
 01.35 Tajno društvo 3, igrani film
 03.10 Prljavi poslovi, igrani film
 04.40 Čarobnice, serija
 05.30 Kralj Queensa, serija
 06.30 Kraj programa

08.20 Eksploziv, magazin
 09.05 Tajna čokolade, telenovela

DRUGI PROGRAM, PO
12.55 LEGENDA

Prema staroj usmenoj narodnoj predaji Đurđevčani su se od turske opsade u XVI. stoljeću spasili lukavstvom – u neprijateljski su tabor topom ispalili pijevca – picoka – i tako uvjerili Turke da u gradu još ima obilje hrane, iako su, zapravo, već bili na rubu gladi i propasti. Osvajajući su odustali od opsade, a braniteljima je ostao nadimak picoki.

Redatelj: Davor Borić
 Urednik: Aleksej Pavlovsky

09.55 Ulica Sezame, crtana serija
 10.50 Ben 10, crtana serija
 11.35 Otočna ekipa, dramska serija
 12.00 Jesen stiže, Dunjo moja, dramska serija
 12.55 Bingo, igrani film, obiteljski
 14.25 Pakleno prokletstvo, igrani film, komedija
 15.55 Premier liga: Arsenal-Portsmouth, prijenos
 18.00 Zvijezde Ekstra: Holivudska prokletstva
 18.30 Vijesti, informativna emisija
 19.05 Eksploziv, magazin
 20.00 Povratak u plavu lagunu, igrani film
 21.40 Sastanak s nepoznatom, igrani film, komedija
 23.20 Ivana Orleanska, igrani film, povijesna drama

NEDJELJA
23.8.2009.

06.10 - Najava programa
 06.15 - Lijepom našom: Gruda
 07.15 - Alpe-Dunav-Jadran
 07.45 - TV kalendar
 08.00 - Vijesti
 08.10 - Rachlin i prijatelji svi raju Kvintet Franza Schuberta
 09.10 - Skica za portret
 09.25 - Ludi rimski carevi: Neron
 09.55 - HP - gdje ste vi, tu je i vaša pošta
 10.00 - Vijesti
 10.20 - P.D.James: Smrt suds kog vještaka
 11.55 - Burzovno izvješće
 12.00 - Dnevnik
 12.15 - TV kalendar
 12.30 - Plodovi zemlje
 13.25 - Split: More
 14.00 - Vizije budućnosti:

NEDJELJAK, 24.8.2009.

O PICOKIMA

Kvantna revolucija

- 15.05 - Mir i dobro
- 15.35 - Hrvatska kulturna baština
- 15.55 - Vijesti
- 16.05 - Vrijeme sutra
- 16.10 - Ča smo na ovon svitu - dramska serija
- 17.15 - Narodna medicina, dokumentarna serija
- 17.50 - Kakvi frajeri 2!, američki film
- 19.14 - Za one koji misle unaprijed - CO
- 19.15 - LOTO 6/45
- 19.30 - Dnevnik
- 20.10 - Divlja horda
- 22.30 - Burzovno izvješće
- 22.35 - Dnevnik 3
- 23.10 - Filmski klub: Gepard, talijansko-francuski film
- 01.45 - Narodna medicina, dokumentarna serija
- 02.15 - Ludi rimski carevi: Neron
- 02.45 - Duhovni velikani: Juraj Dobrila - Na čast Bogu i dobrobit naroda
- 03.35 - Vizije budućnosti: Kvantna revolucija
- 04.35 - Skica za portret
- 04.40 - Plodovi zemlje
- 05.30 - Split: More

- 07.00 - TV vodič
- 07.15 - Najava programa
- 07.20 - Obitelj Addams, crtana serija
- 07.45 - Dvostruka zbrka, serija za djecu
- 08.10 - Banda iz Sugar Creeka 4: Tajno skrovište
- 09.30 - Jura Hura
- 10.00 - Duhovni velikani: Juraj Dobrila - Na čast Bogu i dobrobit naroda
- 10.50 - Biblija
- 11.00 - Zagreb: Misa, prijenos
- 12.00 - Fotografija u Hrvatskoj

- 12.10 - Sportske igre mladih
- 12.25 - Hannah Montana, serija za mlade
- 12.50 - Slikovnica
- 13.25 - Studio F1
- 13.50 - Valencia: Formula 1 za Veliku nagradu Europe
- 15.50 - Studio F1
- 16.10 - Berlin: Atletika, SP
- 18.25 - Berlin: Atletika, SP - maraton (®), snimka
- 19.10 - Sportski program
- 19.35 - Garaža
- 20.05 - Večeras...
- 20.10 - HNL: Rijeka - Hajduk, prijenos
- 22.10 - Sportske vijesti
- 22.15 - Za one koji misle unaprijed - CO
- 22.20 - Mišo Kovač: Svojoj vjernoj publici
- 00.15 - Mini HNL
- 00.30 - Nove avanture stare Christine 2
- 00.50 - TV raspored

- 06:35 Atom, crtana serija
- 07:00 Winx, crtana serija
- 07:25 Pocoyo, crtana serija
- 07:45 Balto, animirani film
- 09:00 Kralj Queensa, serija
- 10:00 Magazin Lige prvaka
- 10:30 Automotiv, auto-moto magazin
- 11:00 Novac, business magazin
- 11:30 Lanac sudbine, serija
- 13:10 Bilo jednom na Divljem zapadu, igrani film
- 15:55 Svjetlost dana, igrani film - 1.dio
- 17:00 Vijesti
- 17:10 Svjetlost dana, igrani film - 2.dio
- 18:00 Mr. Bean, serija
- 18:30 Naša mala klinika, serija
- 19:15 Dnevnik Nove TV
- 20:00 Nad Lipom 35
- 21:00 Stoj! Ili æe moja mama pucati, igrani film
- 22:30 Red Carpet, showbiz magazin
- 23:40 Televizijska posla, serija
- 00:40 Apokalipsa danas, igrani film
- 03:55 Ljubav s potpunim neznanjem, igrani film
- 05:35 Red Carpet, showbiz magazin
- 06:35 Kralj Queensa, serija

- 08.20 Jesen stiže, Dunjo moja, dramska serija
- 09.15 Skrivenе poruke, humoristična serija
- 09.40 Ulica Sezame, crtana serija
- 10.35 Ben 10, crtana serija
- 11.15 Otočna ekipa, dramska serija

- 11.40 Jesen stiže, Dunjo moja, dramska serija
- 12.35 Bibin svijet, humoristična serija
- 13.10 Mjenjačnica, zabavna emisija
- 14.05 Bingo, igrani film, obiteljski
- 15.35 Povratak u plavu lagunu, igrani film
- 17.15 Odred za čistoću, doku mentarna emisija
- 17.45 Ekkluziv, magazin
- 18.30 Vijesti, informativna emisija
- 19.05 Nadreality, zabavna emisija
- 20.00 Američki žigolo, igrani film, triler
- 22.00 CSI: Miami, kriminalistička serija
- 22.45 Tony - Arena Zagreb, snimka koncerta
- 00.25 Sastanak s nepoznatom, igrani film, komedija

PONEDJELJAK
24.8.2009.

- 06.00 - Najava programa
- 06.05 - Hrvatska uživo
- 06.45 - TV kalendar
- 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
- 08.35 - Vijesti
- 08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
- 09.05 - ZABA - 90 sekundi
- 09.08 - Čarolija 10, serija
- 09.57 - Croatia Osiguranje - prozor u svijet 125
- 10.00 - Vijesti
- 10.15 - Ekspedicija u Gvajanu, dokumentarna serija
- 11.10 - Oprah Show
- 11.55 - Burzovno izvješće
- 12.00 - Dnevnik
- 12.30 - Oprezno s anđelom, telenovela
- 13.20 - Idemo u Ameriku
- 14.05 - Jelovnici izgubljenog vremena: Jegulje iz Krke, Cetine i Neretve
- 14.30 - Vijesti
- 14.45 - Spasite psa, američki film
- 16.10 - Hrvatska kulturna baština
- 16.35 - Rijeke Hrvatske: Korana
- 17.10 - Kazalište u kući, TV serija
- 17.45 - Croatia Osiguranje - prozor u svijet 125
- 17.50 - Hrvatska uživo - Vijesti
- 19.30 - Dnevnik
- 20.05 - ZABA - 90 sekundi
- 20.10 - Čarolija 10, serija
- 21.05 - Korner
- 22.00 - Potrošački kod
- 22.30 - Burzovno izvješće
- 22.35 - Dnevnik 3
- 23.10 - Pučka intima, doku mentarna serija

- 23.45 - Priče Ruth Rendell: The Secret House of Death, serija
- 00.30 - Zvezdane staze: Voyager 2, serija
- 01.15 - U uredu 3, humoristična serija
- 01.35 - Falcon Beach 1, serija
- 02.20 - Velemajstor 1, serija
- 03.05 - Ksena - princeza ratnica 2, serija
- 03.50 - Skica za portret
- 03.55 - Korner
- 04.45 - Potrošački kod
- 05.15 - Oprezno s anđelom

- 07.05 - Najava programa
- 07.10 - Mali titani
- 07.30 - Dexterov laboratorij
- 07.55 - Na kraju ulice
- 08.10 - Ljubitelji dječjeg svijeta
- 08.25 - Moji su roditelji izvan zemaljski
- 08.50 - Tree Hill 5, serija za mlade
- 09.30 - Vip Music Club
- 10.00 - Ally McBeal 4, serija
- 10.45 - Dragi John 2, humoristična serija
- 11.10 - Prijatelji 3, humoristična serija
- 11.30 - Prijatelji 3, humoristična serija
- 12.00 - Vaterpolo, finale Lige prvaka 1999.: Splitska banka - Bečej
- 12.55 - Legenda o Picokima, emisija pučke i predajne kulture
- 13.50 - Obični ljudi, TV serija
- 14.35 - Direkt
- 15.05 - Normalan život: Problemi pretilosti
- 16.00 - Blaga islama na Sredozemlju: Čpanjolska, al Andalus, čar Maura
- 16.50 - Falcon Beach 1, serija
- 17.35 - Ksena - princeza ratnica 2, serija
- 18.25 - Vijesti na Drugom
- 18.40 - U vrtu pod zvijezdama
- 19.10 - Johnny Bravo, crtana serija
- 19.30 - VIP Music Club
- 20.01 - Večeras...
- 20.05 - Velemajstor 1, serija
- 20.50 - Vijesti na Drugom
- 21.02 - Vrijeme
- 21.05 - Odmori se, zaslužio si 2 - TV serija
- 21.45 - Momci s Madisonsa, serija
- 22.35 - Ciklus filmova Cate Blanchett: Dar, američki film
- 00.25 - Na rubu znanosti: Jacob Lieberman - znanost o svjetlosti
- 01.05 - TV raspored
- 06:30 Lude 70-e, serija
- 07:30 Kralj Queensa, serija
- 08:30 Ezo TV, tarot show

- 09:30 Nova lova, TV igra
- 11:05 Rebelde, serija
- 12:00 Otvori svoje srce, serija
- 12:50 Lude 70-e, serija
- 13:50 Kralj Queensa, serija
- 14:50 IN magazin
- 15:30 Trumanov show, igrani film
- 17:15 Vijesti Nove TV
- 17:30 Baywatch, serija
- 18:25 IN magazin
- 19:15 Dnevnik Nove TV
- 20:00 Lud, zbunjen, normalan, serija
- 21:00 Ne zaboravi stihove, glazbeni kviz
- 22:00 Privatna praksa, serija
- 22:55 Mr. Bean, serija
- 23:25 Vijesti
- 23:40 Seinfeld, serija
- 00:10 Baywatch, serija
- 01:00 Život na sjeveru, serija
- 01:50 Ezo TV, tarot show
- 02:50 Trumanov show, igrani film
- 04:25 Seinfeld, serija
- 04:50 Život na sjeveru, serija
- 05:35 IN magazin
- 06:10 Kraj programa
- 06:45 Pink Panther, crtana serija
- 07:00 SpužvaBob Skockani, crtana serija

- 07.25 Punom parom, kulinar ski izazov
- 07.50 Korak po korak,
- 08.25 Astro show, emisija
- 11.15 Kako sam upoznao vašu majku
- 11.40 U dobru i zlu
- 12.10 Rat u kući
- 12.35 Ekkluziv, magazin
- 13.15 Večera za 5
- 13.45 Tajna čokolade
- 14.40 Heroji iz strasti
- 16.15 Korak po korak,
- 16.40 Pod istim krovom
- 17.10 Kako sam upoznao vašu majku
- 17.35 U dobru i zlu
- 18.00 Rat u kući
- 18.30 Vijesti
- 18.55 Ekkluziv, magazin
- 19.05 Večera za 5
- 19.35 Punom parom
- 20.00 Američki ninja 4: Uništenje, igrani film
- 21.40 Smrtonosna zapovijed, igrani film
- 23.25 Vijesti, informativna emisija
- 23.35 Noć pokera, show
- 01.05 CSI: Miami, kriminalistička serija
- 01.50 Noć pokera, show
- 03.25 Astro show, emisija
- 06.00 - Najava proram
- 06.05 - Hrvatska uživo
- 06.45 - TV kalendar

UTORAK
25.8.2009.

07.00 - Dobro jutro
 08.35 - Vijesti
 08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - ZABA - 90 sekundi
 09.08 - čarolija 10, serija
 09.57 - Croatia Osiguranje - prozor u svijet 125
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Ekspedicija u Gvajanu, dokumentarna serija
 11.10 - Oprah Show
 11.55 - Burzovno izvješće
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Oprezno s anđelom
 13.20 - Idemo u Ameriku
 14.05 - Jelovnici izgubljenog vremena: Poklade sjevera i juga
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Rio Conchos, američki film
 16.35 - Rijeke Hrvatske: Mrežnica
 17.10 - Kazalište u kući, TV serija
 17.45 - Croatia Osiguranje - prozor u svijet 125
 17.50 - Hrvatska uživo
 19.23 - HP - gdje ste vi, tu je i vaša pošta
 19.30 - Dnevnik
 20.05 - ZABA - 90 sekundi
 20.10 - čarolija 10, serija
 21.05 - Boje turizma
 21.55 - Istinski neandertalac, dokumentarni film
 22.45 - Burzovno izvješće
 22.50 - Dnevnik 3
 23.25 - Pučka intima, dokumentarna serija
 00.00 - Deadwood 2, serija
 00.45 - Zvezdane staze: Voyager 3, serija
 01.30 - U uredu 3, humoristična serija
 01.50 - Falcon Beach 1, serija
 02.35 - Velemajstor 1, serija
 03.20 - Ksenia - princeza ratnica 2, serija
 04.05 - Skica za portret
 04.10 - Jelovnici izgubljenog vremena: Poklade sjevera i juga
 04.30 - Boje turizma
 05.15 - Oprezno s anđelom

07.05 - Najava programa
 07.10 - Mali titani
 07.30 - Dexterov laboratorij
 07.55 - Na kraju ulice
 08.10 - Ljubitelji dječjeg svijeta
 08.25 - Moji su roditelji izvan zemalji
 08.50 - Tree Hill 5
 09.30 - Vip Music Club

10.00 - Ally McBeal 4, serija
 10.45 - Dragi Johnie 2, humoristična serija
 11.10 - Prijatelji 4
 12.00 - Nogomet, Liga prvaka 1999.: Manchester United - Dinamo
 13.50 - Obični ljudi, TV serija
 14.35 - Kirvaj u Kupini, emisija pučke i predajne kulture
 15.05 - Među nama: Nacionalni parkovi
 16.00 - Blaga islama na Sredozemlju: Egipat, polumjesec nad piramidama
 16.50 - Falcon Beach 1, serija
 17.35 - Ksenia - princeza ratnica 2, serija
 18.25 - Vijesti na Drugom
 18.40 - U vrtu pod zvijezdama
 19.10 - Johnny Bravo, crtana serija
 19.30 - VIP Music Club
 20.01 - Večeras...
 20.05 - Velemajstor 1, serija
 20.50 - Vijesti na Drugom
 21.05 - Odmori se, zaslužio si 2 - TV serija
 21.45 - Dubrovačke ljetne igre: Deveta simfonija Ludwiga van Beethovena
 23.50 - Ciklus filmova Cate Blanchet: Oscar i Lucinda, američki film
 01.55 - Drugi format: Altermoderna
 02.35 - TV raspored

06:30 Lude 70-e, serija
 07:30 Kralj Queensa, serija
 08:30 Ezo TV, tarot show
 09:30 Nova lova, TV igra
 11:20 Rebelde, serija
 12:15 Otvori svoje srce, serija
 13:05 Lude 70-e, serija
 14:05 Kralj Queensa, serija
 15:05 IN magazin
 15:45 Rajski odmor, igrani film
 17:15 Vijesti Nove TV
 17:30 Baywatch, serija
 18:25 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Lud, zbunjen, normalan, serija
 20:30 Liga prvaka - uvodna emisija
 20:45 Liga prvaka - utakmica
 23:00 Vijesti
 23:15 Mr. Bean, serija
 23:45 Sažeci Lige prvaka
 00:15 Seinfeld, serija
 00:40 Baywatch, serija
 01:30 Život na sjeveru, serija
 02:15 Ezo TV, tarot show
 03:15 Autsajderi, igrani film
 04:45 Seinfeld, serija
 05:10 Život na sjeveru, serija
 05:55 IN magazin
 06:30 Kraj programa

07.05 Pink Panther
 07.20 Transformeri
 07.45 Punom parom
 08.10 Korak po korak
 08.45 Astro show, emisija
 11.35 Kako sam upoznao vašu majku
 12.00 U dobru i zlu humoristična serija
 12.30 Rat u kući
 12.55 Ekkluziv, magazin
 13.10 Večera za 5
 13.45 Tajna čokolade
 14.35 Heroji iz strasti (dvije epizode)
 16.15 Korak po korak,
 16.40 Pod istim krovom,
 17.10 Kako sam upoznao vašu majku
 17.35 U dobru i zlu
 18.00 Rat u kući
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5
 19.35 Punom parom,
 20.00 Bibin svijet,
 20.30 Vruća sedla, igrani film,
 22.05 CSI: New York, kriminalistička serija
 23.45 Vijesti
 23.55 Noć pokera, show
 01.30 Smrtonosna zapovijed, igrani film
 03.00 Noć pokera, show
 04.35 Astro show, emisija

SRIJEDA
26.8.2009.

06.00 - Najava programa
 06.05 - Hrvatska uživo
 06.45 - TV kalendar
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 08.35 - Vijesti
 08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - ZABA - 90 sekundi
 09.08 - čarolija 10, serija
 09.57 - Croatia Osiguranje - prozor u svijet 125
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Ekspedicija u Gvajanu, dokumentarna serija
 11.05 - HP - gdje ste vi, tu je i vaša pošta
 11.10 - Oprah Show
 11.55 - Burzovno izvješće
 12.00 - Dnevnik
 12.11 - Sport
 12.13 - Vrijeme
 12.15 - TV kalendar
 12.30 - Oprezno s anđelom
 13.20 - Idemo u Ameriku
 14.05 - Jelovnici izgubljenog vremena: Mahunarke strog i novog svijeta
 14.30 - Vijesti
 14.39 - Vrijeme sutra
 14.45 - Čudom preživjeli 2: Zalutali u području

grizlija
 15.35 - Čudom preživjeli 2: Izgubljeni u kišnoj šumi
 16.25 - Skica za portret
 16.35 - Rijeke Hrvatske: Lika i Gacka, dokumentarna serija
 17.10 - Kazalište u kući, TV serija
 17.45 - Croatia Osiguranje - prozor u svijet 125
 17.50 - Hrvatska uživo
 19.15 - LOTO 7/39
 19.20 - HP - gdje ste vi, tu je i vaša pošta
 19.30 - Dnevnik
 20.05 - ZABA - 90 sekundi
 20.10 - čarolija 10, serija
 21.05 - Traffic, američki film
 23.25 - Burzovno izvješće
 23.30 - Dnevnik 3
 00.05 - Emocije - sluge i gos podari: Bez kontrole
 00.40 - Deadwood 2, serija
 01.25 - Zvezdane staze: Voyager 3, serija
 02.10 - U uredu 3, humoristična serija
 02.30 - Falcon Beach 2, serija
 03.15 - Ksenia - princeza ratnica 2, serija
 04.00 - Skica za portret
 04.55 - Jelovnici izgubljenog vremena: Mahunarke strog i novog svijeta
 05.15 - Oprezno s anđelom

07.05 - Najava programa
 07.10 - Mali titani, crtana serija
 07.30 - Dexterov laboratorij
 07.55 - Na kraju ulice
 08.10 - Ljubitelji dječjeg svijeta
 08.25 - Moji su roditelji izvan zemalji
 09.30 - Vip Music Club
 10.00 - Ally McBeal 4, serija
 10.45 - Dragi Johnie 2, humoristična serija
 11.10 - Prijatelji 4
 12.00 - Rukomet, finale Kupa EHF-a 1999.: Flensburg - Metković
 13.35 - Reprizni program
 14.00 - Obični ljudi, TV serija
 14.45 - Mijenjam svijet: Godine nisu važne
 15.10 - Riječ i život: Uzori u borbi za jednakost
 16.00 - Blaga islama na Sredozemlju: Sicilija, rajski vrt Saracena
 16.50 - Falcon Beach 2, serija
 17.35 - Ksenia - princeza ratnica 2, serija
 18.25 - Vijesti na Drugom
 18.40 - U vrtu pod zvijezdama
 19.10 - Johnny Bravo, crtana serija
 19.30 - VIP Music Club
 20.05 - Večeras...
 20.10 - Nogomet, LP - emisija

20.40 - Nogomet, LP: Arsenal - Celtic, 1. poluvrijeme
 21.30 - Vijesti na Drugom
 21.40 - Nogomet, LP: Arsenal - Celtic, 2. poluvrijeme
 22.35 - Nogomet, LP - emisija + sažeci
 23.10 - Ciklus filmova Cate Blanchett: Put za raj
 01.00 - Scientia croatica
 01.40 - TV raspored

06:30 Lude 70-e, serija
 07:30 Kralj Queensa, serija
 08:30 Ezo TV, tarot show
 09:30 Nova lova, TV igra
 11:10 Rebelde, serija
 12:05 Otvori svoje srce, serija
 12:55 Lude 70-e, serija
 13:55 Kralj Queensa, serija
 14:55 IN magazin
 15:35 Autsajderi, igrani film
 17:15 Vijesti Nove TV
 17:30 Baywatch, serija
 18:25 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Naša mala klinika, serija
 20:50 Nemoralna ponuda, igrani film
 22:45 Zakon brojeva, serija
 23:35 Vijesti
 23:50 Seinfeld, serija
 00:15 Baywatch, serija
 01:05 Život na sjeveru, serija
 01:55 Ezo TV, tarot show
 02:55 Nemoralna ponuda, igrani film
 04:45 Seinfeld, serija
 05:10 Život na sjeveru, serija
 05:55 IN magazin
 06:30 Kraj programa

07.05 Pink Panther, crtana serija
 07.20 SpužvaBob Skockani, crtana serija
 07.45 Punom parom, kulinar ski izazov
 08.10 Korak po korak, humoristična serija
 08.45 Astro show, emisija
 11.35 Kako sam upoznao vašu majku
 12.00 U dobru i zlu, humoristična serija
 12.30 Rat u kući, humoristična serija
 12.55 Ekkluziv, magazin
 13.10 Večera za 5
 13.45 Tajna čokolade
 14.35 Heroji iz strasti, dramska serija
 16.15 Korak po korak, humoristična serija
 16.40 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.10 Kako sam upoznao vašu majku
 17.35 U dobru i zlu, humoristična serija

18.00 Rat u kući, humoristična serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5
 19.35 Punom parom, kulinar ski izazov
 20.00 CSI: New York, kriminalistička serija
 20.50 Kost, kriminalistička serija
 22.25 CSI: New York, kriminalistička serija
 23.20 Vijesti
 23.35 Noć pokera, show
 01.05 Vruća sedla, igrani film, komedija
 02.35 Noć pokera, show
 04.10 Astro show, emisija

**ČETVRTAK
27.8.2009.**

06.00 - Najava programa
 06.05 - Hrvatska uživo
 06.45 - TV kalendar
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 08.35 - Vijesti
 08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - ZABA - 90 sekundi
 09.08 - Čarolija 10, serija
 09.57 - Croatia Osiguranje - prozor u svijet 125
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Prirodni svijet: Naabi - hijenska princeza
 11.10 - Oprah Show
 11.55 - Burzovno izvješće
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Oprezno s anđelom
 13.15 - HP - gdje ste vi, tu je i vaša pošta

13.20 - Idemo u Ameriku
 14.05 - Jelovnici izgubljenog vremena: Jedan dan seoskog domaćinstva
 14.30 - Vijesti
 14.45 - M.A.S.H., američki
 16.35 - Rijeke Hrvatske: Kupa i Dobra
 17.10 - Kazalište u kući
 17.45 - Croatia Osiguranje - prozor u svijet 125
 17.50 - Hrvatska uživo
 19.30 - Dnevnik
 20.05 - ZABA - 90 sekundi
 20.10 - čarolija 10, serija
 21.05 - U objektivu
 21.40 - E, moj Saša - dokumentarni film
 22.10 - Kratki susreti
 22.40 - Burzovno izvješće
 22.45 - Dnevnik 3
 23.20 - Emocije - sluge i gos podari: Strah od straha
 23.55 - Deadwood 2, serija
 00.40 - Zvezdane staze: Voyager 3, serija
 01.25 - U uredu 3
 01.45 - Falcon Beach 2, serija
 02.30 - Ksenia - princeza rat nica 2, serija
 03.15 - Skica za portret
 03.30 - E, moj Saša
 03.55 - Jelovnici izgubljenog vremena: Jedan dan seoskog domaćinstva
 04.15 - U objektivu
 04.45 - Kratki susreti
 05.15 - Oprezno s anđelom

07.05 - Najava programa
 07.10 - Mali titani, crtana serija
 07.30 - Dexterov laboratorij

07.55 - Na kraju ulice
 08.10 - Ljubitelji dječjeg svi jeta
 08.25 - Moji su roditelji izvan zemalji
 08.50 - Tree Hill 5, serija za mlade
 09.30 - Vip Music Club
 10.00 - Ally McBeal 4, serija
 10.45 - Dragi John 2, humoristična serija
 11.10 - Prijatelji 4
 12.00 - Dizanje utega, Olimpijske igre 2000.: Nikolaj Pešalov
 13.30 - reprizni program
 13.50 - Obični ljudi, TV serija
 14.35 - Drugo mišljenje: Suvremeni trendovi u stomatologiji
 15.05 - Trenutak spoznaje
 16.00 - Blaga islama na Sredozemlju: Tunis, minareti između pustinje i vode
 16.50 - Falcon Beach 2, serija
 17.35 - Ksenia - princeza rat nica 2, serija
 18.25 - Vijesti na Drugom
 18.40 - U vrtu pod zvijezdama
 19.10 - Johnny Bravo, crtana serija
 19.30 - VIP Music Club
 20.01 - Večeras...
 20.05 - Sportski program
 20.35 - Europska nogometna liga: Hearts - Dinamo, 1. poluvrijeme
 21.30 - Vijesti na Drugom
 21.40 - Europska nogometna liga: Hearts - Dinamo, 2. poluvrijeme
 22.40 - Best Model 2009.
 00.15 - Vip Music Club LP
 02.15 - TV raspored
 06.30 Lude 70-e, serija

07.30 Kralj Queensa, serija
 08.30 Ezo TV, tarot show
 09.30 Nova lova, TV igra
 11.20 Rebelde, serija
 12.15 Otvori svoje srce, serija
 13.05 Lude 70-e, serija
 14.05 Kralj Queensa, serija
 15.05 IN magazin
 15.45 Jane Doe: Opasna vještina, igrani film
 17.15 Vijesti Nove TV
 17.30 Baywatch, serija
 18.25 IN magazin
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Navy CIS, serija
 20.50 Superman 4, igrani film
 22.20 Zakon brojeva, serija
 23.10 Vijesti
 23.25 Seinfeld, serija
 23.50 Baywatch, serija
 00.40 Život na sjeveru, serija
 01.30 Ezo TV, tarot show
 02.30 Tupac Shakur, igrani film
 04.20 Seinfeld, serija
 04.45 Život na sjeveru, serija
 05.25 IN magazin
 06.00 Kraj programa

07.05 Pink Panther, crtana serija
 07.20 Transformeri, crtana serija
 07.45 Punom parom, kulinar ski izazov
 08.10 Korak po korak, humoristična serija

08.45 Astro show, emisija
 11.35 Kako sam upoznao vašu majku
 12.00 U dobru i zlu, humoristična serija
 12.30 Rat u kući, humoristična serija
 12.55 Ekkluziv, magazin
 13.10 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.45 Tajna čokolade, telenovela
 14.35 Heroji iz strasti, dramska serija
 16.15 Korak po korak, humoristična serija
 16.40 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.10 Kako sam upoznao vašu majku
 17.35 U dobru i zlu, humoristična serija
 18.00 Rat u kući, humoristična serija
 18.30 Vijesti, informativna emisija
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinar ski izazov
 20.00 Mjenjačnica, zabavna emisija
 20.55 Uvod u anatomiju, dramska serija
 22.25 CSI: New York, kriminalistička serija
 23.20 Vijesti, informativna emisija
 23.35 Noć pokera, show
 01.05 Kost, kriminalistička serija
 02.35 Noć pokera, show
 04.10 Astro show, emisija

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 petkom u 15,10 sati.

KRONIKA

Polusatna televizijska emisija na hrvatskom jeziku »Kronika« emitira se na subotičkoj TV K23 nedjeljom 13 sati, i na somborskoj TV Spektr, također nedjeljom u 13 sati.

»Kronika tjedna« nedjeljom od 12,30 na YU ECO televiziji

Polusatna emisija »Kronika tjedna«, u produkciji NIU »Hrvatska riječ«, emitira se svake nedjelje od 12 i 30 sati na kanalu RTV YU ECO. U »Kronici« bilježimo i tumačimo događaje važne za život hrvatske nacionalne manjine u Vojvodini, predstavljamo ljude, njihove poslove i običaje. Podjećamo na povijest, ali govorimo i o budućnosti ove zajednice. Radijska emisija »Kronika« emitira se na valovima Radio Sombora, nedjeljom od 17 do 18 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

PRIZMA

Emisija na hrvatskom jeziku »Prizma« emitira se svake druge subote u 16.30 na RTV2 a repriza utorkom u 12.10 sati. E-mail emisije je: prizma@rtv.co.yu

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

• Najava programa • Večernji dnevnik • Agencijske vijesti iz zemlje • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija • Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Putokazi' (srijedom) • 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »Razgovor s povodom« (ponedjeljkom) • »DW Aktualno« - regionalni magazin Radija Deutsche Welle (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena«

- emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Vojvodanski tjedan, Kronologija, zabavna glazba • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba • 20,00 'Stazama agrara', narodna glazba • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba) • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle • 19,30 »Putnici kroz vrijeme« - emisija za djecu Hrvatskoga radija • 20,00 'Ljudi nizine' - talk show Bele Franciskovića • 20,30 Narodna glazba • 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

	UMJETNIČKA PRETHODNICA	MUČI HIPO- TONIČARE	POK. SLIKAR MURTIĆ	POČETNI TENISKI UDARCI	OPERNA PJEVAČICA DAL MONTE	GLUMICA ELENIJAK	ČEŠKA PORNO- GLUMICA VERONIKA	MJESTO KOD OPATJE	CHAPLINO- VA ŽENA	LOU REED	OBLA KON- CERTNA ZDANJA	PTICE PJEVICE	FARSI ILI PASTUN
SPECIJALISTI U ANESTEZI- OLOGIJ													
SPRAVA ZA REPRODUK- CIJU VIDEO- ZAPISA													
IZBOR ROBE U TRGOVINI										EBERHAR- DA ODMILA NAJVEĆI GRAD ISTRE			
NIKO KRANJČAR			GALAMA GERMANIJ					IZNOS NA NOVČANICI RAZVALITI BRAVU					
BIVŠI NO- GOMETAS RIVA					ČEŠKI: DA MATERIJA				"UNITED NATIONS" POGREŠAN IZRAZ ZA ENIGMATE			SUMPOR UZGAJIVAČ SVINJA	
POTVRDA ATESTAT						VELIKI SAMOSTO- JEĆI STUP STANLIO I...							
ROD LAVER			IVOVO DRVO "NETO"								MI, ... ONI DALMA- TINSKE BAČVE (BARILJ)		
PETAK ILI UTORAK				PRIBOR ZA RAD (MNOŽ.) ESTONAC						"BASIC ISSUE JOINT" RIVALSTVO			
SUDIONIČ NEKOG DO- GAĐAJA (MNOŽ.)						SUDJELO- VANJE U IGRI KOMPOZI- RATI							
PRIREDILA REDAKCIJA ENIGMATSKOG TJEDNIKA "KVISKOTEKE"	MIŠIĆ OBRTAČ	OSIJEK RIBARSKA MREŽA SA STRAŠI- LIMA		SREDIŠTE VRTNJE GLAVAR OPATJE		MLADENKIN BRAČNI OBOL LATICA (PJESN.)							
IZBOČINA KOPNA U MORE			OVO OTOK KOD SILBE			GLASOVIRI AUSTRIJA							
MAKEDON- SKO KOLO				NEPČANI SUGLASNIK JAPANSKA MARKA AU- TOMOBILA								KALIJ PLATNENA KUCICA	
GLUMICA SHIRE						RATNIK U DOLAMI ATILI PODŽANR PORNIČA							OCJENJI- VAČKI SUD
SPIELBER- GOV FILM O POBUNI ROBOVA NA BRODU								POČETAK ČITANJA PAMELA ODMILA			ANA ŽUBE RIMSKA JEDINICA		
ZABRANJE- NA TEMA					NAMUČITI RIMSKA PEDESE- TICA								
OLAF THON			ZLATAR- NICE ZLATARNE "GRAM"								OREGON ESPAÑA		
GUSTA JUHA S MESOM					GRANIČNICI (LAT.)								

RJEŠENJE KRIŽALJKE:
 anesteziolozi, videorekorder, asortiman, eba, nk, vika, apoen, gijg, ano, un, s, atest, obelisk, ri, irovina, vi, dan, alati, bij, akten, granje, os, os, miraz, ri, to, klavin, oro, palatal, k, talia, atlas, amistad, ci, az, tabu, napatiti, ot, zlatare, or, ragu, limiter.